

UCHWAŁA NR XX/180/16
RADY MIEJSKIEJ W BYSTRZYCY KŁODZKIEJ

z dnia 29 stycznia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka
na lata 2016 – 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) - **Rada Miejska Bystrzycy Kłodzkiej uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXIX/353/09 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008 – 2015.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bystrzycy Kłodzkiej.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Artur Pokora

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA
NA LATA 2016 – 2021**

STYCZEŃ 2016

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
1. Ogólne informacje o Gminie Bystrzyca Kłodzka	5
1.1. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka	5
1.1.1. Położenie.....	5
1.1.2. Rys historyczny.....	7
1.1.3. Gospodarka i turystyka.....	10
1.2. Charakterystyka środowiska przyrodniczego – zasoby naturalne	18
1.2.1. Warunki klimatyczne	18
1.2.2. Gleby i surowce mineralne	18
1.2.3. Wałory przyrodnicze.....	19
2. Demografia	20
3. Obszar społeczny	22
3.1. Pomoc społeczna	22
3.2. Edukacja	33
3.2.1. Sieć szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli	33
3.2.2. Liczba uczniów	34
3.2.3. Sytuacja kadrowa w gminnych jednostkach oświatowych	36
3.2.4. Wyniki nauczania.....	39
3.2.5. Transport uczniów do szkół i przedszkoli.....	41
3.2.6. Programy edukacyjne	43
3.2.7. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników.....	44
3.3. Kultura.....	49
3.4. Sport	55
3.5. Turystyka.....	59
3.6. Uzdrowisko.....	67
3.7. Mieszkalnictwo.....	70
3.8. Opieka Zdrowotna	75
3.9. Bezpieczeństwo publiczne – Policja.....	80
3.10. Bezpieczeństwo publiczne – Straż Pożarna.....	82
4. Obszar gospodarczy.....	88
4.1. Przedsiębiorczość	88
4.2. Bezrobocie.....	93
4.3. Rolnictwo	96
4.4. Leśnictwo	100
5. Obszar infrastruktury	104
5.1. Drogowa sieć komunikacyjna	104
5.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków	111
5.3. Odpady	118
5.4. Zaopatrzenie w gaz.....	121
5.5. Telekomunikacja.....	123
6. Obszar współpracy	124
7. Administracja.....	125
8. Misja, wizja, cele strategiczne	129
9. Monitoring.....	131
Wykaz źródeł i literatury	132
Spis rysunków	134
Spis zdjęć	134
Spis tabel	134
Spis wykresów.....	135

Wstęp

Polityka rozwoju lokalnego, związana z lokalną skalą działalności społeczno – gospodarczej, obejmuje wszystkie sfery życia mieszkańców danej jednostki terytorialnej, uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne, posiadane zasoby, wytycza kierunki i priorytety rozwoju. Jednym z najważniejszych narzędzi kreowania tej polityki jest zarządzanie i planowanie strategiczne. W ramach długookresowej perspektywy określone zostają szanse, zagrożenia, kierunki rozwoju społeczno – ekonomicznego, przestrzennego, ekologicznego oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyporządkowane temu cele i zadania. Zasadniczym elementem realizacji polityki rozwoju jest proces konstrukcji i wdrażania strategii.

„Strategia jest jakościową koncepcją przyszłości, zbiorem celów i zadań oraz głównych przedsięwzięć organizacyjnych w powiązaniu z zasobami, układem decyzji i ukierunkowaniem wysiłków na jej realizację”¹. Strategia określa szanse, zagrożenia oraz potrzeby rozwojowe danej gminy. Udziela ona odpowiedzi na pytanie: na jakim etapie rozwojowym znajduje się dana jednostka terytorialna, jaki poziom rozwoju zamierza się osiągnąć w określonej perspektywie czasowej, w jaki sposób zamierzony cel ma zostać osiągnięty. Jest ona swego rodzaju scenariuszem rozwoju gminy określającym docelową wizję oraz sposoby realizacji strategicznych celów i zadań.

Od opracowania poprzedniej wersji Strategii Rozwoju Gminy minęło 7 lat, w tym czasie zaszły zasadnicze zmiany w sytuacji społeczno – ekonomicznej gminy, zmieniła się również polityka rozwoju regionalnego, koniecznym było zatem dokonanie aktualizacji ww. dokumentu. W związku z powyższym w październiku 2014 r. rozpoczęto prace nad Strategią Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021. Zadanie to nie zostało zlecone firmie zewnętrznej ale powierzone pracownikom Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej, kierując się przekonaniem, że to właśnie oni najlepiej sprostają temu zadaniu.

Najważniejsze działania dotyczyły zebrania i aktualizacji danych o stanie faktycznym, potencjale gospodarczym, infrastrukturze społecznej, demografii, bezrobociu, współpracy zagranicznej i bezpieczeństwie. W toku przygotowywania strategii zostały wykorzystane liczne opracowania, artykuły i publikacje naukowe a także ustawy oraz strategiczne i operacyjne dokumenty planistyczne dotyczące kraju, regionu, powiatu i gminy. Tak jak poprzednio dokonano diagnozy poszczególnych obszarów problemowych gminy oraz przeprowadzono analizę SWOT. Działania te dały podstawę do wyznaczenia nadrzędnych i operacyjnych celów strategicznych oraz wyznaczenia kierunków działań służących realizacji tych celów warunkujących rozwój gminy.

1.A. Potoczek, Zarządzanie w systemie samorządu terytorialnego, w: *Zarządzanie rozwojem regionalnym i lokalnym. Problemy teorii i praktyki*, red. W. Kosiedowski, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń 2001, s. 151

Wynikiem przeprowadzonych analiz, diagnoz i określenia celów strategicznych jest sformułowanie misji i wizji gminy.

Prawidłowość procesu konstruowania strategii i właściwy dobór metod jej budowy nie jest jednak gwarantem osiągnięcia sukcesu. Niezbędne do tego jest bowiem stworzenie właściwych warunków instytucjonalnych i organizacyjnych oraz zapewnienie środków rzeczowych i finansowych do realizacji działań i planów.

Strategia stanowi podstawę działania gminy, programów i przedsięwzięć a także polityki przestrzennej. Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie, w tym formułowaniu kolejnych Wieloletnich Planów Inwestycyjnych. Dla partnerów zewnętrznych niejednokrotnie stanowi podstawę oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy. Dokument ten stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej Strategia Rozwoju jest wskazywana, jako jeden z najważniejszych dokumentów (nadrzędny wobec innych dokumentów) w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego, przedstawiający kierunki rozwoju jednostki na najbliższe kilka lat.

Strategia stanowi narzędzie, które umożliwia bardziej efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów oraz właściwą koordynację podejmowanych działań. Skuteczność i powodzenie Strategii Rozwoju w ogromnym stopniu zależy od dostępności źródeł finansowania, zaangażowania i kreatywności władz samorządowych a także aktywności mieszkańców danej jednostki.

Szczególną szansę na pozyskanie funduszy, niezbędnych do realizacji założonych celów i wytyczonych zadań, otwiera przed nami nowa perspektywa finansowa na lata 2014 – 2020, pozyskane środki zostaną zainwestowane na terenie Polski w transport, badania naukowe, rozwój przedsiębiorczości, cyfryzację kraju oraz rozwój kapitału ludzkiego. Część tych pieniędzy będzie podzielona na szczeblu samorządowym. Nadal finansowane będą inwestycje w dziedzinie ochrony środowiska i energetyki, projekty m.in. związane z kulturą, wzrostem zatrudnienia, edukacją czy przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. Nowy budżet to również inwestycje w miasta, wsparcie otrzymają projekty związane z kompleksową rewitalizacją (w tym rewitalizacją społeczną), ekologicznym transportem drogowym miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Ponieważ potrzeby naszej gminy w tych dziedzinach życia są nadal bardzo duże, gmina ma szansę na skorzystanie, w tym zakresie, ze wsparcia w postaci unijnych środków finansowych, o co szczególnie aktywnie będą zabiegać przedstawiciele administracji i władz samorządowych gminy.

1. Ogólne informacje o Gminie Bystrzyca Kłodzka

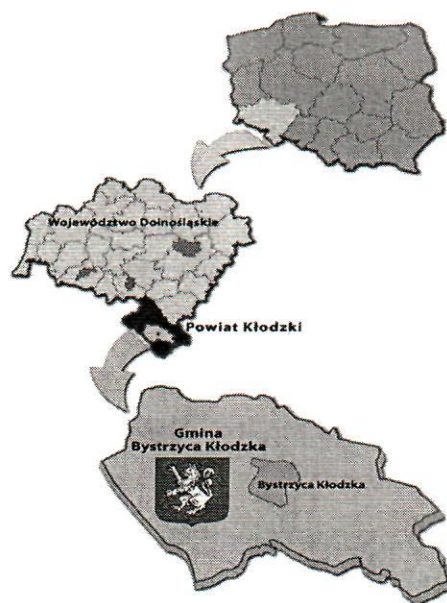
1.1. Charakterystyka Gminy Bystrzyca Kłodzka

1.1.1. Położenie

Gmina Bystrzyca Kłodzka położona jest w województwie dolnośląskim, na granicy Sudetów Wschodnich i Środkowych.

Teren gminy graniczy z Republiką Czeską, rozciąga się od Gór Bystrzyckich i Orlickich na zachodzie po Masyw Śnieżnika na wschodzie, swym zasięgiem obejmuje dużą część Kotliny Kłodzkiej, co sprawia, że ukształtowanie gminy jest urozmaicone. Gmina Bystrzyca Kłodzka jest największą z 14 gmin powiatu kłodzkiego, posiada statut gminy miejsko – wiejskiej i pod względem powierzchni jest drugą na Dolnym Śląsku, zajmuje powierzchnię 338 km², zamieszkuje ją 18 923 osób (stan na 31.10.2015 r.).

Rysunek 1. Położenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Na strukturę osadniczą gminy składa się 30 sołectw i 2 zarządy osiedli, w tym 39 miejscowości. Bystrzyca Kłodzka jest jedynym ośrodkiem miejskim, centralnie położonym na terenie gminy, liczącym 10 031 mieszkańców (stan na dzień 31.10.2015 r.). Miasto położone jest przy ujściu Bystrzycy do Nysy Kłodzkiej w rozległym tektonicznym, śródgórskim malowniczym obniżeniu, leży na ważnym szlaku drogowym, który od dawna był traktem wiodącym z południa na

północ.

Trakt ten wykorzystywany był już przez starożytnych Rzymian, którzy docierali do Morza Bałtyckiego szlakiem bursztynowym.

Gmina Bystrzyca Kłodzka graniczy z gminami: Polanica – Zdrój, Stronie Śląskie, Lądek – Zdrój, Międzyzlesie i Szczytna. Zachodnia granica gminy jest częścią granicy państwa z Republiką Czech. Przez jej teren przebiega międzynarodowa trasa komunikacyjna Warszawa – Praga – Wiedeń. W mieście krzyżują się drogi krajowe i wojewódzkie. Przez obszar gminy przebiega międzynarodowa linia kolejowa Warszawa – Praga. Gmina jest największą jednostką administracyjną powiatu kłodzkiego. Zajmuje około 1,7% powierzchni województwa dolnośląskiego.

Granice gminy oraz miejscowości wchodzące w jej skład ilustruje poniższa mapa.

Rysunek 2. Granice Gminy Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

1.1.2. Rys historyczny

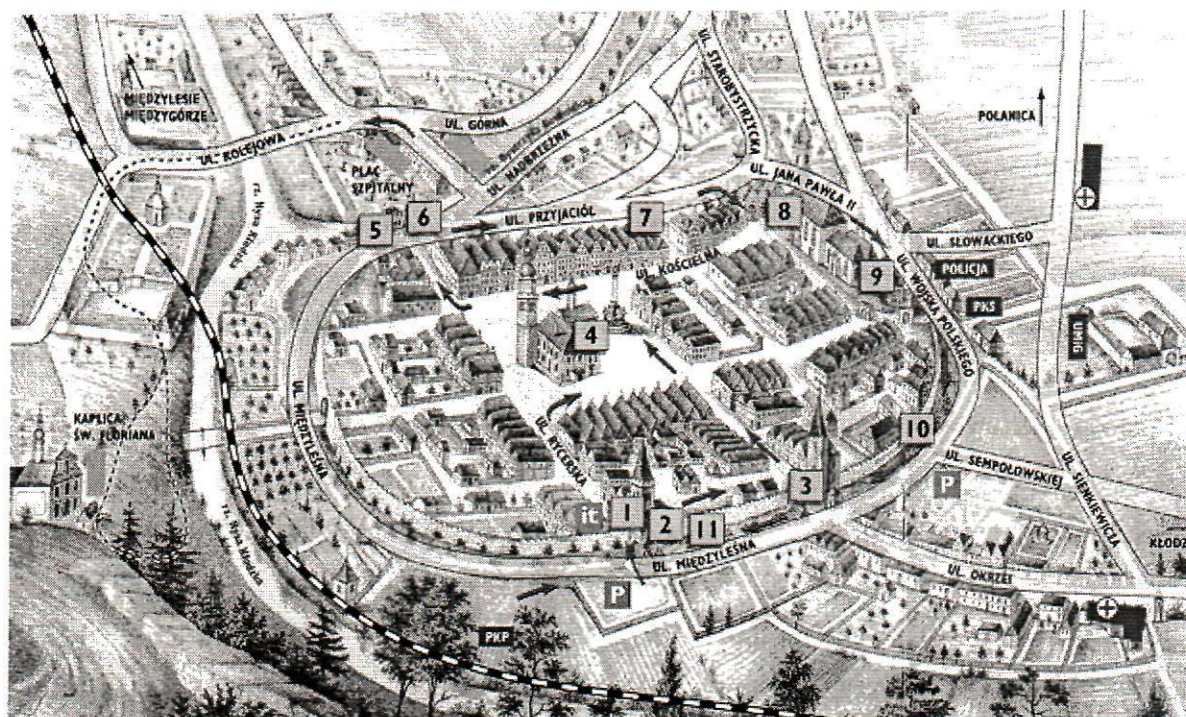
Zaczątkiem Bystrzycy Kłodzkiej była osada powstała przy trakcie komunikacyjnym, która wspomagana przez zasobne okoliczne wsie, stała się kolebką późniejszego miasta. Przyjmuje się, że prawa miejskie miasto otrzymało w XIII wieku. Na przełomie XIII/XIV wieku Bystrzyca przeżywała jeden z najlepszych okresów rozkwitu, rozwijał się handel, rzemiosło, w tym najpopularniejsze sukiennictwo. W XV wieku miasto dotknęły najazdy husyckie, miasto zostało złupione i spalone, uległo też zarazie i klęsce pożarów. W 1475 r. miasto doszczętnie spłonęło. Ziemia bystrzycka, jak i wiele innych śląskich regionów, była nieustannie przedmiotem sporów między możnowładcami korony polskiej, czeskiej i książętami niemieckimi. Po polskim okresie piastowskiego panowania nad ziemiami, władze od XIV wieku nad tymi terenami sprawowali czescy możnowładcy.

W 1567 r. Ziemia Kłodzka stała się częścią Korony Habsburgów. Miasta walczyły wówczas z feudałami o samodzielność a mieszczaństwo zyskiwało wiele praw. Był to okres rozkwitu zarówno pod względem gospodarczym jak i architektonicznym. Właśnie w tym czasie wybudowano w Bystrzycy Kłodzkiej nowy ratusz oraz wiele innych obiektów architektonicznych, unowocześniono wówczas oblicza istniejących budowli, nadając im cechy stylu renesansowego. Budynki drewniane zastępowano murowanymi, brukowano ulice, zakładano wodociągi miejskie.

Wybuch wojny trzydziestoletniej oraz konflikty związane z kontrreformacją zachwiały jej dotychczasowym życiem. Bystrzyca nie powróciła już potem do poprzedniej świetności. Wojny Śląskie również przyniosły okres niepokoju a Bystrzyca przechodziła z rąk do rąk, w końcu znalazła się pod panowaniem Prus. Nastąpiły zmiany w sposobie funkcjonowania administracji, doprowadzając do uzyskania przez Bystrzycę statusu miasta powiatowego (w 1818 r.).

Po okresie napoleońskim i klęskach żywiołowych, które nawiedziły miasto w połowie XIX wieku, nastąpił okres ożywienia gospodarczego. Znowu nastąpiły zmiany w układzie urbanistycznym – została rozebrana Brama Kłodzka, przestała istnieć fosa miejska, rozwijały się przedmieścia, pojawiły się nowe formy przemysłu, zmienił się tradycyjny układ komunikacji – powstała linia kolejowa. Z tego właśnie okresu pochodzi nowy ratusz na rynku, którego kształt wzorowany był na stylu włoskich republik miejskich. Rozbudowa miasta i czas rozkwitu trwały do 1939 r. Druga wojna światowa okazała się dla miasta łaskawsza od wojen poprzednich. W 1945 r. rządy w mieście przejęły władze polskie.

Rysunek 3. Miejska Trasa Turystyczna

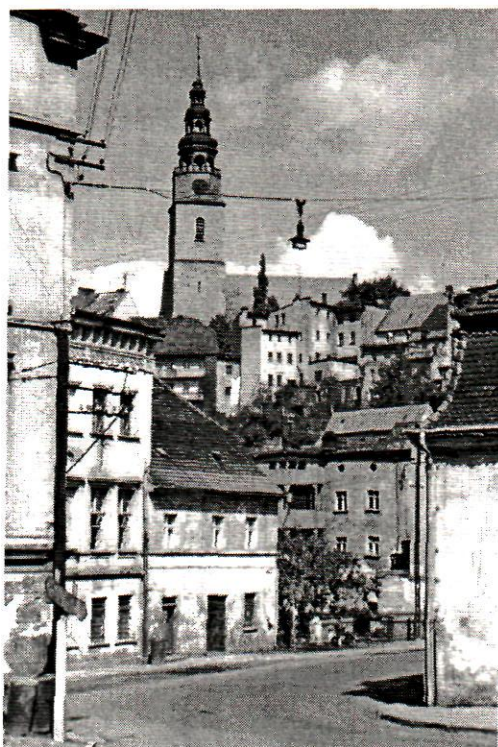
1. Baszta Rycerska, 2. Muzeum Filumenistyczne, 3. Baszta Kłodzka, 4. Wójtostwo, 5. Brama Wodna,
6. Figura św. Jana Nepomucena, 7. Zabudowa Miejska, 8. Kościół pw. św. Michała Archanioła,
9. Zespół Zabudowań Parafialnych, 10. Mury Miejskie.

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Na wygląd miasta, jego specyfikę i charakterystykę, miały wpływ trzy narody o odmiennych kulturach – polski, czeski i niemiecki, pozostała po nich historia zamknięta w zabytkach i kształcie urbanistycznym Bystrzycy Kłodzkiej.

Na podstawie rysunków i zdjęć, które zachowały się z XVIII wieku, można stwierdzić, iż obecna sylwetka miasta niewiele się zmieniła.

Zdjęcie nr 1. Plac Szpitalny – Bystrzyca Kłodzka

*Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka,
(fot. T. Scelina ok. 1950 r.)*

Zdjęcie nr 2. Panorama Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. T. Scelina ok. 1950 r.)

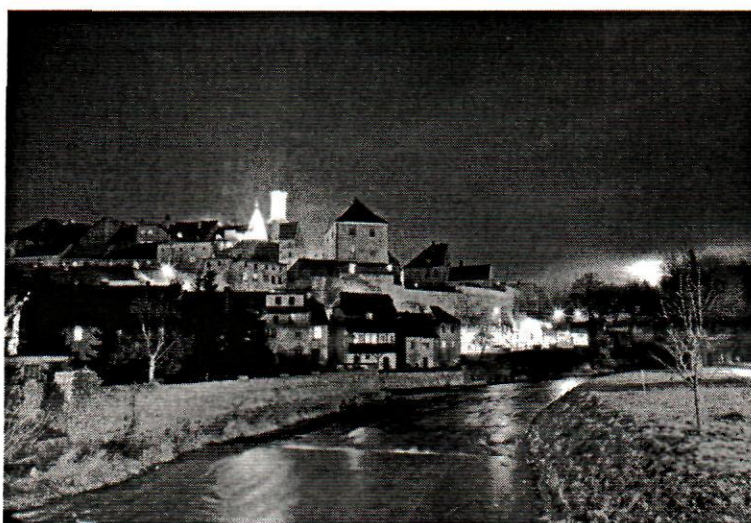
1.1.3. Gospodarka i turystyka

Gmina Bystrzyca Kłodzka stanowi obszar atrakcyjny turystycznie, o urozmaiconej rzeźbie terenu, charakteryzujący się łagodnym, podgórskim klimatem. Pod względem ukształtowania terenu jest to obszar o dużym zróżnicowaniu: od położonych w dolinach miejscowości na wysokości 330 m n.p.m. do wsi typowo górskich leżących na wysokości 750 m n.p.m. Na terenie gminy znajduje się rezerwat Wodospadu Wilczki, Śnieżnicki Park Krajobrazowy, uzdrowisko Długopole – Zdrój, stacje klimatyczne oraz źródła wód mineralnych.

Miasto Bystrzyca Kłodzka zachowało średniowieczny układ urbanistyczny i szereg cennych zabytków: dwunawowy, halowy kościół gotycki z drugiej połowy XIII wieku z kamienną chrzcielnicą z wizerunkiem orła piastowskiego, neoklasycystyczny kościół będący obecnie siedzibą Muzeum Filumenistycznego, wieżę będącą fragmentem nieistniejącego ratusza wczesnorenansowego, barokową kolumnę Św. Trójcy oraz pręgierz z 1556 r. W obrębie starego miasta wznosi się wiele zabytkowych kamienic. Do interesujących zabytków należą także resztki obwarowań z XIV i XV wieku, na które składają się fragmenty muru obronnego i trzy baszty. W latach 2011 – 2014, przy wsparciu środków z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przeprowadzono m.in. remont i modernizację południowo – wschodniego odcinka średniowiecznych murów obronnych.

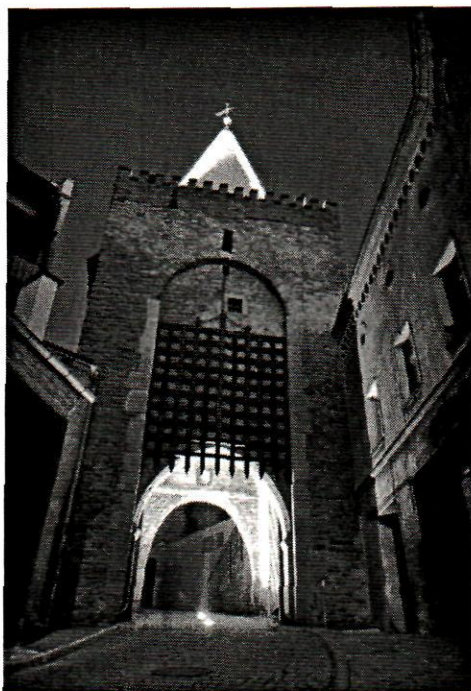
W latach 2012 – 2013 ze środków Unii Europejskiej zrealizowano zadanie polegające na remoncie i adaptacji, na cele kultury i turystyki, bram i baszt stanowiących elementy średniowiecznego systemu fortyfikacyjnego Bystrzycy Kłodzkiej (Baszta Rycerska i Brama Wodna).

Zdjęcie nr 3. Panorama Bystrzycy Kłodzkiej – mury obrone

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. M. Kozber 2015 r.)

Zdjęcie nr 4. Brama Wodna – Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2015 r.)

Rewitalizacji została poddana także bystrzycka starówka.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 zrealizowano następujące zadania:

1. „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia”.
2. „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kan. deszcz. sieć wod. – kan.)”.

Zdjęcie nr 5. Plac Wolności – Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2014 r.)

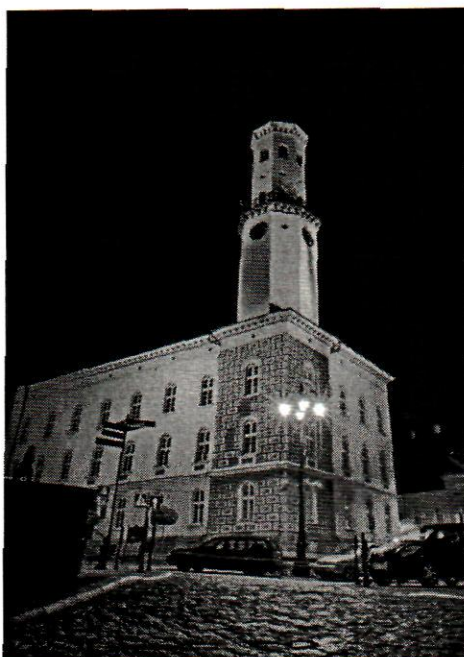
Zdjęcie nr 6. Plac Wolności – Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2014 r.)

W najbliższych latach planowana jest również rewitalizacja Małego Rynku a także remont zabytkowego ratusza oraz kamienic na poszczególnych pierzejach rynku. Działania te wygenerują korzyści na rzecz aktywizacji zabytkowego śródmieścia we wszystkich sferach życia publicznego. Potencjalnym czynnikiem przyciągającym turystów może być także udostępnienie dla turystów bystrzyckich podziemi.

Zdjęcie nr 7. Ratusz, Rynek – Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2013 r.)

Zdjęcie nr 8. Mały Rynek – Bystrzyca Kłodzka

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2013 r.)

Na terenie gminy znajdują się interesująco usytuowane zespoły pałacowo – parkowe w Wilkanowie i Gorzanowie, będące własnością osób prywatnych. Pałac w Wilkanowie jest bardzo zniszczony i zaniedbany. Z kolei zespół pałacowo – parkowy w Gorzanowie poddawany jest ciągłym pracom remontowym realizowanym przez Fundację Pałac Gorzanów i dzięki

ogromnemu zaangażowaniu członków zarządu fundacji powoli wraca do swej dawnej świetności.

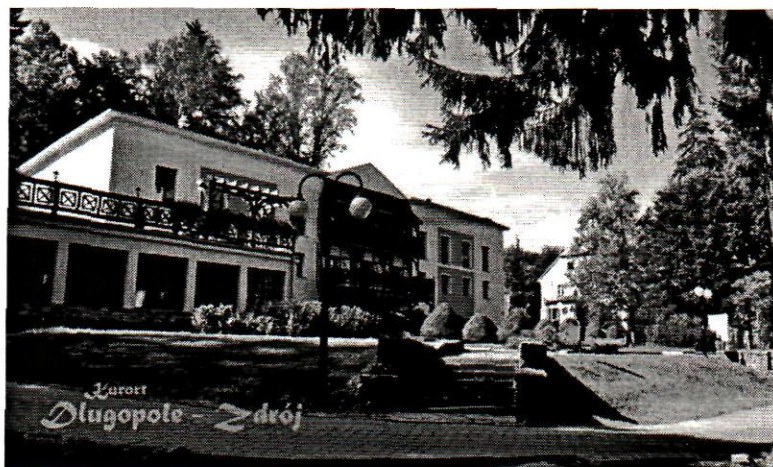
Kolejnym atutem gminy są walory środowiska przyrodniczego. W gminie znajdują się 23 pomniki przyrody ożywionej, Śnieżnicki Park Krajobrazowy obejmujący swym zasięgiem Masyw Śnieżnika oraz rezerwat przyrody Wodospad Wilczki. Zarówno Góry Bystrzyckie jak i Masyw Śnieżnika są dogodnym miejscem do uprawiania sportów zimowych. Szczyty górskie: Skowronia Góra i Górzycza dysponują odpowiednimi warunkami do rozwoju lotniarstwa i szybownictwa.

W gminie leżą dwie miejscowości charakteryzujące się uzdrowiskowo – turystycznymi walorami t.j. Długopole – Zdrój i Międzygórze.

Uzdrowisko Długopole – Zdrój stanowiące własność Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, ze względu na zasoby wód leczniczych (szczawy wodorowęglanowo – wapniowo – magnezowe, żelaziste) specjalizuje się w leczeniu schorzeń przewodu pokarmowego, w szczególności chorób wątroby i dróg żółciowych a także schorzeń narządu ruchu, chorób układu krążenia, przemiany materii, cukrzycy i otyłości oraz niedokrwistości. Leczenie prowadzone jest w jednym szpitalu uzdrowiskowym oraz trzech sanatoriach, oferujących w sumie 220 miejsc noclegowych. Nie wszystkie obiekty odpowiadają jednak dzisiejszym standardom.

W celu sprostania coraz wyższym wymaganiom, działające w uzdrowisku obiekty szpitalno – sanatoryjne kolejno poddawane są modernizacji. Kompleksowej modernizacji zostało poddane w 2012 r. sanatorium uzdrowiskowe Willa „Dąbrówka”. Właściciel obok własnych środków finansowych na działania rewitalizacyjne, wykorzystuje środki z budżetu centralnego oraz zagraniczne fundusze pomocowe.

Zdjęcie nr 9. Park Zdrojowy – Długopole Zdrój

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. G. Szczygiel z 2012 r.)

Stacja klimatyczna Międzygórze położona jest na wysokości 600 – 810 m n.p.m., pięknie usytuowana u stóp Masywu Śnieżnika w wąskiej dolinie rzeki Wilczki i potoku Bogoryja, otoczonej przez szczyty Iglicznej, Smrekowca, Jaworowej, Szerokiej Kopy, Żmijowca, Średniaka, Jawora, Małego Śnieżnika i Śnieżnika. Międzygórze to także miejscowość sportowo – rekreacyjna i turystyczna oraz świetna baza wypadowa na wycieczki w Masyw Śnieżnika, Góry Bystrzyckie i Góry Bialskie oraz wycieczki samochodowe do wszystkich atrakcyjnych miejsc Ziemi Kłodzkiej. Specyficzny klimat górski sprzyja dłuższemu zaleganiu pokrywy śnieżnej, a wielbiciele narciarstwa biegowego, skituringu i narciarstwa ekstremalnego mogą korzystać z tych form uprawiania sportu z korzyścią dla zdrowia. Bezpośrednie otoczenie lasów, czyste powietrze, potoki górskie pozwalają na prawdziwy relaks i wypoczynek.

Szczególnego uroku miejscowości dodaje zabudowa architektoniczna, drewniane domy oraz pensjonaty w stylu tyrolskim i norweskim. W centrum miejscowości wznosi się drewniany kościółek św. Józefa z 1740 r., a powyżej znajduje się kamienny kościół po ewangelicki św. Krzyża z 1911 r. Unikatowy Ogród Bajek jest krainą wyrzeźbionych bajkowych postaci, położony na wysokości 780 m. n.p.m. pomiędzy Górą Toczek i Śnieżną Polaną. Od 1985 roku opiekę nad tym miejscem sprawuje Oddział PTTK w Międzygórzu. Zgromadzone tu liczne okazy typowo górskich, ozdobnych roślin są tłem dla figurek wykonanych z drewna, konarów drzew i kamieni. Ogród Bajek położony w pobliżu czerwonego i przy żółtym szlaku prowadzącym z Międzygórza do Sanktuarium Matki Bożej na Górze Iglicznej.

Dużą atrakcją miejscowości jest Wodospad Wilczki, położony w Rezerwacie Przyrody przy wjeździe do Międzygórza. Do powodzi w 1997 r. miał 27 m wysokości i był najwyższym wodospadem w polskich Sudetach. Obecnie jego naturalna wysokość wynosi 21 metrów. Kilkaset metrów poniżej wodospadu znajduje się zapora wodna o wysokości 29 m i długości 102 m na rzece Wilczce, obiekt pełni rolę zbiornika przeciwpowodziowego. Przejście górą zapory stanowi niezwykle punkt widokowy na Góry Bystrzyckie.

Z Międzygórza wiele szlaków turystycznych, rowerowych i narciarskich prowadzi na okoliczne wzniesienia, w tym na najwyższy szczyt Sudetów Wschodnich po polskiej stronie – Śnieżnik 1425 m n.p.m. Szczyt stał się popularnym celem wędrówek, można podziwiać z niego przepiękne widoki pasm górskich otaczających Ziemię Kłodzką oraz Jezioro Otmuchowskie i Nyskie. Poniżej szczytu na Hali pod Śnieżnikiem znajduje się Schronisko na Śnieżniku im. Zbigniewa Fastnachta. Obiekt cieszy się dużą popularnością również zimą ze względu na długi okres zalegania pokrywy śnieżnej.

W Międzygórzu powstała jedna z najnowocześniejszych w Polsce Stacji Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Ratownicy w całorocznej stacji posiadają profesjonalne

wyposażenie: quady, skutery śnieżne, samochody terenowe i wyposażenie medyczne.

Amatorom sportów zimowych Międzygórze oferuje trasę narciarstwa biegowego wokół miejscowości z pętlą okólną wokół szczytu Jawor – 830 m n.p.m. Pętla około międzygórska prowadzi do tak zwanego Lotniska nad ul. Sanatoryjną, następnie zboczem Smrekowca do Żmijowej Polany – 1054 m n.p.m., gdzie łączy się z siecią tras narciarskich Gminy Stronie Śląskie i prowadzi Żmijowcem przez Przełęcz Śnieżnicką, Schronisko im. Zbigniewa Fastnachta na Śnieżniku, pod Małym Śnieżnikiem – 1325 m n.p.m., do Jawornicy nad Międzygórzem. Trasy są utrzymywane skuterem śnieżnym.

Miejscowość oferuje zróżnicowaną bazę noclegową od pensjonatów po domowy wczasowe i gospodarstwa agroturystyczne.

Na przełomie lipca i sierpnia każdego roku organizowane są Dni Międzygórza, imprezy kulturalne i Mistrzostwa Polski w biegach górskich. W 2000 r. odbyły się w Międzygórzu Mistrzostwa Europy w tej dyscyplinie sportu. Wyjątkowe położenie, alpejsko – norweska zabudowa i specyficzny klimat górski są popularnym miejscem całorocznego wypoczynku.

Zdjęcie nr 10. Międzygórze

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. z 2014 r.)

Infrastrukturę niezbędną do uprawiania narciarstwa (wytyczone trasy oraz wyciągi) posiadają: Międzygórze, Spalona i Rudawa. Gmina Bystrzyca Kłodzka dysponuje bogatą i zróżnicowaną bazą noclegową, do ważnych zasobów gminy należą liczne obiekty świadczące usługi hotelarskie, tereny rekreacyjne oraz obiekty turystyczne o unikatowej architekturze. Na zagospodarowanie czeka wiele atrakcyjnych terenów pod budowę hoteli, pensjonatów, wyciągów narciarskich, ośrodków sportowych i rekreacyjnych. Dzięki swojemu usytuowaniu oraz

walorom przyrodniczym, historycznym i klimatycznym, Gmina Bystrzyca Kłodzka stanowi ważny ośrodek turystyczny na mapie Dolnego Śląska. Walory krajobrazowe gminy są bardzo cenione przez turystów, co powoduje, że na terenie gminy zlokalizowane są liczne szlaki piesze i narciarskie. Ponadto, ze względu na swoje położenie stanowi dogodną bazę wypadową w pozostałe rejony Kotliny Kłodzkiej i do Republiki Czech.

Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo – rolniczy, posiada duże tradycje przemysłowe oraz stosunkowo bogate zaplecze surowcowe. Przemysł gminy opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych: leśnych, rolnych i mineralnych. W gminie istnieje kilka zakładów przemysłowych, które dają zatrudnienie mieszkańcom gminy. Do największych należą: Mondi Packaging BZWP Sp. z o.o., Rozlewnia wody mineralnej „CYRANKA”, Wytwórnia Wód Mineralnych "Mineral" Sp.j., Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, Tamir Sp. z o.o., Tessa Sp. z o.o. itp.

W gminie zarejestrowanych jest wiele sklepów, punktów usługowych oraz stacji benzynowych.

1.2. Charakterystyka środowiska przyrodniczego – zasoby naturalne

1.2.1. Warunki klimatyczne

Teren Gminy Bystrzyca Kłodzka charakteryzuje się łagodnym klimatem podgórskim i górskim, średnia temperatura kształtuje się podobnie jak ukształtowanie terenu – obniża się wraz ze wzrostem wysokości. Najlepsze warunki klimatyczne panują w obrębie doliny Nysy Kłodzkiej, do wys. 450 – 500 m n.p.m. Średnia roczna temperatura powietrza dla gminy wynosi 7,4 temperatura najcieplejszego miesiąca lipca sięga 17,2°C, najzimniejszego zaś, stycznia wynosi ok. – 2,3°C. okres wegetacyjny (z temp. powyżej 5,0°C) trwa tu 214 dni i zaczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia. Na terenach górskich panują ostrzejsze warunki klimatyczne. Okres wegetacyjny trwa około 180 dni, a w najwyższych partiach gór 100 dni. Dodatkowo średnie temperatury utrzymują się od marca do listopada. Na terenach górskich panują ostrzejsze warunki klimatyczne.

1.2.2. Gleby i surowce mineralne

Gleby

W Gminie Bystrzyca Kłodzka można wyróżnić trzy rodzaje gleb:

- 1) gleby górskie, jako gleby brunatne wyługowane, brunatne kwaśne pochodzenia wietrzelinowego,
- 2) gleby nizinne i wyżynne: brunatne i bielicowe,
- 3) gleby dolinne: mady, mady górskie, czarne ziemie.

W gminie zdecydowanie dominują gleby IV klasy bonitacyjnej, duży procent stanowią też gleby III i V klasy. Około 90% zasobów to gleby bardzo kwaśne i kwaśne, tylko 1% należy do gleb obojętnych.

Surowce mineralne

Najcenniejszym bogactwem gminy są złoża wód mineralnych. Eksploatacja tych złóż na skale przemysłową prowadzona jest w Szczawinie i w Gorzanowie. Są to wody mineralne lub słabo mineralizowane (wykorzystywane do kąpieli i kuracji pitnych), np.: szczawa wodorowęglanowa, wapniowo – magnezowa, żelaziste, radocenne w Długopolu Zdroju wykorzystywane do leczenia powirusowego zapalenia wątroby.

Na terenie gminy występują liczne skupiska surowców mineralnych, z których 10 jest rozpoznawalnych pod względem ich przydatności do produkcji materiałów budowlanych. Są to wapienie drobnokrystaliczne, piaskowce szarogłazowe, wapień krystaliczny biały i szary,

Strona 18

wapienie masywne, piaskowce kwarcowe, piaskowce permskie.

Lasy

Gmina Bystrzyca Kłodzka należy do najbardziej zalesionych w Polsce. Lasy obejmują obszar około 154 km², co stanowi blisko 48,8 % powierzchni gminy. Duże zasoby drewna są bazą surowcową dla przemysłu drzewnego i papierniczego.

1.2.3. Walory przyrodnicze

Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka występują obszary o najwyższej randze ochronnej tj. obszary chronionego krajobrazu, park krajobrazowy oraz pomniki przyrody, rezerwaty i użytki ekologiczne.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Krajobrazu Chronionego Gór Bystrzyckich i Orlickich – obejmuje dwa równoległe do siebie biegnące pasma górskie Sudetów Środkowych, rozdzielone dolinami rzeki Orlicy i Bystrzycy Dusznickiej. W zasięgu obszaru znajduje się całość Gór Bystrzyckich oraz polska część Gór Orlickich.

Parki krajobrazowe

Śnieżnicki Park Krajobrazowy, który swym zasięgiem obejmuje trzy grupy górskie Sudetów Wschodnich: Masyw Śnieżnika, Góry Bialskie i Góry Złote. Powierzchnia parku wraz z terenami otulinowymi na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka (Międzygórze) wynosi 2 570 ha. Obszar krajobrazu chronionego obejmuje tereny gminy o powierzchni 11 579 ha.

Rezerwaty przyrody

Rezerwat „Wodospad Wilczki”, położony jest w całości na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka, na górskim potoku przepływającym przez Międzygórze. Powierzchnia rezerwatu to 2,75 ha.

Rezerwat „Śnieżnik Kłodzki”, położony na terenie Gminy Stronie Śląskie – tylko niewielka część rezerwatu leży na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka. Śnieżnik jest najwyższym szczytem polskiej części Sudetów Wschodnich 1425 m n.p.m., na którym w 1965 r. utworzono rezerwat przyrody.

2. Demografia

Na potencjał gospodarczy gminy wpływa, obok zasobów naturalnych i walorów turystyczno – krajobrazowych stan i struktura tutejszej ludności. Gmina Bystrzyca Kłodzka liczy obecnie ok 18 923 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia wynosi ok. 56 osób/km² i jest ponad dwa i pół raza mniejsza od średniej dla województwa dolnośląskiego, wynoszącej 146 osób / km². Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową ludności w Gminie Bystrzyca Kłodzka oraz ruch naturalny (zgodnie ze stanem faktycznym na dzień 31.10. 2015 r.).

Tabela nr 1. Struktura ludności Gminy Bystrzyca Kłodzka w latach 2008 – 2014

	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność ogółem	osoba	19451	19312	19203	19794	19689	19549	19501
Ludność w wieku								
przedprodukcyjnym	%	17,8	17,5	16,8	16,6	16,1	15,8	15,6
produkcyjnym	%	65,7	65,6	65,8	65,4	64,9	64,3	63,6
poprodukcyjnym	%	16,6	17	17,4	18	18,9	19,9	20,8
Saldo migracji na pobyt stały								
saldo migracji wewnętrznych	osoba	-29	-52	-35	-4	-17	-52	-12
saldo migracji zagranicznych	osoba	-12	1	-4	7	-12	-14	-17
Przyrost naturalny								
	%	-2,1	-5,2	-3,5	-2,7	-4	-3,9	-1,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl, dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Analizując powyższe dane zauważa się tendencje spadkowo – wzrostową dotyczącą liczby ludności ogółem. W latach 2008 – 2010 zauważalny był spadek liczby ludności natomiast w latach 2010 – 2011 obserwujemy znaczny wzrost liczby ludności. Od 2012 roku liczba ludności zamieszkałej w gminie ciągle maleje. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Na przestrzeni lat rósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, zmniejszył się natomiast, w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego, udział procentowy osób młodych – w wieku przedprodukcyjnym. Oznacza to postępujący proces starzenia się społeczeństwa, do którego przyczyniło się również ujemne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w skali całego kraju.

W roku 2014 w porównaniu do lat 2009 i 2013 saldo migracji wewnętrznych było zdecydowanie

mniejsze, różnica ta wynosiła 40. Przedstawione dane wpisują się w ogólną tendencję starzenia się społeczeństwa, co będzie miało duży wpływ na inne dziedziny życia m.in. na pomoc społeczną, opiekę zdrowotną czy edukację. Jednocześnie migracje społeczeństwa będą miały wpływ na finanse publiczne, uszczuplenie dochodów a w konsekwencji zmniejszenie wykwalifikowanej kadry, która mogłaby podjąć pracę na terenie gminy. Biorąc pod uwagę rządowe prognozy demograficzne, przewiduje się, że liczba ludności powiatu kłodzkiego, a zatem i poszczególnych gmin kłodzkich, będzie nadal maleć.

3. Obszar społeczny

3.1. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka jest realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Centrum Integracji Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania poprzez: tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz organizowanie prac społecznie – użytecznych. Ośrodek realizuje również inne zadania, powierzone mu przez właściwe organy, na podstawie innych ustaw.

Do głównych zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy:

1. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
2. Sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.
3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych.
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych.
6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.
7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.
8. Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego.
9. Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi z matką, ojcem lub rodzeństwem.
10. Praca socjalna.

11. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych, tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
13. Dożywianie dzieci.
14. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.
15. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Bystrzycy Kłodzkiej – ośrodek wsparcia dziennego typu A i B przeznaczony dla osób dorosłych, z problemami zdrowia psychicznego lub niepełnosprawnością umysłową. Działania domu zmierzają do tego, aby każdy uczestnik ŚDS miał poczucie akceptacji przez najbliższe otoczenie. Poprzez systematyczne realizowanie działań ośrodek dąży do poprawy kondycji psychofizycznej u podopiecznych oraz kładzie nacisk na przywrócenie w miarę możliwości takich osób do pełnosprawnego życia w społeczeństwie.

Do głównych zadań realizowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy należy:

1. Zapewnienie usług specjalistycznych z zakresu umiejętności społecznych.
2. Dążenie do stabilizacji psychicznej uczestników.
3. Podtrzymywanie efektów terapeutycznych oraz zapobieganie nawrotom choroby u osób, które przeszły cykl leczenia psychiatrycznego,
4. Pomoc w stosowaniu zaleceń terapeutycznych.
5. Rehabilitacja społeczna, w tym terapia zajęciowa.
6. Rehabilitacja ruchowa.
7. Udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych.
8. Stymulowanie w nawiązywaniu, utrzymaniu i rozwijaniu kontaktów z rodziną i środowiskiem lokalnym.
9. Rozwijanie zainteresowań, umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowościowego uczestników.
10. Pomoc w załatwianiu spraw socjalnych.
11. Stworzenie możliwości samorealizacji w czasie wolnym.

Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej realizuje od 11 lat ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, której celem jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Reintegracja społeczna oznacza działanie mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

1. Uczestnicy zgodnie z programem biorą udział w zajęciach reintegracji społecznej polegających na warsztatach terapeutycznych, zajęciach integracyjnych, rozmowach indywidualnych z pośrednikami pracy, bloku zajęć prowadzonych przez psychologa.
2. W Centrum prowadzone są zajęcia grupowe, których celem jest motywacja i aktywizacja mająca pomóc w powrocie do prawidłowego funkcjonowania w społeczności lokalnej.
3. Zapoznujemy uczestników z zasadami tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej oraz prowadzimy zajęcia dotyczące zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Reintegracja zawodowa oznacza działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

1. Reintegracja zawodowa polega na zdobyciu nowych umiejętności zawodowych, podwyższeniu dotychczasowych kwalifikacji zawodowych oraz przyuczenie do zawodu lub przekwalifikowanie.
2. Praktyczna nauka zawodu prowadzona jest w warsztatach zawodowych.

Do głównych obszarów działań Centrum Integracji Społecznej należy:

1. Zwiększenie możliwości wyjścia z izolacji i przywrócenie ról społecznych, zawodowych, szczególnie osób długotrwale pozostających na marginesie życia społecznego.
2. Realizowanie pełnego zakresu programu zatrudnienia socjalnego umożliwiającego walkę z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.
3. Realizacja programu ma ostatecznie zapewnić usamodzielnienie osób dotkniętych dysfunkcjami, zagrożonych lub podlegających wykluczeniu społecznemu, a tym samym uniezależnienie ich od instytucji pomocowych.
4. Zapewnianie uczestnikom pomocy w uzyskiwaniu bezpieczeństwa socjalnego - świadczenia integracyjne 100% zasiłku dla bezrobotnych przy zastosowaniu oddziaływań profilaktycznych, aktywizacji zawodowej oraz wsparcia w rozwoju osobistym.

Cele osiągnięte przez realizację programu reintegracji społecznej i zawodowej:

- a) wykształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu;
- b) nauczenie planowania życia i zaspakajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągania własnych dochodów poprzez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- c) zdobycia umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi;
- d) nabycie przez uczestników Centrum umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do wykonywania określonych prac lub określonych zadań zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych;
- e) zdobycie wiedzy w zakresie rozpoczynania i prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej oraz zdobycie wiedzy na temat zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych;
- f) umożliwienie wzajemnego wsparcia emocjonalnego i doskonalenia wewnętrznego uczestników;
- g) nabycie umiejętności odkrywania i rozumienia własnej osoby;
- h) przyswojenie prozdrowotnych postaw;
- i) wykorzystanie nabytych umiejętności w życiu codziennym.
- j) przyjęcie akceptowanego społecznie systemu wartości, celów i ideałów oraz umiejętności realizowania swoich potrzeb w sposób zgodny z zasadami i normami społecznymi.

Centrum prowadzi działania na rzecz wsparcia osób bezrobotnych poprzez organizowanie zatrudnienia wspieranego tj. staże, prace interwencyjne dla osób długotrwale bezrobotnych znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Formy wsparcia obejmują indywidualne plany działania, warsztaty z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy, wsparcie psychologiczno-doradcze, szkolenia komputerowe, szkolenia zawodowe (sekretarka, ogrodnik, pracownik informacji turystycznej, opiekun osoby starszej, opiekun nad dzieckiem, pomoc kuchenna), staże zawodowe, pośrednictwo pracy.

Centrum Integracji Społecznej od 2004 roku objęło wsparciem w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej 875 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym:

- umowy na kontrakty socjalne z Ośrodkiem Pomocy Społecznej – 274 osoby,
- projekty finansowane z EFS – 134 osoby,
- w ramach Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego w Centrum – 481 osób.

W Centrum Integracji Społecznej uczestniczyły osoby o kategoriach z wyszczególnieniem przyczyn wykluczenia społecznego, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 2. Wykaz osób ze względu na przyczyny wykluczenia społecznego w latach 2009 -2014

Przyczyny wykluczenia społecznego	2009 ilość osób	2010 ilość osób	2011 ilość osób	2012 ilość osób	2013 ilość osób	2014 ilość osób
bezdumni	1	0	1	4	3	1
długotrwale bezrobotne	55	44	40	28	37	48
osoby opuszczające zakłady karne	7	4	2	2	2	0
osoby niepełnosprawne	7	8	3	3	3	7
przyczyny społeczne (ubóstwo)	16	8	4	3	1	1
uzależnienie od alkoholu	34	27	25	13	12	6
uzależnienie od narkotyków	3	1	0	0	0	0

Źródło: Dane wewnętrzne Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

Zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

1. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.
2. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.
3. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.
5. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Analizując liczbę osób korzystających z opieki społecznej oraz powody jej udzielania wyraźnie zarysowuje się tendencja spadkowa. Zmniejsza się liczba rodzin oraz ilość osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Zwiększają się środki finansowe, które gmina będzie musiała i musi przeznaczać na opłatę za osoby umieszczone w domach pomocy społecznej. Szczegółowe dane zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela nr 3. Powody udzielenia pomocy społecznej w latach 2009 – 2014

Powody udzielenia pomocy społecznej	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach	ilość rodzin	ilość osób w tych rodzinach
sieroctwo	1	1	1	1	1	1	2	3	1	2	1	2
ubóstwo	583	1535	580	1486	579	1443	600	1502	640	1622	586	1451
bezdomność	15	22	24	32	32	44	38	53	24	24	27	28
ochrona macierzyństwa	0	0	16	81	18	88	0	0	0	0	4	20
bezrobocie	645	1808	640	1727	645	1690	635	1647	677	1768	579	1516
niepełnosprawność	293	592	292	578	248	488	238	503	239	522	251	519
Długotrwała lub ciężka choroba	257	501	256	511	238	432	220	427	241	497	249	515
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	190	699	196	679	185	634	194	654	198	675	172	587
rodziny niepełne	154	491	162	485	156	467	162	499	145	480	126	419
rodziny wielodzietne	47	262	44	241	35	201	36	205	68	372	72	386
przemoc w rodzinie	1	8	3	14	2	12	3	14	4	15	4	14
alkoholizm	191	380	180	339	163	298	174	310	169	287	156	251
narkomania	2	5	1	1	1	1	1	1	2	5	2	4
trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	12	23	14	22	15	24	18	28	12	28	10	20
trudności w integracji osób które otrzymały status uchodźcy	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zdarzenia losowe	0	0	0	0	3	6	6	21	12	36	1	4
sytuacja kryzysowa	30	66	6	17	0	0	0	0	0	0	7	18
kłęski żywiołowe	0	0	0	0	0	0	0	0	8	24	0	0

Źródło: dane wewnętrzne Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

Analiza SWOT – Pomoc społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprawnie działający system pomocy społecznej, ▪ wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej, ▪ prowadzenie działań socjalnych z rodziną, ▪ pozyskiwanie środków zewnętrznych z funduszy unijnych i ministerialnych, ▪ dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej, ▪ stałe środki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, ▪ <i>dobrze działający Zespół Interdyscyplinarny,</i> ▪ odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc, ▪ aktywnie działające organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, ▪ zaangażowanie samych osób niepełnosprawnych w rozwiązywanie swoich problemów, ▪ istnieje określony standard usług dla osób starszych w pomocy instytucjonalnej, ▪ wystarczająca liczba pracowników ośrodka pomocy społecznej zajmujących się problematyką osób korzystających z pomocy społecznej, ▪ dostępność domów pomocy społecznej, ▪ aktywna współpraca środowiska lokalnego na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, • stale rozwijający się Środowiskowy Dom Samopomocy, • dostosowane i wyremontowane pomieszczenia do zajęć z zakresu terapii zajęciowej, • współpraca z różnymi instytucjami na terenie gminy np. domami pomocy społecznej, szkołami, przedszkolami itp., ○ korzystanie ze wspólnych zasobów instytucji publicznych i Centrum Integracji Społecznej na rzecz walki z bezrobociem i wykluczeniem społecznym, ○ sieć instytucji wspierających rozwój Ekonomię Społeczną - Centrum Integracji Społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak zabezpieczenia lokalowego dla osób doświadczających przemocy, ▪ deficyt lokali socjalnych, ▪ deficyt indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, ▪ brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc, ▪ brak poradni zdrowia psychicznego i poradni uzależnień, ▪ słabe zaangażowanie ochrony zdrowia w interdyscyplinarną pomoc rodzinom, ▪ zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniowe, ▪ ograniczona liczba miejsc aktywizujących osoby starsze, ▪ zróżnicowany poziom życia osób starszych, ▪ występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, ▪ niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, • brak własnego transportu dla osób mieszkających w małych miejscowościach, ○ brak stabilnych regulacji prawnych (ustawowych) w zakresie finansowania działalności Centrum Integracji Społecznej, ○ utrudniony dostęp do środków finansowych z funduszy unijnych dla podmiotów Ekonomii Społecznej – Centrum Integracji Społecznej,

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, ▪ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, ▪ stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, ▪ współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty, ▪ istniejący system wsparcia dla osób i rodzin wymagającej specjalistycznej pomocy, ▪ zaangażowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w realizację zadań publicznych, ▪ wzrost świadomości społecznej w kwestii przemocy domowej, ▪ uzależnień wychowania dzieci, ▪ likwidacja barier architektonicznych, <ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie dodatkowych środków finansowych na funkcjonowanie domu, • działania w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, • współpraca z samorządem gminy i organizacjami pozarządowymi w zakresie działań kulturalno-rekreacyjnych, • podnoszenie kompetencji kadr Środowiskowy Dom Samopomocy przez uczestnictwo w szkoleniach bezpłatnych np. finansowanych przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, <ul style="list-style-type: none"> ○ rozszerzenie rozwiązań systemowych w postaci programów strategii o zasięgu krajowym i regionalnym, które uwzględniają ekonomię społeczną (Centrum Integracji Społecznej), ○ utworzenie nowych warsztatów Centrum Integracji Społecznej o specyfice odpowiadającej potrzebom lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formalizacja i biurokratyzacja w zakresie udzielania pomocy społecznej uwarunkowana przepisami prawa, ▪ brak powiązań systemowych między większością podmiotów, ▪ przekazywanie zadań do gminy bez zabezpieczenia finansowego, ▪ wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne, ▪ niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry, ▪ istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej, ▪ niski poziom kultury prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecka i rodzinie, ▪ rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych, ▪ występowanie zjawisk rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa, <ul style="list-style-type: none"> • brak spójnego systemu pomocy społecznej, • brak środków finansowych na zakup i utrzymanie własnego transportu.

Cele strategiczne:

1. Integracja społeczności lokalnej i zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego mieszkańców na każdym etapie życia.
2. Zwiększony dostęp do usług społecznych związanych z procesem integracji społecznej i aktywizacji zawodowej.
3. Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – osób w trudnej sytuacji ekonomicznej, bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz opuszczających zakłady karne.
4. Promowanie zdrowego stylu życia przeciwdziałającego niepełnosprawności oraz rozwijanie systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych.
5. Rozwijanie systemu wsparcia i aktywizacji seniorów.
6. Umacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwijanie profesjonalizacji służb społecznych.
7. Podniesienie jakości i dostępności usług z zakresu pomocy społecznej – dostęp do wysokiej jakości usług społecznych.
8. Zmniejszenie liczby kategorii zagrożonych marginalizacją.
9. Stworzenie gminnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.
10. Organizacja i rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Budowanie społeczności opartej na zasadzie wzajemnej życzliwości, zrozumienia, wsparcie w dążeniu do poprawy jakości życia i samodzielności.
12. Usamodzielnienie uczestników domu w zakresie podstawowych umiejętności życiowych, przyuczanie do wykonywania prac z zakresu gospodarstwa domowego.
13. Nawiązanie pozytywnych relacji ze światem zewnętrznym, integracja osoby z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością lokalną i ponadlokalną oraz poprawa ich funkcjonowania w życiu rodzinnym.
14. Aktywizacja uczestników, rozwijanie inwencji, motywowanie do działania i rozwoju, rozbudzanie i podtrzymywanie zdolności, zainteresowań.
15. Podnoszenie poziomu aktywności fizycznej, psychicznej oraz twórczej.
16. Podnoszenie kompetencji społecznych i interpersonalnych osób w zakresie życia z problemami zdrowotnymi oraz ich aktywizacji zawodowej.
17. Profilaktyka zdrowia psychicznego, zapobieganie nawrotom choroby psychicznej oraz przystosowanie osób po przebytych leczeniu psychiatrycznym do funkcjonowania w środowisku.
18. Umożliwienie rozwoju kulturalnego i osobowościowego uczestników.
19. Rozwijanie umiejętności aktywnego życia oraz organizacji czasu wolnego.

20. Wsparcie w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego.
21. Analiza potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.
3. Zapewnienie rodzinom z dysfunkcjami pomocy w ich przezwyciężaniu.
4. Udział w różnych formach terapii.
5. Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania bezdomności.
6. Wzmacnianie i rozbudowa systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień.
7. Zintegrowanie działań służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.
8. Realizowanie działań z zakresu promocji zdrowia.
9. Zapewnienie dostępu osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi do usług społecznych w tym opieki i rehabilitacji.
10. Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
11. Działanie na rzecz partycypacji społecznej osób starszych.
12. Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz – i międzypokoleniową.
13. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
14. Dążenie do dalszej profesjonalizacji kadr instytucji pomocy społecznej.
15. Realizacja programu zatrudnienia socjalnego poprzez reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
16. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
17. Organizowanie dla podopiecznych wyjazdów, spotkań i i wyjść.
18. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
19. Doposażanie pomieszczeń na terenie Środowiskowego Domu Samopomocy.
20. Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji przez pracowników.
21. Aktywizacja społeczna i zawodowa j osób niepełnosprawnych.
22. Inicjowanie i opracowywanie programów służących poprawie warunków życia i integracji społecznej osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi.
23. Inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności (kampanie społeczne, wystawy, konferencje).
24. Współpraca z przedstawicielami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego oraz jednostkami pozarządowymi w zakresie problematyki dotyczącej osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi.

25. Przygotowanie propozycji kierunków zadań do realizacji przez podmioty pozarządowe z zakresu rehabilitacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych.
26. Powołanie pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych.
27. Podejmowanie działań ułatwiających osobom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym i sportowym.
28. Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie.

3.2. Edukacja

Do kompetencji gminy w zakresie edukacji należy przede wszystkim: tworzenie i prowadzenie przedszkoli, szkół i gimnazjów na swoim terenie, koordynowanie pracy placówek oświatowych, dla których gmina jest organem prowadzącym, zapewnienie dowozu dzieci do szkół oraz udzielanie świadczeń z zakresu pomocy materialnej uprawnionym do tego uczniom.

3.2.1. Sieć szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli

Sieć gminnych szkół podstawowych o stopniu organizacyjnym obejmującym klasy I-VI, w roku szkolnym 2014/2015 stanowią :

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Gen. Józefa Bema w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Obrońców Warszawy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Szkoła Podstawowa w Wilkanowie.

Sieć gminną uzupełniają dotowane przez Gminę szkoły niesamorządowe:

- Szkoła Podstawowa Waliszowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego w Starym Waliszowie,
- niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gorzanowie prowadzona przez Towarzystwo Miłośników Gorzanowa,
- Szkoła Podstawowa w Długopolu Dolnym,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Pławnicy,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia „Stara Łomnica Dzieciom” w Starej Łomnicy.

Sieć gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015 stanowią prowadzone przez Powiat Kłodzki Gimnazjum nr 1 w Bystrzycy Kłodzkiej oraz gminne Gimnazjum nr 2, wchodzące w skład Zespołu Szkół w Wilkanowie. Obwód Gimnazjum nr 1 obejmuje część miejską Gminy, natomiast część wiejską obwód Gimnazjum nr 2 w Wilkanowie. Sieć gimnazjalną uzupełnia Gimnazjum w Gorzanowie, dla którego organem prowadzącym jest Towarzystwo Miłośników Gorzanowa. W Bystrzycy Kłodzkiej funkcjonowało również Gimnazjum dla Dorosłych.

Sieć przedszkolną w Gminie Bystrzyca Kłodzka stanowią:

- zlokalizowane w mieście 11 – oddziałowe Przedszkole nr 2,
- 1 oddział przedszkolny przy Zespole Szkół w Wilkanowie prowadzony przez Gminę,
- 5 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez organizacje pozarządowe w Pławnicy, Długopolu Dolnym, Starej Łomnicy, Gorzanowie, w Starym Waliszowie,
- Niepubliczne Przedszkole „Bystrzaki” w Bystrzycy Kłodzkiej, prowadzone przez Fundację

Edukacji Przedszkolnej we Wrocławiu.

Sieć przedszkolna uzupełniona jest przez niepubliczne zespoły wychowania przedszkolnego w Starej Łomnicy i Gorzanowie oraz punkt przedszkolny w Wilkanowie, z których łącznie korzysta w poprzednim roku szkolnym 45 wychowanków.

3.2.2. Liczba uczniów

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach, gimnazjach, przedszkolach, oddziałach przedszkolnych i innych formach wychowania przedszkolnego wg danych statystycznych kształtuje się następująco.

Tabela nr 4. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015

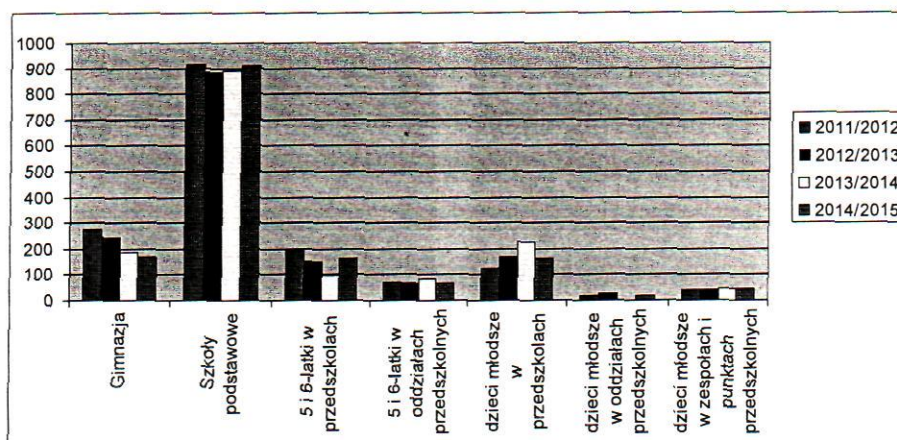
Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczebność oddziału
Szkoła Podstawowa nr 1	312	14	22,28
Szkoła Podstawowa nr 2	275	13	21,53
SP w Długopolu Dolnym	53	6	8,83
Oddział przedszkolny	17	1	17
SP w Starej Łomnicy	43	6	7,17
Oddział przedszkolny	8	1	8
Zespół wp	14	1	14
SP w Pławnicy	66	6	11
Oddział przedszkolny	28	1	28
SP w Wilkanowie	75	6	12,5
Oddział przedszkolny	14	1	14
Punkt przedszkolny	16	1	16
SP WSE	52	6	8,66
Oddział przedszkolny	8	1	8
SP Gorzanów	36	6	6
Oddział przedszkolny	7	1	7
Zespół wp	15	1	15
Gimnazjum nr 2	106	5	21,2
Gimnazjum dla dorosłych	59	3	19,66
Gimnazjum w Gorzanowie	5	1	5
Przedszkole nr 2	271	11	24,64
Przedszkole Bystrzaki	58	3	19,33
Razem, w tym:	1538	95	16,19
Szkoły na wsi	436	42	10,38
Szkoły w mieście	646	30	21,53
Przedszkola na wsi	127	9	14,11
Przedszkola w mieście	329	14	23,50

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Według bazy danych systemu informacji oświatowej wg stanu na dzień 30 września 2014 r. naukę w gminnych bądź dotowanych przez Gminę szkołach rozpoczęło 1082 uczniów, z tego 912 to uczniowie szkół podstawowych, 170 gimnazjaliści.

Charakterystykę zmian w liczbie uczniów w placówkach oświatowych obrazują poniższe wykresy.

Wykres nr 1. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2011 – 2015

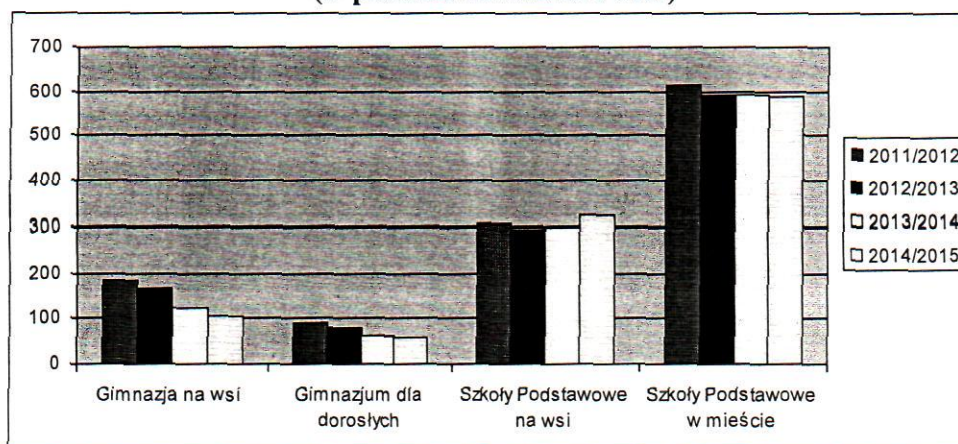

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Wychowaniem przedszkolnym zostało objętych 230 sześć i pięciolatków w tzw. zerówkach, z czego 164 w przedszkolu, natomiast 66 w oddziałach przy wiejskich szkołach podstawowych.

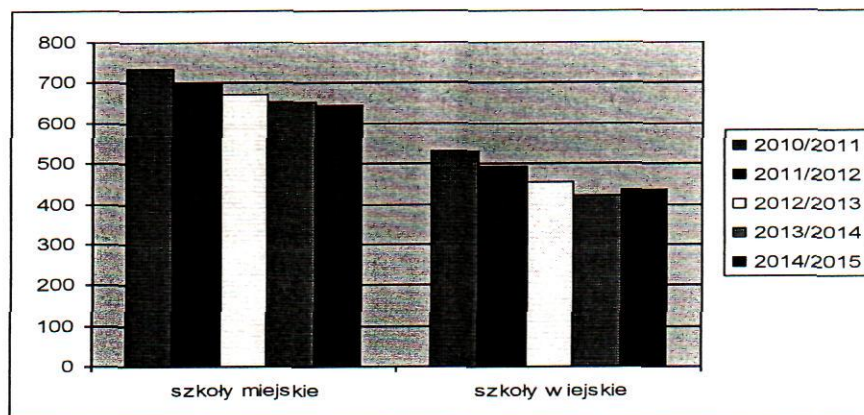
Do oddziałów przedszkolnych na wsi i w mieście uczęszczało również 181 dzieci w wieku od 2,5 do 4 lat. W zespołach wychowania przedszkolnego i punkcie przedszkolnym nauką zostało objętych 45 dzieci.

Wykres nr 2. Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych i Gimnazjach w latach 2011 – 2015 (w podziale na miasto i wieś)

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

**Wykres nr 3. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2011 – 2015
(w podziale na miasto i wieś)**

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

3.2.3. Sytuacja kadrowa w gminnych jednostkach oświatowych

Poniższa tabela prezentuje stan zatrudnienia kadry pedagogicznej na dzień 30.09.2014 r. w poszczególnych jednostkach na podstawie sprawozdania SIO.

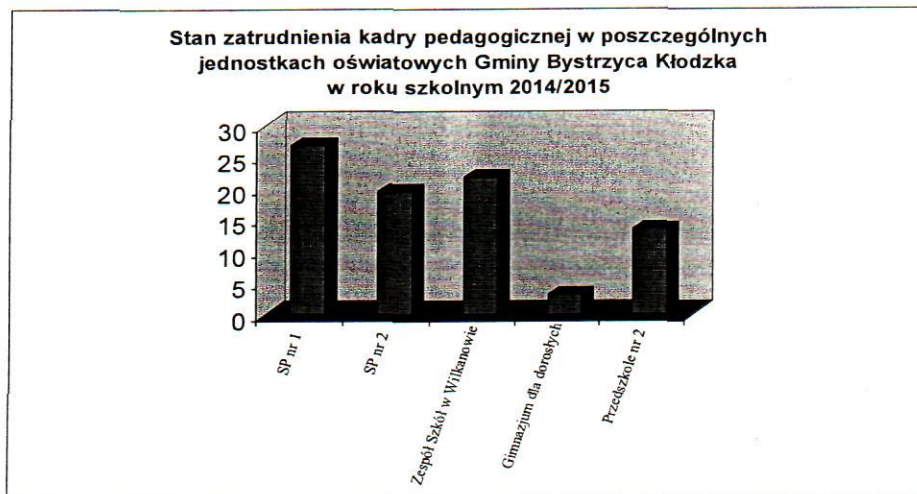
Tabela nr 5. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka (stan na 30.09.2014 r.)

Nazwa szkoły	Kadra pedagogiczna etaty przeliczeniowe	Średnio na 1 oddział
Szkoła Podstawowa nr 1	26,89	1,92
Szkoła Podstawowa nr 2	19,49	1,50
Zespół Szkół w Wilkanowie	21,71	1,81
Gimnazjum dla Dorosłych	3,12	1,04
Przedszkole nr 2	13,41	1,22
Razem	84,62	1,60

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Sytuację w poszczególnych jednostkach przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 4. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w poszczególnych jednostkach oświatowych Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

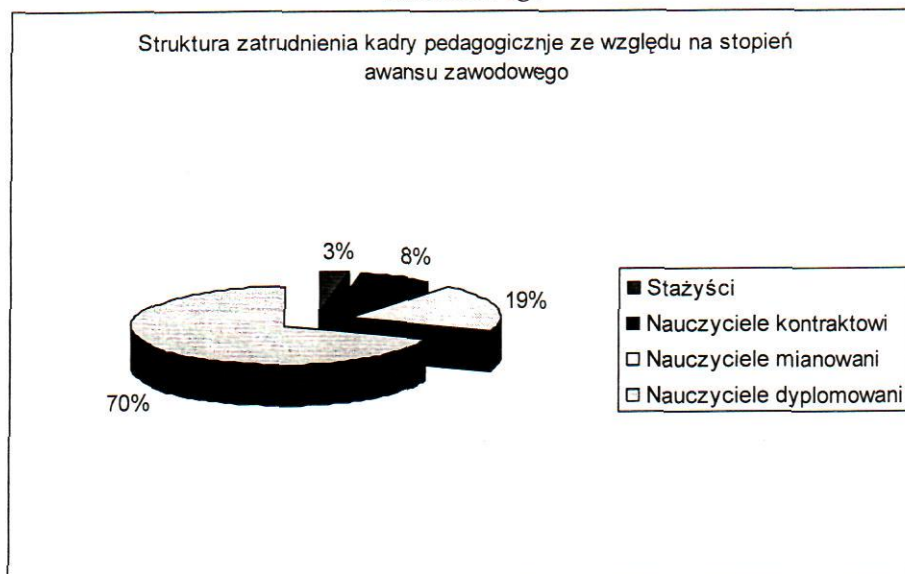
Struktura zatrudnienia nauczycieli w gminnych jednostkach oświatowych w poprzednim roku szkolnym, w zależności od stopnia awansu zawodowego oraz poziomu wykształcenia wyglądała następująco:

Tabela nr 6. Struktura zatrudnienia kadry pedagogicznej w poszczególnych jednostkach oświatowych Gminy Bystrzyca Kłodzka (w podziale na stopień awansu zawodowego)

Stopień awansu zawodowego	Etaty przeliczeniowe
Stażyści	2,5
Nauczyciele kontraktowi	6,99
Nauczyciele mianowani	16,38
Nauczyciele dyplomowani	58,75
Razem	84,62

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Wykres nr 5. Struktura zatrudnienia kadry pedagogicznej ze względu na stopień awansu zawodowego

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Nauczyciele w minionym roku szkolnym posiadali wymagane kwalifikacje do nauczania przydzielonych przedmiotów.

Liczbę etatów administracyjnych w poszczególnych szkołach przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7. Liczba etatów administracyjnych w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Nazwa szkoły	Etaty administracji	Etaty administracji/oddział
SP nr 1	4,5	0,32
SP nr 2	3,0	0,23
Zespół Szkół w Wilkanowie	2,5	0,21
Gimnazjum dla dorosłych	0,5	0,17
Przedszkole nr 2	3,0	0,27

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Tabela nr 8. Stan zatrudnienia pracowników obsługi w gminnych jednostkach oświatowych

Nazwa szkoły	Etaty obsługi	Etaty obsługi/oddział
SP nr 1	5,75	0,41
SP nr 2	4,75	0,36
Zespół Szkół w Wilkanowie	3,5	0,29
Gimnazjum dla dorosłych	0	0
Przedszkole nr 2	8,78	0,80

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

3.2.4. Wyniki nauczania

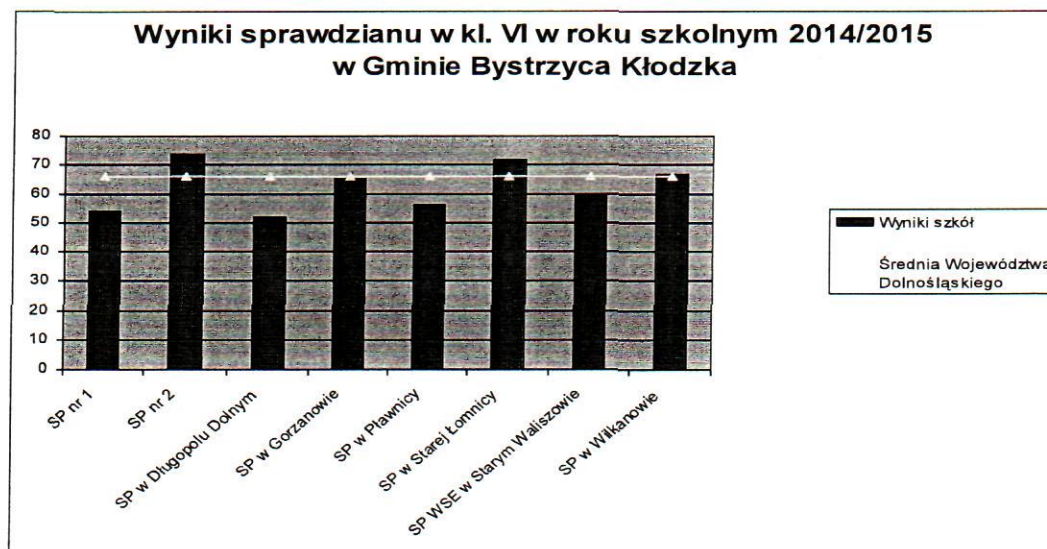
W roku szkolnym 2014/2015 poszczególne szkoły podstawowe osiągnęły następujące wyniki ze sprawdzianu umiejętności w klasach VI.

Tabela nr 9. Wyniki ze sprawdzianu umiejętności w klasach VI, w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Nazwa szkoły	Liczba zdających	Osiągnięty wynik
Szkoła Podstawowa nr 1	51	54,1
Szkoła Podstawowa nr 2	45	73,8
SP w Długopolu Dolnym	7	51,9
SP w Pławnicy	9	56,2
SP w Wilkanowie	14	66,7
SP w Starej Łomnicy	10	71,9
SP WSE w Starym Waliszowie	14	59,3
SP Gorzanów	6	65,3
Średnia w Gminie		63
Średnia w Województwie		66

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Wykres nr 6. Wyniki sprawdzianu w klasach VI w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Analiza wyników sprawdzianu wskazuje, że większość szkół działających na terenie Gminy osiągnęła w minionym roku szkolnym wynik poniżej średniego wyniku w Województwie Dolnośląskim, za wyjątkiem Szkoły Podstawowej nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej, która uzyskała najwyższą w Gminie liczbę punktów – 73,8, Szkoły Podstawowej Stowarzyszenia Stara Łomnica

Dzieciom (71,9) oraz Szkoły Podstawowej w Wilkanowie (66,7). Średni wynik gminy był niższy od średniego wyniku w województwie o 3 pkt.

Poniższe dane dotyczą średnich wyników osiągniętych przez szkoły Gminy Bystrzyca Kłodzka w porównaniu ze średnimi wynikami Województwa Dolnośląskiego w latach 2008-2015.

Wykres nr 7. Średnie wyniki sprawdzianu kończącego naukę w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w porównaniu do wyników Województwa Dolnośląskiego

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

W minionym roku szkolnym w Gminie Bystrzyca Kłodzka 164 uczniów przystąpiło do egzaminu gimnazjalnego, składającego się z części humanistycznej (język polski, historia i WOS), matematyczno-przyrodniczej (matematyka i przedmioty przyrodnicze) i językowej (j. angielski i język niemiecki na poziomie podstawowym i rozszerzonym).

Wykres nr 8. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Tabela nr 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego

Nazwa szkoły	Liczba zdających	Część humanist.		Część mat. przyrodn.		J. Ang.		J. Niem.	
		JP	H	M	PP	P	R	P	R
		Gimnazjum w ZSO	95	58,8	61	46,4	44,0	64,5	46,9
Gimnazjum nr 2	43	56,6	56,4	43,3	45,2	53,9	31,7	52,4	25,8
Gimnazjum dla Dorosłych	28	34,4	43,5	19,9	32,2	33,8			
Średnia w Gminie		54,1	56,9	41,2	42,3	55,6	43,2	54,7	29,6
Średnia w Województwie		61,2	63,2	46,8	49,0	66,6	49,2	55,3	34,7

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Z powyższych danych wynika, że średni wynik gimnazjalistów pobierających naukę w ZSO w Bystrzycy Kłodzkiej uplasował się powyżej średniego wyniku województwa w części językowej – język niemiecki poziom podstawowy. Dobry wynik, bliski średniej wojewódzkiej odnotowało gimnazjum miejskie również z matematyki.

3.2.5. Transport uczniów do szkół i przedszkoli

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku szkolnym 2014/2015 Gmina realizowała obowiązek dowozu uczniów, których droga z domu do szkoły przekraczała 3 km (oddziały zerowe, klasy I-IV szkół podstawowych) oraz 4 km (klasy V-VI szkół podstawowych i gimnazja) w ramach obwodów szkół. Bezpłatnym dowozem do szkół na terenie Gminy objętych było 276 dzieci, zarówno transportem gminnym jak i PKS.

Gmina użytkowała własne środki transportu:

- 1 gimbus marki Autosan,
- 1 gimbus marki Jelcz,
- 2 busy Ford Transit,
- Mercedes Sprinter, przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych, którego zakup został dofinansowany w kwocie 189 072,76 zł ze środków PFRON. Z powyższej dotacji oraz ze środków własnych w poprzednim roku szkolnym zakupiony został autobus Mercedes Sprinter, którym przewożone są osoby niepełnosprawne.

Gmina organizowała również transport (bądź zwracała ponoszone koszty rodzicom) do szkół specjalnych, integracyjnych oraz ośrodków szkolno-wychowawczych 27 dzieciom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz orzeczenie o niepełnosprawności (8 do Zespołu Szkół Specjalnych w Kłodzku, 4 do Zespołu Szkół Integracyjnych w Kłodzku, 2 do Szkoły Integracyjnej w Szalejewie Górnym, 1 do Ośrodka Rewalidacyjno – Wychowawczego w Piszkowicach, 11 do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Długopolu Zdroju oraz 1 do Dolnośląskiego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Niewidomych we Wrocławiu).

Wydatki budżetowe jednostek oświatowych w roku 2014 i 2015.

Tabela nr 11. Szkoły gminne i świetlice bez oddziałów przedszkolnych

Nazwa szkoły	Wydatki budżetowe w 2014 r.		Planowane wydatki budżetowe w 2015 r.	
	Ogółem	bez uwzgl. remontów	Ogółem	bez uwzgl. remontów
SP nr 1	2 405 217	2 397 435	2 315 325	2 283 593
SP nr 2	2 075 014	2 030 164	1 915 092	1 915 092
Gimnazjum dla Dorosłych	237 530	237 530	225 649	225 649
Zespół Szkół w Wilkanowie	2 182 075	2 161 125	1 809 135	1 809 135
Szkoła Muzyczna II stopnia	0	0	100 600	100 600

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Tabela nr 12. Gminne przedszkola i oddziały przedszkolne

Przedszkole lub oddział przedszkolny	Wydatki budżetowe w 2014 r.		Planowane wydatki budżetowe w 2015 r.	
	Ogółem	bez uwzgl. remontów	Ogółem	bez uwzgl. remontów
Przedszkole nr 2	1 672 780	1 622 506	1 705 322	1 650 322
Oddział w Zespole Szkół w Wilkanowie	76 768	76 768	63 584	63 584
Razem	1 749 548	1 699 274	1 768 906	1 713 906

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Tabela nr 13. Koszt kształcenia w poszczególnych jednostkach prowadzonych przez Gminę

Nazwa jednostki	Liczba uczniów przyjęta do naliczenia subwencji na 2014	Roczne wydatki bieżące w przeliczeniu na ucznia
SP nr 1	328	7.309
SP nr 2	263	7.719
Zespół Szkół w Wilkanowie – ogółem	194	11.140
Gimnazjum dla Dorosłych	63	3.770

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

3.2.6. Programy edukacyjne

Pomoc materialna o charakterze socjalnym

W ramach dotacji celowej z budżetu państwa Gmina Bystrzyca Kłodzka realizuje pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów najuboższych zamieszkałych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka. Pomoc przyznawana była w formie stypendium szkolnego oraz zasiłku szkolnego. Przyznanie świadczenia następowało w drodze decyzji administracyjnej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, na rok szkolny 2014/2015 Gmina otrzymuje dotację na pomoc materialną w wysokości 80 % wartości zadania, pozostałe 20 % stanowiły środki własne Gminy. Wysokość środków wydatkowanych w tym okresie na stypendia i zasiłki szkolne wyniosła 264.358,18 zł

Na rok szkolny 2014/2015 wpłynęło ogółem 237 wniosków o udzielenie pomocy w formie stypendium szkolnego.

Pomoc materialna o charakterze motywacyjnym

Pomoc materialna o charakterze motywacyjnym za wyniki w nauce oraz za osiągnięcia sportowe adresowana była do uczniów klas IV – VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjum. Celem tej formy pomocy jest wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych. Stypendium motywacyjne jest świadczeniem nieobligatoryjnym, zależnym od posiadania przez szkołę środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Rządowy program pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna”

Gmina Bystrzyca Kłodzka otrzymała środki dotacji w wysokości 37.595,00 zł z przeznaczeniem na zakup wyprawki szkolnej dla uczniów, które następnie zgodnie z zapotrzebowaniem szkół prowadzonych przez gminę zostały im przekazane. Pomoc została przyznana w formie refundacji wydatków na zakup podręczników, po przedłożeniu w szkole lub UMiG dowodu zakupu / oświadczenia o dokonaniu zakupu.

Ogółem w ramach programu „Wyprawka szkolna” wykorzystano dotację w kwocie 25.518,85 zł.

Tabela nr 14. Rozliczenie dotacji przyznanej w ramach Rządowego Programu „Wyprawka szkolna w 2014 r.”

JEDNOSTKA	DOTACJA WYDATKOWANA
Szkoła Podstawowa nr 1 w Bystrzycy Kłodzkiej	6573,86 zł
Szkoła Podstawowa nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej	3675,00 zł
Szkoła Podstawowa w Długopolu Dolnym	1125,00 zł
Szkoła Podstawowa w Pławniczy	2865,20 zł
Zespół Szkół w Wilkanowie	2187,92 zł
Szkoła Podstawowa w Starej Łomnicy	1390,05 zł
Szkoła Podstawowa w Gorzanowie	1318,16 zł
Szkoła Podstawowa Waliszowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego w Starym Waliszowie	1522,17 zł
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Bystrzycy Kłodzkiej	216,93 zł
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bystrzycy Kłodzkiej Gimnazjum nr 1	2718,61 zł
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Długopolu Zdroju	1925,95 zł
RAZEM	25518,85 zł

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

3.2.7. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty w poprzednim roku szkolnym Gmina Bystrzyca Kłodzka dofinansowywała koszty nauki zawodu, wydając w tej sprawie decyzje administracyjne. Na realizację powyższego zadania wydatkowano otrzymaną z budżetu państwa na rok 2014 dotację w kwocie 155.246,02 zł. Pracodawcy kształcili młodocianych pracowników w zawodach: murarz, sprzedawca, stolarz, kucharz małej gastronomii, fryzjer, piekarz, elektryk, cukiernik, krawiec, murarz-tylnkarz.

Tabela nr 15. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników

Liczba pracodawców którzy otrzymali dofinansowanie	Liczba młodocianych którzy ukończyli naukę zawodu:	Liczba młodocianych którzy ukończyli przyuczenie do wykonywania określonej pracy:
13	12	13

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Zrealizowane ważniejsze zadania inwestycyjne i remontowe w obiektach oświatowych w ostatnich pięciu latach:

- wybudowano halę sportową w Wilkanowie, plac zabaw przy szkole oraz kompleksowe ogrodzenie szkoły;
- zmodernizowano budynek Szkoły Podstawowej nr 1, w zakresie: remont dachu, stolarka okienna i drzwiowa, nowa elewacja, docieplenie, sanitariaty, CO;
- zmodernizowano budynek Szkoły Podstawowej nr 2 w zakresie: remont kapitalny dachu, elewacji budynku, wymieniono nawierzchnię jezdnią i chodniki przy szkole, wykonano remont kapitalny bieżni do biegów krótkodystansowych, wybudowano nową skocznię w dal;
- wybudowano nowe boisko do piłki nożnej przy Szkole Podstawowej w Starym Waliszowie;
- wykonano remont elewacji budynku Szkoły Podstawowej w Długopolu Dolnym;
- wymieniono pokrycie dachowe i stolarkę okienną w Szkole Podstawowej w Starej Łomnicy;
- wybudowano kompleks sportowy "Orlik 2012" w Bystrzycy Kłodzkiej; boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki, zaplecze socjalne, piłkarzyki, ogrodzenie, oświetlenie terenu, parking;
- wykonano adaptację części holu budynku Gimnazjum Zespołu Szkół w Wilkanowie na dodatkowe sale dydaktyczne, pomieszczenia radiowęzła, biblioteki i dyrektora, oraz gruntownie wyremontowano sale Szkoły Podstawowej klas od 0 do VI;
- wybudowano boisko wielofunkcyjne (do siatkówki i koszykówki) oraz stanowisko do tenisa stołowego w parku przy Wiejskim Domu Kultury w Starym Waliszowie;
- wybudowano Skate Park przy Szkole Podstawowej nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej, w zakresie: boisko asfaltowe, montaż urządzeń, elementy małej architektury (ławki, kosze), chodnik i ogrodzenie.

Analiza SWOT – Edukacja

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ odpowiednio wykształcona stała kadra pedagogiczna, ✓ wysokie wyniki uzyskiwane na sprawdzianie zewnętrznym przez część szkół podstawowych oraz sukcesy uczniów na zawodach sportowych na różnym szczeblu, ✓ umiejętność pozyskiwania przez dyrektorów szkół środków pozabudżetowych na działalność szkół, ✓ dobra współpraca szkół z lokalnymi instytucjami środowiskowymi, ✓ aktywna działalność SP nr 1 na rzecz wyrównania szans edukacyjnych uczniów romskich oraz rozwijania ich zainteresowań, ✓ zorganizowane w każdej ze szkół świetlice szkolne, ✓ zorganizowane w części szkół pracownie przedmiotowe, ✓ współpraca międzynarodowa części szkół z partnerami czeskimi, ✓ doświadczenie nauczycieli niektórych szkół w realizacji projektów unijnych, ✓ nowoczesna hala sportowa w Wilkanowie, ✓ funkcjonowanie na terenie gminy szkół niesamorządowych – zmniejszenie dopłaty środków własnych do otrzymywanej subwencji oświatowej przy jednoczesnej aktywizacji środowiska lokalnego, ✓ aktywna działalność części szkół na rzecz rozwijania zainteresowań uczniów na zajęciach dodatkowych, ✓ monitoring wizyjny w większości szkół, wysoki stan bezpieczeństwa uczniów, ✓ brak zmianowej organizacji pracy szkół, ✓ istniejące plany inwestycyjne, wzrost nakładów finansowych na poprawę infrastruktury edukacyjnej, ✓ aktywna działalność władz gminy w celu pozyskania środków finansowych na poprawę warunków kształcenia, w tym poprawę stanu technicznego obiektów oświatowych, ✓ realizacja licznych inwestycji i remontów w obiektach oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ utrudniony dostęp uczniów dowożonych do zajęć pozalekcyjnych. ✓ utrzymujący się od kilku lat niższy od średniej w województwie średni wynik gminy na sprawdzianie zewnętrznym po klasie VI SP, ✓ brak środków finansowych na dodatkowe zajęcia z zakresu gimnastyki korekcyjnej, logopedii oraz inne specjalistyczne, ✓ stary księgozbiór w większości szkół, ✓ brak środków finansowych na systematyczne doposażenie jednostek oświatowych w pomoce dydaktyczne, ✓ niezadawalający stan techniczny boisk przy części szkół, ✓ niewystarczająco wyposażony plac zabaw w Przedszkolu nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej, ✓ zły stan techniczny budynków Przedszkola nr 2, ✓ lokalizacja Przedszkola nr 2 w 4 budynkach, ✓ brak środków finansowych na wdrożenie stałej oferty zajęć dodatkowych w przedszkolu publicznym, ✓ rozległe obwody szkół publicznych, niezadawalający stan dróg gminnych, powiatowych i krajowych na terenie gminy, powodujące trudności w sprawnym dowożeniu uczniów do szkół, ✓ rosnące koszty funkcjonowania jednostek oświatowych, ✓ brak krytej pływalni na terenie gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozwój instytucji w tym kulturalnych, organizacji, fundacji i stowarzyszeń wspomagających proces nauczania i wychowania, ✓ możliwość realizacji różnych projektów edukacyjnych finansowanych ze środków zewnętrznych, ✓ współpraca z innymi szkołami (wymiana doświadczeń), ✓ rozwój nowych technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, ✓ możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych na remont kapitalny sali gimnastycznej w SP2 oraz na przebudowę i naprawę terenów sportowych (SP2, SP1), ✓ możliwość podjęcia szerszej współpracy polsko- czeskiej w obszarze edukacji i realizowanie projektów transgranicznych, ✓ pozyskiwanie środków na unowocześnianie bazy wychowawczej, dydaktycznej i sportowej szkół i przedszkola w nowej perspektywie 2014-2020, ✓ upowszechnienie wychowania przedszkolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ trudności w organizowaniu transportu do szkół na dodatkowe zajęcia w ramach projektów edukacyjnych, ✓ postępująca emigracja zarobkowa, ✓ zwiększająca się liczba uczniów z deficytami, którzy posiadają opinię PPP, ✓ niestabilność prawa oświatowego, w tym niestabilne rozwiązania systemowe w w zakresie oświaty, ✓ pogłębiający się proces biurokratyzacji szkół, ✓ spadek liczby urodzeń, niż demograficzny, ✓ niski status majątkowy mieszkańców Gminy, ✓ niska świadomość społeczna co do wpływu edukacji na życie człowieka, ✓ niejasne i często zmieniające się zasady finansowania zadań oświatowych przez budżet państwa, ✓ anachroniczne uregulowania prawne w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli utrudniające racjonalną politykę kadrową w placówkach oświatowych, ✓ obciążanie gmin dodatkowymi zadaniami, które wymagają własnych nakładów finansowych, ✓ wzrost zagrożeń związanych z cyberprzemocą wśród młodzieży szkolnej, ✓ niestabilna polityka państwa w zakresie oświaty, planowana likwidacja gimnazjów.

Cele strategiczne:

1. Optymalizacja warunków kształcenia, opieki i wychowania w obiektach oświatowych.
2. Wspieranie rozwoju edukacji niepublicznej.
3. Upowszechnianie wychowania przedszkolnego – zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej.

Działania:

1. Reorganizacja sieci szkolnej – dostosowanie jej do warunków demograficznych, zmieniających się przepisów oraz oczekiwań mieszkańców gminy.
2. Poprawa stanu technicznego obiektów oświatowych, uwzględnienie potrzeb szkół i przedszkoli w planach inwestycyjnych gminy.
3. Modernizacja sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2.
4. Budowa lub modernizacja boisk szkolnych.
5. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach szkolnych i przedszkolnych.
6. Modernizacja bazy szkolnej z wykorzystaniem środków zewnętrznych, krajowych i unijnych.
7. Zaktywizowanie dyrektorów jednostek oświatowych do pozyskiwania na szerszą skalę funduszy zewnętrznych na cele rozwojowe.
8. Doposażenie szkół i przedszkoli w nowoczesne pomoce dydaktyczne.
9. Organizacja internetowych centrów informacji multimedialnej na bazie istniejących bibliotek szkolnych.
10. Instalacja urządzeń rekreacyjnych przy szkołach.
11. Doradztwo w zakresie zakładania stowarzyszeń i prowadzenia jednostek oświaty przez podmioty inne niż gmina.
12. Działania na rzecz wzrostu świadomości społecznej odnośnie wartości edukacji przedszkolnej.
13. Umożliwienie zakładania na terenie gminy alternatywnych ośrodków edukacji przedszkolnej.
14. Udostępnianie obiektów gminnych podmiotom zainteresowanym prowadzeniem tzw. małych przedszkoli na terenach wiejskich.
15. Działalność przedszkolna w zakresie tworzenia nowych miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym.
16. Budowa basenu krytego (Delfinek przy Szkole Podstawowej nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej).
17. Działania wspierające rozwój różnorodnych form opieki.
18. Współpraca z mniejszością narodową oraz działania wspierające.

3.3. Kultura

Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka funkcjonują następujące instytucje kultury:

Miasto

- Muzeum Filumenistyczne,
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy,
- Filia Miejska Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy – Osiedle Szkolne,

oraz inne jednostki:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia,
- Biblioteka Pedagogiczna.

oraz prywatne zbiory:

- Izba Pamięci Rolnictwa Gmin Masywu Śnieżnika.

Gmina

- Wiejskie Ośrodki Kultury: w Gorzanowie, Nowym Waliszowie, Starej Bystrzycy, Wilkanowie, Idzikowie i Starym Waliszowie (w administracji MGOK),
- Świetlice wiejskie: w Długopolu Zdroju, Pławnicy, Ponikwie, Nowej Łomnicy, Nowej Bystrzycy, Szklarce, Wójtowicach, Wyszkach, Zabłociu, Zalesiu (w administracji MGOK),
- Wiejskie filie biblioteczne: w Długopolu Zdroju, Gorzanowie, Idzikowie, Międzygórzu, Starej Łomnicy, Wilkanowie, Bystrzycy Kłodzkiej – Osiedle Szkolne.

Od 1975 roku, w samym sercu Bystrzycy Kłodzkiej, prężnie funkcjonuje Miejsko Gminny Ośrodek Kultury im. Leona Kruczkowskiego, który jest organizatorem i koordynatorem większości strategicznych imprez kulturalnych na terenie Gminy.

W ostatnich latach w Miejsko Gminnym Ośrodku Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej została zrealizowana przez Gminę Bystrzyca Kłodzka inwestycja (w 2 etapach) o wartości łącznej ponad 4 mln złotych, w tym pozyskane środki zewnętrzne, to ponad 2,8 mln złotych. Inwestycja polegała na wymianie wszystkich dachów wraz z nowymi rynnami, wykonaniu odwodnienia, tarasu, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, elewacji, podjazdów dla osób niepełnosprawnych, kawiarni, sanitariatów, monitoringu – kolejnym etapem było wnętrze i nowoczesne wyposażenie sali widowiskowej.

Widownia może pomieścić łącznie 250 osób. Obiekt – jak i sala, zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dostęp na piętro umożliwia platforma, która pozwala przemieścić się z parteru budynku na poziom sali, gdzie wydzielono również miejsca dla osób

niepełnosprawnych. Nad komfortem temperaturowym użytkowników czuwać będzie system klimatyzacyjny wraz z centralą wywiewno – nawiewną. Na uwagę zasługuje także akustyka pomieszczenia – mimo dużej wysokości sali i głębokiej sceny, dźwięk brzmi w niej bardzo naturalnie i rozchodzi się bez pogłosu. Efekt uzyskano dzięki zastosowaniu specjalistycznych materiałów wykończeniowych tj. dźwiękochłonnych płyt na ścianach, podłogi pokryto wykładziną a fotele posiadają miękkie, materiałowe obicia.

System nagłośnienia sali podzielono na dwie części (frontową i monitorową). Nagłośnienie frontowe stworzono w oparciu o – jedyny w regionie – kompaktowy system liniowy. Sercem systemu jest cyfrowa konsoleta dźwięku.

Centralnym punktem systemu oświetlenia scenicznego jest konsola oświetleniowa. System funkcjonuje w oparciu o różnorodne źródła światła. Zainstalowano urządzenia inteligentne (tzw. ruchome głowy, doświetlacze), jak i tradycyjnym oświetleniem teatralnym (reflektory etc.).

Sala Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej może pełnić również funkcję teatralną – dzięki zastosowaniu nowego systemu okotowania, sterowanego napędem elektrycznym. Po bokach sceny zamontowano kulisy – a od strony sufitu nowe paludamenty i lambrekiny. Na suficie zainstalowano trzy rampy ze zwijaczami kablowymi do montażu oświetlenia – sterowane elektrycznie – posiadające udźwig na poziomie 500kg każda. Zainstalowana mechanika spełnia najostrzejsze normy bezpieczeństwa. Dzięki tym rozwiązaniom, nowa sala widowiskowa ma szansę zaspokoić oczekiwania najbardziej wymagających artystów i widzów. Ta nowoczesna sala została wyposażona w profesjonalny system multimedialny, w skład którego wchodzi elektryczny ekran projekcyjny o szer. aż 6 m oraz projektor multimedialny, oferujący obraz w jakości HD.

Swoją działalność rozpocznie w pełni nowoczesne studio nagrań z pełnym wyposażeniem: zestaw perkusyjny, zestawy do nagłośnienia gitar: elektrycznych oraz basowej, na wyposażeniu znajduje również instrument klawiszowy. Tak wyposażone studio pozwoli na samodzielną rejestrację i produkcję muzyczną.

Misja Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej: aktywizowanie i przygotowanie mieszkańców z terenu Gminy Bystrzyca Kłodzka do uczestnictwa w kulturze, jej współtworzeniu, jak również upowszechnianie wiedzy i promocja kultury oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych odbiorców.

Każdy mieszkaniec Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka może bezpłatnie korzystać z dostępu do książek, wiedzy, kultury i informacji. Biblioteka od dawna nie jest jedynie

wypożyczalnią książek, ale z jej usług korzysta bezpłatnie co czwarty mieszkaniec miasta i gminy. Dzięki bibliotece dzieci, młodzież i seniorzy mają miejsce do spotkań i działań.

Potencjał Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy:

- centralne miejsce w sercu miasta,
- zaangażowana i wykształcona kadra biblioteczna,
- ciekawa i rozwojowa oferta dla społeczności lokalnej,
- partnerstwo w działaniu – aktywni seniorzy i najmłodsi czytelnicy,
- własna intrologatornia,
- podziemia biblioteczne,
- gminne punkty informacji turystycznej przy filiach w Długopolu i Gorzanowie.

Misja Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy:

Moc czytania i działania w nowoczesnej bibliotece z tradycjami.

Muzeum Filumenistyczne od ponad 50 lat, jako jedyne w Polsce zajmuje się pozyskiwaniem, zabezpieczaniem, naukowym opracowywaniem i eksponowaniem obiektów związanych z historią niecenienia ognia oraz historią regionu. Główny trzon kolekcji muzealnej stanowią przedmioty służące do niecenienia ognia, min.: zapalniczki lontowe, benzynowe, gazowe, elektryczne, chemiczne, krzesiwa metalowe i skałkowe oraz opakowania i etykiety zapalczane z Polski, a także krajów Europy i całego świata. W roku 2014 Muzeum przeszło proces kompleksowej rewitalizacji zabytkowego obiektu, w którym mieści się jego siedziba. W tym samym roku zmodernizowano wystawy stałe.

Na terenie gminy funkcjonuje około 76 (stan na na dzień 30.06.2015 r.) organizacji pozarządowych, w tym 14 organizacji działających w sferze społeczno – kulturalnej, profilaktyce i ochronie zdrowia, pomocy społecznej, edukacji i wychowania, spraw społecznych i turystyki.

Liczba organizacji i podejmowane przez nie przedsięwzięcia nie świadczą jednak o dużym stopniu zaangażowania społeczności lokalnych w życie społeczno-kulturalne Gminy. Zasady, formy oraz zakres współpracy organów samorządu terytorialnego Gminy z organizacjami pozarządowymi określa ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na tej podstawie co roku Rada Miejska w Bystrzycy Kłodzkiej przyjmuje „Roczny program współpracy Gminy Bystrzyca Kłodzka z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

Analiza SWOT – Kultura

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ atrakcyjność kulturowa i turystyczna gminy, ✓ duża liczba organizacji i stowarzyszeń, ✓ atrakcyjne tereny i obiekty dla organizacji imprez o charakterze kulturalnym, ✓ funkcjonowanie i działalność Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia i II stopnia, ✓ funkcjonowanie unikatowego w Europie Muzeum Filumenistycznego, ✓ amatorski ruch ludowy – działalność ludowych zespołów śpiewaczych, rozwój lokalnego folkloru, ✓ infrastruktura kulturalna – nowoczesna i multifunkcyjna sala widowiskowa wraz z wyposażeniem, która daje szerokie możliwości produkcji kulturalnych o różnym charakterze w komfortowych warunkach, ✓ powstanie nowoczesnego i w pełni wyposażonego studia nagrań, pozwalającego na samodzielne produkcje muzyczne i promowanie dorobku lokalnych artystów na arenie krajowej i międzynarodowej, ✓ liczne remonty i modernizacje Wiejskich Ośrodków Kultury oraz świetlic, przekładające się na szerszy dostęp do kultury na obszarach wiejskich i integracje lokalnych społeczności we wspólnych działaniach, ✓ poprawiający się stan infrastruktury obiektów zabytkowych, ✓ bogata codzienna oferta kulturalna proponowana przez instytucje kultury, ✓ niwelowanie barier architektonicznych, ułatwienie dostępu osobom niepełnosprawnym do oferty kulturalnej, ✓ aktywna promocja instytucji kultury i wydarzeń kulturalnych w mediach, ✓ oferta kulturalna instytucji kultury dopasowywana do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i turystów, ✓ zdywersyfikowanie oferty ze względu na grupy docelowe (zróżnicowana oferta dla dzieci, dorosłych i seniorów), ✓ mobilność instytucji kultury – działania prowadzone poza macierzystą siedzibą instytucji, ✓ otwartość instytucji na współpracę z innymi organizacjami i instytucjami, ✓ cykliczność imprez, ✓ elastyczne podejście do turysty (np.: możliwość zwiedzania muzeum przez grupy zorganizowane poza godzinami otwarcia obiektu, ujęte w ofercie muzeum), ✓ rozbudowana oferta edukacyjna dla dzieci i młodzieży, ✓ zrewitalizowane obiekty głównych instytucji kultury w mieście, stanowiące atrakcję architektoniczną, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczające środki na realizację pomysłów podnoszących atrakcyjność obiektów zabytkowych, ✓ niedostosowanie dostępności obiektów do potrzeb mieszkańców i turystów (np. godziny otwarcia Muzeum w sezonie turystycznym tj. lipiec – sierpień od 8 do 17), ✓ niewystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry instruktorów i animatorów w instytucjach kultury.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

<ul style="list-style-type: none"> ✓ szeroka oferta pamiątek identyfikowanych z miejscem turystycznym – np. produkty zapalczane (w tym również pamiątek bezpłatnych), ✓ skuteczne wykorzystanie funduszy zewnętrznych do poprawy infrastruktury kultury wpływające bezpośrednio na jakość usług i rozpoznawalność instytucji, ✓ stosunkowo niedrogi bądź bezpłatny dostęp do usług oferowanych przez instytucje kultury. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania dodatkowych środków z funduszy Unii, ✓ Europejskiej i innych programów pomocowych, ✓ współpraca, skorelowanie i stałe podnoszenie jakości imprez i działań kulturalnych, ✓ wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w rozwój kultury, ✓ współpraca ze środowiskiem artystycznym (zewnętrznym i lokalnym), ✓ tworzenie nowego odpowiedniego dla zapotrzebowania mieszkańców i turystów, zróżnicowanego repertuaru imprez i wydarzeń kulturalnych, ✓ współpraca samorządu i instytucji kultury w celu koordynacji działań i wspólnej promocji kultury, ✓ rozwój i współpraca, ✓ transgraniczna, ✓ współpraca samorządu i jej jednostek z miastami partnerskimi w dziedzinie kultury i promocji kultury, ✓ promocja kulturalna gminy poprzez dziedzictwo kulturowe i imprezy kulturowe o najwyższej randze, ✓ zwiększenie środków na prowadzenie działalności kulturalnej, konserwacje zabytków, koncepcje dotyczące zagospodarowania, ✓ wykorzystania na cele kulturalne, promocyjne i turystyczne obiektów zabytkowych, ✓ wzrost zainteresowania uczestnictwem w kulturze ze strony gości i mieszkańców gminy, ✓ zabezpieczenie oraz pozyskiwanie środków na podnoszenie kwalifikacji zawodowej pracowników kultury i dla animatorów kultury, ✓ wzrost atrakcyjności regionu pod kątem znaczących produkcji filmowych, ✓ rosnące zainteresowanie usługami kulturalnymi, ✓ prognozowany wzrost ruchu w turystyce krajowej (po uwzględnieniu skomplikowanej sytuacji geopolitycznej (akty terroru) i zaangażowaniu innych krajów europejskich w konflikty zbrojne), ✓ rozwój technik multimedialnych i internetu, ✓ nowe kanały komunikacyjne: portale społecznościowe, blogosfera, internet. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczające środki na realizację pomysłów podnoszących atrakcyjność i zagospodarowanie obiektów zabytkowych i ich wykorzystanie na cele promocji kultury i turystyki kulturowej, ✓ niewystarczające środki na wspieranie działalności amatorskiego ruchu kulturalnego, ✓ niewystarczające nakłady finansowe na organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, ✓ niewystarczające środki na prowadzenie działalności kulturalnej przez instytucje kultury i organizacje.

Cel strategiczny:

1. Zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury w celu zachowania dziedzictwa kulturowego gminy oraz rozbudzenia i zaspokajania szerokich potrzeb kulturalnych jej mieszkańców.
2. Zwiększona dostępność do zasobów kulturalnych gminy.
3. Nowoczesne i aktywne biblioteki, które ułatwiają mieszkańcom małych miejscowości pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym.

Działania:

1. Podnoszenie kompetencji kulturalnych społeczeństwa oraz przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w kulturze.
1. Kolejne etapy poprawy warunków funkcjonowania instytucji kultury (przebudowa, rozbudowa obiektów zajmowanych przez instytucję kultury oraz doposażenie ich w niezbędny sprzęt) i dalszy rozwój ich działalności.
2. Działania w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego – rewitalizacja i rewaloryzacja zabytków oraz zabytkowych kompleksów i układów urbanistycznych
3. zwłaszcza w centrum miasta i na terenach wiejskich.
4. Działania rewitalizacyjne – remont, przebudowa, rozbudowa, wyposażenie zdegradowanych budynków, obiektów (zagospodarowanie terenów i posesji, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych) w celu nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych itp.
5. Zagospodarowanie istniejącej infrastruktury kultury zgodnie z rosnącym oczekiwaniem mieszkańców.
6. Dalsze dostosowanie obiektów kultury i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7. Współpraca z mniejszością narodową oraz działania wspierające.

3.4. Sport

Zadania gminy i realizacja działań z dziedziny sportu realizowane są przez Wydział Turystyki i Kultury Fizycznej. Do zadań wydziału w zakresie sportu należy m.in. organizowanie imprez sportowych, współpraca z klubami sportowymi i stowarzyszeniami kultury fizycznej oraz administrowanie obiektami sportowymi.

Na terenie gminy działają również następujące organizacje pozarządowe – stowarzyszenia kultury fizycznej, które również realizują działania z zakresu kultury fizycznej:

1. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Tenisa Ziemi, Sportu i Rekreacji Mieszkańców Starego Osiedla w Bystrzycy Kłodzkiej – tenis ziemny.
2. Klub Sportowy „Polonia” Bystrzyca Kłodzka – piłka nożna.
3. Ludowy Klub Sportowy „Zamek” Gorzanów – piłka nożna, sporty zimowe, piłka siatkowa.
4. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Bystrzyca Kłodzka” Bystrzyca Kłodzka – lekka atletyka, głównie biegi górskie, piłka siatkowa, narciarstwo biegowe.
5. Ludowe Zespoły Sportowe „Sparta” Stary Waliszów – piłka nożna.
6. Młodzieżowy Klub Sportowy „Taekwon – do Bystrzyca Kłodzka”.
7. Bystrzyckie Stowarzyszenie Tenisa Stołowego w Bystrzycy Kłodzkiej – tenis stołowy.
8. Bystrzyckie Towarzystwo „Krokus” Stary Waliszów – piłka ręczna.
9. Ludowy Zespół Sportowy „Łomniczanka” Stara Łomnica – piłka nożna.
10. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Strażak” Międzygórze Międzygórze.
11. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Apis – Zarzewie” Stara Bystrzyca – piłka nożna i tenis stołowy.
12. Klub Sportowy Trójboju Siłowego i Kultury Fizycznej „Reeves” Bystrzyca Kłodzka – trójboj siłowy.
13. Ludowy Zespół Sportowy „Iglizna” Wilkanów – piłka nożna.
14. Rada Miejsko Gminna Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Bystrzycy Kłodzkiej.
15. Miejsko Gminny Szkolny Związek Sportowy przy Szkole Podstawowej nr 1 w Bystrzycy Kłodzkiej.
- 16.

Na terenie gminy można korzystać z następujących obiektów sportowych:

1. Stadion miejski w Bystrzycy Kłodzkiej z wysokiej klasy bieżnią lekkoatletyczną z tworzywa sztucznego, skocznią do skoku w dal i rzutnią do pchnięcia kulą, siłownią zewnętrzną – 21 stanowisk oraz z płytą do gry w piłkę nożną, posiadającą licencję PZPN do rozgrywek w klasie okręgowej.

2. Boiska do piłki nożnej posiadające licencję PZPN na poziomie klasy A – Gorzanów, Stara Łomnica, Stara Bystrzyca, Wilkanów, Zabłocie.
3. Boiska do piłki nożnej: Wyszki, Ponikwa, Szklarka, Długopole Zdrój, Długopole Dolne, Pławница, Mielnik, Nowy Waliszów.
4. Kompleks sportowy “Orlik 2012”.
5. Boiska do gier zespołowych: przy Szkole Podstawowej Nr 1 i Nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej, przy Zespole Szkół Ogólnokształcących, w Stacji Klimatycznej Międzygórze, w Nowej Bystrzycy, w Gorzanowie, w Starej Łomnicy, w Wilkanowie, w Długopolu Zdroju, w Długopolu Dolnym, w Pławnicy.
6. Skatepark w Bystrzycy Kłodzkiej.
7. Street Workout w Bystrzycy Kłodzkiej.
8. Korty tenisowe (Bystrzyca Kłodzka, Rudawa, Nowy Waliszów).
9. Otwarty basen kąpielowy.
10. Hala sportowa – przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Bystrzycy Kłodzkiej, sale sportowe – przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej, hala sportowa przy Zespole Szkół w Wilkanowie.
11. Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Bystrzycy Kłodzkiej.
12. Talerzykowe wyciągi narciarskie z trasami zjazdowymi: Rudawa przy Ośrodku Wczasowym “Orlica”, Stacja Narciarska Spalona – “Osmelakowa Dolina”.
13. Narciarskie trasy biegowe: Stacja Narciarska Spalona i Lasówka (w Górach Bystrzyckich – łącznie 40 km), Stacja Klimatyczna Międzygórze (w Masywie Śnieżnika - łącznie 23,4 km).

Analiza SWOT – Sport

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ sprzyjające tereny górskie do uprawiania sportów zimowych, ✓ baza do uprawiania sportów rekreacyjnych z możliwością jej rozbudowania dla mieszkańców gminy i turystów, ✓ atrakcyjne i naturalne tereny górskie do rozgrywania imprez sportowych i rekreacyjnych oraz turystycznych (kolarskich, biegowych, narciarskich, Nordic Walking, rajdów turystycznych pieszych i zimowych narciarskich), ✓ możliwość inwestowania w produkt turystyczny łącznie z budową ośrodków z niezbędną bazą do organizacji zgrupowań i obozów sportowych na najwyższym poziomie światowym, ✓ rozwinięta sieć szlaków turystycznych pieszych, rowerowych i narciarskich, ✓ 16 stowarzyszeń kultury fizycznej i sportu działających na terenie miasta, ✓ organizowanie większej ilości cyklicznych imprez sportowo-rekreacyjnych na szczeblu ponadregionalnym, ✓ promocja gminy poprzez organizowane imprezy sportowe, ✓ współpraca transgraniczna z samorządami pogranicza polsko – czeskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczająca liczba godzin zajęć dodatkowych w szkołach (ćwiczeń korekcyjnych i rehabilitacyjnych), ✓ brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych i sportowych w szkołach wiejskich (oprócz hali sportowej w Wilkanowie), ✓ brak w gminie krytego basenu kąpielowego, ✓ niewystarczający stan techniczny infrastruktury obiektów sportowych w miejscowościach wiejskich i w mieście wymagający dalszej modernizacji, budowy, przebudowy, ✓ niewystarczający poziom ogólniejszej sprawności fizycznej ogółu społeczeństwa w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej i innych programów pomocowych, ✓ wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w rozwój kultury fizycznej i sportu, ✓ skuteczniejsze wykorzystywanie przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe dla promocji gminy, ✓ współpraca samorządu i jej jednostek z miastami partnerskimi w dziedzinie kultury fizycznej i sportu (w tym współpraca organizacji pozarządowych), ✓ promocja gminy poprzez organizację imprez sportowych o najwyższej randze ogólnokrajowej i międzynarodowej, ✓ zwiększenie środków finansowych na prowadzenie współzawodnictwa sportowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz na infrastrukturę sportową, ✓ zwiększenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji kadry instruktorsko – trenerskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ restrykcyjne przepisy formalno – prawne odnośnie zagospodarowania terenów leśnych, wskutek czego proces planowania zagospodarowania przestrzennego wydłuża się, ✓ trudności w pozyskiwaniu inwestorów na budowę bazy noclegowo-żywniowej i sportowej o bardzo wysokich standardach światowych, ✓ bierność społeczeństwa – niechęć do podejmowania nowych przedsięwzięć, ✓ niewystarczające środki na prowadzenie działalności statutowej przez organizacje pozarządowe, ✓ brak lokalnych strategicznych sponsorów w sferze kultury fizycznej i sportu, ✓ możliwość większej aktywności instytucji i organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków finansowych z Unii Europejskiej i innych podmiotów zewnętrznych.

Cel strategiczny:

1. Zintensyfikowany rozwój produktu turystyczno – rekreacyjno – sportowego.
2. Organizacja imprez sportowych rangi ogólnopolskiej i międzynarodowej.
3. Rozbudowa, budowa i modernizacja bazy sportowo – rekreacyjnej.

Działania:

1. Całoroczne oferty atrakcji sportowo – rekreacyjnych i turystycznych dla mieszkańców gminy.
2. Zintensyfikowanie działań z zakresu kultury fizycznej i sportu w odniesieniu do dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych.
3. Podnoszenie standardu bazy rekreacyjno – sportowej i turystycznej.
4. Remont i modernizacja basenu otwartego basenu kąpielowego w Bystrzycy Kłodzkiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
5. Budowa basenu krytego.
6. Budowa nowych i rozbudowa istniejących tras i ścieżek rowerowych o różnym charakterze i stopniu trudności.
7. Przebudowa i rozbudowa tras narciarstwa biegowego.
8. Przebudowa i rozbudowa siłowni zewnętrznych.

3.5. Turystyka

Powiat kłodzki z racji wspaniałych krajobrazów, czystego powietrza, unikalnego mikroklimatu, licznych uzdrowisk oraz ośrodków narciarskich w Zieleńcu i Czarnej Górze, urokliwych górskich miasteczek a także bogatej tradycji historycznych jest jednym z najatrakcyjniejszych subregionów województwa.

Gmina Bystrzyca Kłodzka leży w Sudetach Środkowych w południowej części Kotliny Kłodzkiej, w zlewni górnego biegu rzeki Nysa Kłodzka. Obszar gminy rozciąga się pomiędzy Górami Bystrzyckimi od zachodu, a Masywem Śnieżnika od wschodu. Położenie gminy, zabytki architektury, warunki do uprawiania sportów, złoża wód mineralnych, walory krajobrazowe a do tego czysta woda i powietrze, stwarzają gminie bardzo dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki. Jest to teren bardzo atrakcyjny turystycznie, o urozmaiconej rzeźbie terenu, charakteryzujący się łagodnym, podgórskim klimatem. Jest to obszar o dużym zróżnicowaniu pod względem ukształtowania powierzchni, w związku z tym w wyższych partiach zlokalizowano wyciągi narciarskie i trasy wykorzystywane pod narciarstwo biegowe.

Bystrzyca Kłodzka to jedno z najpiękniejszych miast Dolnego Śląska, którego bogata historia i kultura jest efektem przewijania się przez wieki różnych narodów, wyznań i tradycji. Jest jednym z niewielu miast w Polsce, które mają tak doskonale zachowane średniowieczne mury obronne wraz z wkomponowanymi w nie basztami – bramami wprowadzającymi do wnętrza kompleksu miejskiego, o układzie ulic i zabudowy nie zmienionej od czasów powstania miasta. Pełnią one ważną rolę nośnika historii i wielonarodowej tradycji i kultury, którą Gmina Bystrzyca Kłodzka wykorzystuje od kilku lat w celach turystycznych i promocyjnych.

Istotną zasługą w wykorzystaniu potencjału historycznego miasta i jego dziedzictwa kulturowego, w tworzeniu unikatowego produktu turystycznego i promocji jest m.in. postępujący od kilku lat (lata 2010 – 2015), ciąg prac konserwatorskich i renowacyjnych, poprawiających stan techniczny najważniejszych i najstarszych obiektów zabytkowych – XIV wiecznych murów obronnych, Baszt Kłodzkiej i Rycerskiej oraz Bramy Wodnej.

Dzięki sukcesywnemu pozyskiwaniu środków z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz budżetu Unii Europejskiej zabytkowe mury i baszt oraz zabytkowe centrum miasta przywracanie są do ich do dawnej świetności i udostępnianie na cele turystyki.

Na podstawie wydanych przez Centrum Informacji Turystycznej bezpłatnych biletów okolicznościowych w latach 2014 – 2015 (stan na dzień 30.10. 2015 r.) obiekty te – Basztę Rycerską i Bramę Wodną odwiedziło 22 238 turystów.

Walory urbanistyczne i architektoniczne Bystrzycy Kłodzkiej spowodowały pomysł utworzenia w 2005 r. m.in. miejskiej trasy turystycznej, która pozwala dokładnie turystom poznać miasto. Bystrzyca stanowi także znakomitą oprawę scenograficzną dla szeroko pojmowanego życia kulturalnego wykorzystywanego w celach promocyjnych miasta. Jej potencjał wykorzystywany jest m. in. do organizacji Dni Turystyki Ziemi Bystrzyckiej, plenerowych imprez muzycznych czy jako plenery filmowe.

Zrealizowane jak i planowane działania Gminy w obszarze poprawy dostępności turystycznej oparte są przede wszystkim na rewitalizacji obiektów zabytkowych i miejsc atrakcyjnych turystycznie. Działania te nie tylko wpływają na podniesienie atrakcyjności walorów turystycznych Gminy, ale również przyczyniają się do ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru Polski.

Zróznicowanie i ukształtowanie terenu, duża liczba miejscowości przyczyniły się do powstania sieci pieszych szlaków turystycznych a także rowerowych, narciarskich i tematycznych np.: Bystrzyca Kłodzka – Przełęcz Spalona przez Łysoń (szlak zielony), Międzygórze – Hala Pod Śnieżnikiem przez Dolinę Wilczki (szlak czerwony), Międzygórze – Hala Pod Śnieżnikiem pod Smerkowcem (szlak niebieski).

Ruch turystyczny trwa tutaj cały rok, jednak liczba turystów jest największa w okresie świąteczno – noworocznym, podczas ferii szkolnych oraz wakacji. Dużą popularnością cieszą się pobyty weekendowe w tym szczególnie podczas tzw. długich weekendów oraz dłuższe pobyty uzdrowiskowo – sanatoryjne kuracjuszy w uzdrowiskach. Znaczące walory wypoczynkowe, lecznicze i bioklimatyczne a do tego złoża wód mineralnych i atrakcje przyrodnicze są niewątpliwą atrakcją dla turystów. Głównymi ośrodkami turystycznymi na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka są: miasto Bystrzyca Kłodzka, uzdrowisko Długopole – Zdrój oraz miejscowość Międzygórze czy Lasówka.

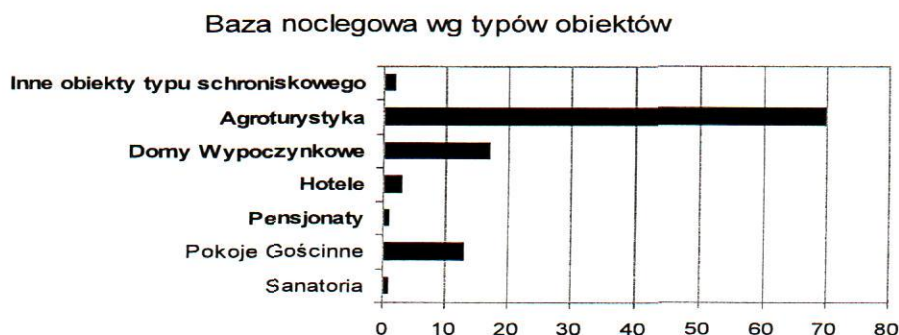
Na atrakcyjność turystyczną, oprócz walorów i zasobów jakie posiada gmina, wpływa również stopień zagospodarowania turystycznego. Jest on wynikiem aktywności i działań lokalnej społeczności w celu przystosowania obszaru na potrzeby rozwijającego się ruchu turystycznego. Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawiają stan zagospodarowania turystycznego gminy na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela nr 16. Baza noclegowa wg typu obiektu na terenie gminy (dane z 2014 r.)

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów	Liczba miejsc
Schroniska	3	125
Sanatoria	1	227
Pokoje Gościnne	13	276
Pensjonaty	1	28
Hotele	3	224
Domy Wypoczynkowe	17	1058
Agroturystyka	70	851
Inne obiekty typu schroniskowego	2	55

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Wykres nr 9. Podział miejsc noclegowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka (według rodzajów obiektów)

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Łączna liczba miejsc noclegowych w gminie (stan na listopad 2014 r.) wyniosła 2 847, natomiast miejsc gastronomicznych 1533. Miasto Bystrzyca Kłodzka posiada dość ubogą infrastrukturę turystyczną, znajduje się tu około 122 miejsc noclegowych zlokalizowanych w dwóch (dwi i trzygwiazdkowych hotelach), oraz w jednym obiekcie typu pokoje gościnne zlokalizowanym na obrzeżach miasta. Baza noclegowa wymaga rozbudowy i ciągłego podnoszenia standardów, aby zapewnić należyłą ilość miejsc noclegowych o odpowiednim standardzie i jakości świadczonych usług.

Tabela nr 17. Baza noclegowa Gminy Bystrzyca Kłodzka – wg miejscowości (dane z 2014 r.)

Miejscowości	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
Bystrzyca Kłodzka	3	122
Długopole Zdrój	19	522
Międzygórze	30	799
Mostowice	3	89
Lasówka	11	149
Marianówka	4	150
Młoty	2	112
Nowa Bystrzyca	6	97
Wójtowice	5	190
Rudawa	2	75
Nowy Waliszów	4	51
Szklary	0	0
Pławnica	4	24
Poręba	2	14
Poniatów	1	15
Stara Bystrzyca	0	0
Spalona	3	64
Szklarka	2	24
Wilkanów	4	76
Starkówek	2	22
Stara Łomnica	2	12
Wyszki	0	0
Idzików	3	34
Długopole Dolne	5	84
Gorzanów	1	18
Piotrowice	1	7
Paszków	1	18
Ponikwa	2	48
Razem	122	2816

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Największa koncentracja bazy noclegowej znajduje się w miejscowościach wypoczynkowo – uzdrowiskowych. Najkorzystniej przedstawia się sytuacja w Międzygórzu – około 799 miejsc, zlokalizowane są one głównie w domach wczasowych i wypoczynkowych, w pensjonatach i gospodarstwach agroturystycznych a także w pokojach gościnnych.

Miejscowość Długopole – Zdrój posiada około 522 miejsc noclegowych, są to głównie miejsca noclegowe w 3 – gwiazdkowym hotelu, w domach wczasowych, gospodarstwach agroturystycznych i obiektach uzdrowskich. W Długopolu – Zdroju znajdują się 3 szpitale uzdrowskie: „Ondraszek”, „Willa Dabówka”, „Mieszko” oraz Hostel „Fortuna”, które dysponują łącznie 227 miejscami noclegowymi.

Na terenie miejscowości Międzygórze znajduje się kilka lokali gastronomicznych, łącznie na 516 miejsc restauracyjnych. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 70 obiektów agroturystycznych, w których znajduje się łącznie 851 miejsc noclegowych.

Gmina Bystrzyca Kłodzka, z uwagi na bogatą sieć hydrograficzną rzek, potoków i innych cieków wodnych, stanowi naturalną bazę do uprawiania wędkarstwa. Ponadto rozwój bazy agroturystycznej zaowocował znaczącym rozwojem sztucznych sieci łowisk, które uatrakcyjniają pobyt w gospodarstwach agroturystycznych, bądź też są odrębnym produktem turystycznym.

W zakresie obsługi ruchu turystycznego, funkcję informacyjną pełni Wydział Turystyki i Kultury Fizycznej Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej a także Centrum Informacji Turystycznej w Bystrzycy Kłodzkiej, utworzone w 2000 r. przez samorząd gminy. Sektor prywatny i społeczny obsługuje Biuro Podróży „Bis Travel” oraz Centrum Usług Turystycznych "Podróże Marzeń" w Bystrzycy Kłodzkiej a także Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze oddział w Międzygórzu. Sektor państwowy, obsługujący głównie kuracjuszy i osoby przebywające w uzdrowsku, reprezentuje Centrum Obsługi Kuracjusza Uzdrowska Łądek – Długopole S.A.

Na terenie gminy zlokalizowane są także gminne punkty informacji turystycznej, które znajdują się w obiektach noclegowych prywatnych gestorów oraz w siedzibie Towarzystwa Miłośników Gorzanowa w Gorzanowie i punkt w filii bibliotecnej w Długopolu – Zdroju. Punkty te zostały utworzone w 2005 r. w ramach projektu realizowanego przez gminę, pt.: „System informacji turystycznej” i sfinansowane w ramach programu Phare CBC 2003.

Gmina Bystrzyca Kłodzka dysponuje około 500 miejscami gastronomicznymi w restauracjach, pizzeriach i barach.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

Analiza SWOT – Turystyka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ turystyczny charakter gminy, ✓ walory kulturowe gminy łączące dziedzictwo wielu kultur, ✓ modernizowana i poszerzana baza turystyczno – uzdrowska, ✓ zróżnicowana, całoroczna oferta turystyczna, ✓ gęsta sieć szlaków turystycznych na terenie gminy, ✓ występowanie złóż wód mineralnych w Długopolu – Zdroju oraz funkcjonowanie uzdrowska, ✓ atrakcyjne tereny do uprawiania turystyki aktywnej, pieszej, biegowej, rowerowej i narciarstwa (biegowego, zjazdowego), ✓ obszary chronione – parki i rezerваты przyrody, ✓ wprowadzenie systemu oznakowań atrakcji turystycznych, ✓ korzystny układ komunikacyjny, ✓ nadgraniczne położenie, drogowe przejścia graniczne, ✓ oznakowanie turystyczne gminy, ✓ duża liczba gospodarstw agroturystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ średni i niski standard bazy noclegowej i gastronomicznej, ograniczona oferta miejsc o podwyższonym standardzie, ✓ mało zróżnicowana dystrybucja produktu turystycznego, ✓ niedoinwestowana infrastruktura sportowa i rekreacyjna, niski poziom infrastruktury komunalnej, ✓ brak punktów dystrybucji i promocji regionalnego rzemiosła i pamiątek, ✓ słabo rozwinięta komunikacja (lub jej brak), ✓ brak wystarczających nakładów na zagospodarowanie tras i szlaków turystycznych i ich odnawianie, ✓ zbyt mała liczba miejsc parkingowych dostosowanych dla ruchu turystycznego w okolicy głównych atrakcji turystycznych.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ średni i niski standard bazy noclegowej i gastronomicznej, ograniczona oferta uzdrowiska Łądek – Długopole S.A., ✓ możliwość pozyskiwania funduszy unijnych na rozwój turystyki, ✓ przygotowanie z innymi podmiotami spójnej koncepcji wykorzystania terenów narciarskich oraz ich promocja, ✓ wzbogacenie oferty turystycznej, ✓ współpraca transgraniczna w zakresie rozwoju turystyki, ✓ wykorzystanie dla turystyki ruchu tranzytowego, ✓ wzrost standardu świadczonych usług, ✓ działania proekologiczne w zakresie poprawy i utrzymania stanu środowiska naturalnego, ekoturystyka, ✓ zapewnienie bezpieczeństwa osobistego i komunikacyjnego, ✓ monitorowanie i wykorzystanie nowych trendów w turystyce, ✓ rozwój oferty turystycznej w kierunku turystyki aktywnej, uzdrowskowej oraz Wellnes i Spa, tematycznej – tworzenie ofert weekendowych, ✓ wykorzystanie potencjału średniowiecznej zabudowy i obiektów zabytkowych, ✓ rozwój potencjału uzdrowiska Łądek – Długopole S.A., ✓ wzrost znaczenia turystyki aktywnej – inwestycje w infrastrukturę, jej utrzymanie oraz promocje, ✓ wykorzystanie działań kulturalnych, sportowych i turystycznych, ✓ większy rozwój turystyki krajowej w skutek zagrożeń spowodowanych czynnikami zewnętrznymi (akty terroru, inne). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ konkurencyjna atrakcyjność innych gmin przygranicznych, ✓ wzrost obciążeń podatkowych ze strony państwa, ✓ atrakcyjna oferta i konkurencyjność cenowa turystyki zagranicznej w stosunku do turystyki krajowej, ✓ brak dofinansowania zewnętrznego, ✓ obszary chronione związane z bytowaniem zwierząt i roślin.

Cele strategiczne:

1. Gmina Bystrzyca Kłodzka jako obszar o charakterze wypoczynkowym, turystycznym i uzdrowiskowym spełniającym oczekiwania i wymagania turystów i odwiedzających gminę.
2. Turystyka i wypoczynek jako jedna z głównych dziedzin gospodarki gminy.
3. Zrównoważony rozwój przestrzeni turystycznej Gminy Bystrzyca Kłodzka.
4. Osiągnięcie spójności działań marketingowych i promocyjnych.
5. Stworzenie konkurencyjnego produktu turystycznego.
6. Przygotowanie wykwalifikowanych kadr.
7. Usprawnienie informacji turystycznej.
8. Modernizacja infrastruktury turystycznej.

Działania:

1. Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
2. Stworzenie systemu promocji, nie tylko na szczeblu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim, a także wspólna promocja na poziomie Unii Europejskiej.
3. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w rozwoju systemu informacji i rezerwacji turystycznej.
4. Poprawa komunikacji w regionach turystycznych.
5. Stworzenie profesjonalnej kadry wśród personelu turystycznego oraz systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji.
6. Kontynuacja działań rewitalizacyjnych na terenie gminy.
7. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym: podnoszenie ładunku przestrzennego, estetyki, budowa ścieżek rowerowych, urządzenie terenów zielonych i terenów rekreacyjnych.
8. Wsparcie dla bazy agroturystycznej i turystyki wiejskiej.
9. Promocja walorów turystycznych i kulturalnych gminy (publikacje, foldery, ulotki, udział w targach promocyjnych).
10. Tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla osób niepełnosprawnych.
11. Poprawa bezpieczeństwa zarówno mieszkańców jak i turystów – monitoring miasta.
12. Wzbogacenie oferty turystycznej (odtworzenie i utworzenie nowych punktów widokowych, ścieżki tematyczne, trasy podziemne, inne).
13. Kontynuacja działań w zakresie realizacji projektów transgranicznych i innych.

3.6. Uzdrowisko

Uzdrowisko Łądek – Długopole S.A. z siedzibą w Łądku – Zdroju stanowiące własność Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego zostało przejęte od Skarbu Państwa w 2013 r. Jedną z zalet przejęcia uzdrowiska przez Samorząd Województwa jest uchwalona w 2013 r. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 – dokument wskazujący kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe osiem lat, zakładający m.in. promocję naszego regionu poprzez rozwój turystyki uzdrowiskowej co dla rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka ma znaczenie kluczowe. Uzdrowisko tworzą dwa oddziały w Łądku – Zdroju i Długopolu – Zdroju.

Lecznicze walory Długopola – Zdroju zostały odkryte już w XVI wieku, a w 1802 r. wybudowano pierwsze urządzenia zdrojowe. Samo uzdrowisko powstało w XIX wieku, przy czym, intensywnie rozwija się od 1956 r., kiedy otwarto tam ośrodek rehabilitacyjny dla kuracjuszy po wirusowym zapaleniu wątroby.

Znajdują się tu trzy źródła szczaw alkalicznych „Emilia”, „Kazimierz” i „Renata”. Uzdrowisko specjalizuje się m.in. w leczeniu i rehabilitacji osób z chorobami wątroby, leczą się tu cukrzycę, choroby gastryczne, miażdżycę, depresję oraz prowadzona jest rehabilitacja kobiet po mastektomii. Łagodny klimat sprzyja astmatykom oraz osobom z chorobami układu krążenia.

Na terenie Uzdrowiska znajduje się Zakład Przyrodolecznicy „Karol”, który oferuje około 60 rodzajów zabiegów. Atrakcją zabiegową są tzw. suche kąpiele dwutlenkiem węgla oraz mineralne kąpiele kwasowęglowe i borowinowe (do tych zabiegów wykorzystywana jest lecznicza woda z tutejszych źródeł). Usługi uzdrowiskowe świadczy Szpital Uzdrowiskowy „Willa Dąbrówka”, który składa się z 2 obiektów połączonych w jedną całość tj. budynku głównego – hotelowego, 3 kondygnacyjnego i jadalni parterowej – ilość miejsc 49, Hostel „Fortuna” z 54 łózkami, Szpital Uzdrowiskowy „Mieszko” z 79 łózkami oraz Szpital Uzdrowiskowy „Ondraszek” – 53 łóżka.

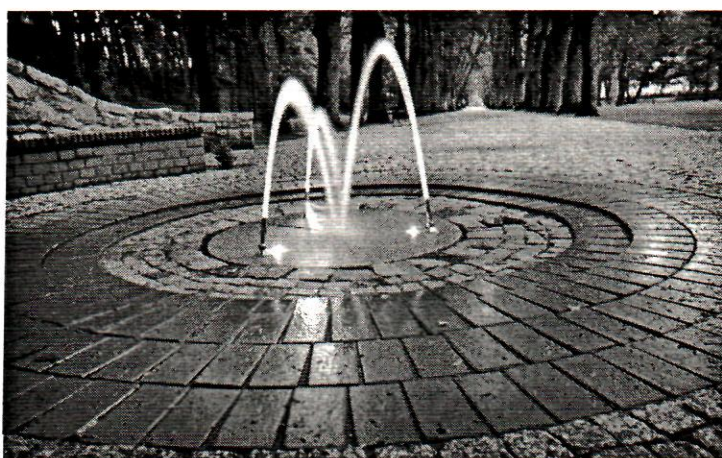
Na terenie przylegającym do przez Gminę Bystrzyca Kłodzka w 2012 r. Parku Zdrojowego znajduje się Dom Zdrojowy, w którym mieści się Kawiarnia „Zdrojowa” (oddana w dzierżawę) oraz pijalnia wody.

Zdjęcie nr 12. Dom Zdrojowy – Długopole Zdrój

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. G. Szczygiel z 2012 r.)

Zdjęcie nr 13. Park Zdrojowy – Długopole Zdrój

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. M. Kozber z 2014 r.)

Zdjęcie nr 14. Park Zdrojowy – Długopole Zdrój

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. M. Kozber z 2014 r.)

Zdjęcie nr 15. Park Zdrojowy – Długopole Zdrój

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka (fot. M. Kozber z 2014 r.)

3.7. Mieszkalnictwo

Nieruchomościami gminnymi zarządza Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o.

Podstawową działalnością spółki jest gospodarowanie i administrowanie gminnym zasobem mieszkaniowym w celu zaspokojenia potrzeb ludności w zakresie gospodarki mieszkaniowej, zarządzanie nieruchomościami wspólnymi, na zlecenie wspólnot mieszkaniowych, wykonywanie innych usług związanych z gospodarką mieszkaniową a także realizacja zadań w zakresie zarządzania i administrowania halą targową i bazarem w Bystrzycy Kłodzkiej. Spółka świadczy również usługi w zakresie wytwarzania i dystrybucji oraz zaopatrzenia gminnych nieruchomości w ciepło z istniejących komunalnych kotłowni węglowych, miałowych, olejowych i gazowych.

Na dzień 20.11.2014 r. Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o. zarządzał 1019 budynkami o łącznej powierzchni 47 535, 24 m² p.u, w tym:

- 1 019 lokalami mieszkalnymi gminy o powierzchni 62 355,00 m² p.u,
- 711 lokalami komunalnymi – lokalami mieszkalnymi będącymi w administracji zleconej o powierzchni 30 080,94 m² p.u,
- lokalami użytkowymi gminy o powierzchni 16 436,41 m² p.u.

Ilość lokali socjalnych składa się z 40 wydzielonych lokali o powierzchni 1 027 m² p.u, co stanowi ponad 25% ogólnego zasobu mieszkaniowego gminy. Ilość i strukturę gminnych zasobów mieszkaniowych prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 18. Zasoby mieszkaniowe (dane z 2014 r.)

Mieszkania		Izby		Pow. użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania w m ²	Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania na 1 osobę
Ogółem	Przec. I. os. na 1 mieszk.	Ogółem	Przec. I. os. na 1 izbę			
7 623	2,5	27666	0,69	540013	70,8	27,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Część mieszkań znajdujących się w zasobach gminy została sprywatyzowana (wykupiona przez mieszkańców). Od wielu lat w zakresie zarządzania mieszkalnictwem funkcjonują wspólnoty mieszkaniowe.

Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o. wg stanu na dzień 23.03.2015 r. zarządza wspólnotami:

Wspólnoty zarejestrowane (komunalne):

- lokale komunalne mieszkalne – 440 szt
- lokale komunalne użytkowe – 125 szt

Wspólnoty zarejestrowane (lokale wykupione przez mieszkańców, z prawem do własności):

- lokale mieszkalne wykupione – 1210 szt
- lokale wykupione użytkowe – 34 szt

Wspólnoty niezarejestrowane (lokale wykupione przez mieszkańców, z prawem do własności):

- lokale wykupione mieszkalne – 35 szt
- lokale wykupione użytkowe – 2 szt

Wspólnoty niezarejestrowane oraz nieruchomości czysto komunalne:

- lokale komunalne mieszkalne – 265 szt
- lokale komunalne użytkowe – 143 szt

Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o. zarządza 241 wspólnotami mieszkaniowymi zarejestrowanymi, w tym administruje 4 wspólnotami.

Działania gminy zmierzają do prywatyzacji mienia gminnego. Sytuacja społeczno – gospodarcza na terenie gminy (wysoki stopień bezrobocia, niskie dochody mieszkańców) mają wpływ na spowolnienie procesów prywatyzacyjnych. W celu utrzymania należytego stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy ustala się priorytety działań remontowych wynikające z analizy potrzeb.

Na mieszkania z zasobów gminy czeka 224 wnioskodawców (dane z 07.01.2016 r.).

Obecnie realizowane jest zadanie w ramach budownictwa mieszkalnego „Przebudowa budynku produkcyjnego na budynek mieszkalny wielorodzinny socjalny w Bystrzycy Kłodzkiej przy ul. Strażackiej 3”. Zadanie to objęte jest Rządowym programem wsparcia z Funduszu Dopłat tworzenia socjalnego zasobu mieszkaniowego na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych.

Poza mieszkaniami komunalnymi, na terenie miasta znajdują się również mieszkania spółdzielcze, którymi zarządza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bystrzycy Kłodzkiej. Zdecydowanie największa ilość mieszkań w gminie należy do osób fizycznych, w następnej kolejności znajduje się Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o. oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa.

Należy zauważyć, że większość nowych inwestycji w dziedzinie mieszkalnictwa realizowana jest przez inwestorów prywatnych (domki jednorodzinne). Taka sytuacja najprawdopodobniej utrzyma się przez następne lata, gdzie głównym inwestorem w dziedzinie mieszkalnictwa będą osoby prywatne.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021

Analiza SWOT – Mieszkalnictwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ sukcesywne działania zmierzające w kierunku polepszania infrastruktury mieszkaniowej (prace modernizacyjne i remontowe), ✓ minimalizacja kosztów utrzymania i modernizacji budynków, ✓ udogodnienia dla mieszkańców – możliwość rozłożenia na raty zadłużenia lub odrabiania zaległości, ✓ podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie mieszkalnictwa, ✓ zwiększenie liczby odbiorców usług komunalnych, wprowadzanie innowacji do usług komunalnych, ✓ doświadczona kadra pracowników Zakładu Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczająca infrastruktura mieszkaniowa, ✓ przestarzała baza techniczna, niezadawalający stan techniczny niektórych obiektów, ✓ niewystarczające środki finansowe przeznaczone na utrzymanie zasobów mieszkaniowych, ✓ niski standard mieszkań.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej na termomodernizację budynków I oraz ograniczenie emisji CO₂, ✓ środki z budżetu gminy na remonty, ✓ możliwość kredytowania wspólnot mieszkaniowych (banki), ✓ rozwój budownictwa socjalnego, ✓ aktualizacja i urealnienie stawek czynszowych, ✓ możliwość realizacji zadań wpisujących się w założenia Programu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016-2021. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak inwestorów mogących realizować programy budownictwa poza strukturami komunalnymi, ✓ duże zaangażowanie środków finansowych przez Gminę na utrzymanie zasobów i bieżące remonty kosztem inwestycji komunalnych, ✓ zła polityka państwa w zakresie budownictwa, ✓ duży zakres przedsięwzięć zagrożony podwyżkami cen materiałów i usług mogących mieć wpływ na finansowanie remontów infrastruktury komunalnej, ✓ narastające patologie społeczne i wynikające z tego niszczenie mienia komunalnego, ✓ konkurencja na rynku usług komunalnych.

Cele strategiczne:

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiednich standardów miejsca zamieszkania.
2. Zapewnienie rozwoju budownictwa socjalnego.
3. Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich w wymiarze społecznym, przestrzennym i gospodarczym.

Działania:

1. Dalsza prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych.
2. Przeznaczenie nowych terenów pod budownictwo.
3. Dalsze działania w zakresie rewitalizacji miasta – przebudowa i remont budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji.
4. Remonty zdegradowanych budynków i obiektów.
5. Realizacja inwestycji wpisujących się w Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021.
6. Poprawa efektywności energetycznej budynków i obiektów poprzez działania w zakresie termomodernizacji obiektów, w tym wymiana lub modernizacja źródeł energii mająca na celu zwiększenie efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.
7. Podjęcie działań w zakresie produkcji energii elektrycznej oraz ciepłej służącej wytworzeniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
8. Remont, odnowa części wspólnych budynków mieszkalnych – działania poprawiające efektywność energetyczną w budynkach.

3.8. Opieka Zdrowotna

Na terenie gminy od stycznia 2013 roku zamiast gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) funkcjonuje Bystrzyckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. Celem przekształcenia Zakładu było utworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem Gminy Bystrzyca Kłodzka jako jedyne go wspólnika, której przedmiotem działalności będzie prowadzenie działalności leczniczej.

Część szpitalna przy ul. Stefana Okrzei 49 składa się z:

- Oddziału chorób wewnętrznych - 18 łóżek,
- Oddziału dziecięcego – 16 łóżek,
- Oddziału rehabilitacji ogólnoustrojowej – 40 łóżek,
- Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego – 33 łóżka.

Na terenie Centrum znajduje się również całodobowa izba przyjęć dla pacjentów, poradnie przyszpitalne, laboratorium diagnostyczne oraz radiodiagnostyka.

To pierwszy szpital w powiecie kłodzkim, który został przekształcony w spółkę prawa handlowego. W ubiegłym roku takiego przekształcenia dokonano w Specjalistycznym Centrum Medycznym w Polanicy – Zdroju. Obecnie spółka dokonuje termomodernizacji budynku szpitalnego w celu redukcji emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej budynku. Na realizację tej inwestycji spółka otrzymała dotację z Funduszu Norweskiego w kwocie 2 242 640,00 zł, która stanowi aż 80 % kosztów tej inwestycji, które wynoszą 2 803 300,00 zł.

Rezultaty:

- znacząca redukcja CO₂,
- poprawa efektywności funkcjonowania placówki medycznej, jako jedynej na terenie gminy, działającej 24 h na dobę,
- zmniejszenie kosztów eksploatacji związanych z zaopatrzeniem budynku w energię elektryczną i ciepło o ok. 598 727,00 zł.

Inwestycja rozpoczęła się w 2015 roku i jej realizacja ma się zakończyć z końcem 2015 r. Przewidywany czas zwrotu inwestycji wynosi 4,4 roku. Bystrzyckie Centrum Zdrowia przejęło i planuje zmodernizować budynek przy ul. Sienkiewicza, gdzie mieściła się przychodnia, spółka zamierza również utworzyć w tym miejscu oddział rehabilitacyjny.

W Bystrzycy Kłodzkiej przy ul. Strażackiej 13 mieści się również całodobowe Pogotowie Ratunkowe.

Usługi medyczne na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej świadczą również następujące placówki:

- Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Sienkiewicza 8, Bystrzyca Kłodzka,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SAN – MED ul. Polna, Bystrzyca Kłodzka,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Praktyka Lekarza Rodzinnego ul. 1-go Maja, Bystrzyca Kłodzka,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Praktyka Lekarza Rodzinnego ul. Sienkiewicza 6b, Bystrzyca Kłodzka,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Praktyka Lekarza Rodzinnego ul. Osiedle Szkolne 10, Bystrzyca Kłodzka.

Usługi w zakresie opieki stomatologicznej świadczą prywatne gabinety stomatologiczne.

Ilość placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczająca i zapewnia dostęp do podstawowych usług medycznych dla mieszkańców z terenu całej gminy. Przy czym należy zaznaczyć, że mieszkańcy wsi mogą mieć utrudniony dostęp do opieki medycznej z powodu trudności komunikacyjnych, w szczególności w okresie zimowym.

Na terenie Bystrzycy Kłodzkiej znajduje się Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno – Konsultacyjny oraz Dom Pomocy Społecznej. Dom Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Powiatu Kłodzkiego, przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych, świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. DPS dysponuje pokojami 1, 2 i 3 osobowymi w dwóch budynkach przy ul. Górnej 23 i pl. Szpitalnym 5.

Zakres świadczonych usług na rzecz mieszkańców:

- zapewnienie całodobowej opieki,
- zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych,
- umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych, kulturalnych i społecznych stosownie do indywidualnych potrzeb mieszkańca,
- umożliwienie mieszkańcom korzystania ze świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów.

Usługi farmaceutyczne na terenie gminy zapewnione są przez następujące apteki:

- apteka w Bystrzycy Kłodzkiej ul. Okrzei 12,
- apteka w Bystrzycy Kłodzkiej Pl. Wolności 28,
- apteka w Bystrzycy Kłodzkiej ul. Osiedle Szkolne 10,
- apteka w Bystrzycy Kłodzkiej ul. Mickiewicza 15,
- apteka w Bystrzycy Kłodzkiej ul. Mickiewicza 3,
- oraz punkt apteczny w Długopolu – Zdroju przy ul. Zdrojowej 13.

Analiza SWOT – Opieka zdrowotna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dostępność usług medycznych – działający szpital w Bystrzycy Kłodzkiej, funkcjonowanie Pogotowia Ratunkowego, ✓ dobrze wykształcona kadra medyczna, ✓ w niedalekiej odległości funkcjonuje Specjalistyczne Centrum Medyczne w Polanicy – Zdroju oraz szpital w Kłodzku. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczające kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, ✓ stan techniczny budynku szpitala wymagający dalszego doinwestowania, ✓ budynek przychodni wymagający remontu i modernizacji, ✓ wysokie koszty utrzymania Bystrzyckiego Centrum Zdrowia Sp. z o.o. ✓ konieczność dalszego dosprzętowania, ✓ brak dostępu do usług wyspospecjalistycznych na terenie gminy, ✓ duża odległość do placówek specjalistycznych - regionalnych. ✓ brak dyżurów nocnych aptek, ✓ 1 karetka pogotowia na 2 gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków na finansowanie inwestycji ze środków Unii Europejskiej, ✓ możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej na programy profilaktyczne i specjalistyczne dla pracowników Centrum, ✓ bogata oferta systemu opieki zdrowotnej w ośrodkach regionalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ polityka państwa w zakresie służby zdrowia (monopolista NFZ), ✓ niewydolny system finansowania służby zdrowia, ✓ zubożenie społeczeństwa, ✓ starzenie się społeczeństwa.

Cel strategiczny:

1. Poprawa jakości usług medycznych oraz zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości.

Działania:

1. Optymalizacja i poprawa dostępności do usług medycznych.
2. Poprawa jakości świadczeń zdrowotnych.
3. Promocja zdrowia.
4. Wspieranie równego dostępu do ochrony zdrowia dzieci i młodzieży oraz opracowanie i wdrożenie programów.
5. Wdrożenie programów profilaktycznych.
6. Opracowanie programów zdrowotnych z uwzględnieniem programów specjalistycznych.
7. Zwiększenie usług medycznych w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

3.9. Bezpieczeństwo publiczne - Policja

Na terenie miasta Bystrzyca Kłodzka swoją siedzibę ma Komisariat Policji, wchodzący w skład Powiatowej Komendy Policji w Kłodzku. Komisariat swoim zasięgiem działania obejmuje dwie gminy, Bystrzycę Kłodzką i Międzylesie w sumie obszar o powierzchni 528 km².

Zadania realizowane przez Komisariat Policji wynikają z ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r., poz. 355 t.j.)

Zgodnie z zapisami ustawy do zadań policji należy m.in:

1. Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra.
2. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania.
3. Inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.
4. Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.
5. Nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach.
6. Kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych.
7. Gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie informacji kryminalnych.

Tabela nr 19. Przestępstwa odnotowane na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w latach 2012 – 2014

Rodzaje przestępstw	2012	2013	2014
O charakterze kryminalnym w tym:	222	210	172
Zabójstwa	-	-	1
Uszkodzenie ciała	12	9	11
Zgwałcenie	1	-	2
Kradzieże	87	76	70
Kradzieże z włamaniem	91	97	67
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	10	9	5
Przestępstwa narkotykowe	20	13	15
Molestowanie seksualne	1	6	1
Inne	-	-	-
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	26	135	25
Drogowe	106	162	115
Pożary i podpalenia	7	13	4
Inne	189	38	143
Ogółem	550	558	459

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzka

Poziom przestępczości w gminie utrzymuje się na względnie stałym poziomie, przeważająca liczba przestępstw to przestępstwa o charakterze kryminalnym. W 2013 roku zaobserwowano znacznie zwiększoną liczbę przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu. W roku 2014 liczba popełnionych przestępstw w porównaniu do roku 2012 zmalała. Tendencję tę ilustruje zmiana w liczbie przestępstw o charakterze kryminalnym tj. ilości kradzieży i wymuszeń rozbójniczych.

3.10. Bezpieczeństwo publiczne - Straż Pożarna

Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka działa Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej (JRG), w której zatrudnionych jest 32 strażaków oraz 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Teren obszaru chronionego przez JRG obejmuje Gminę Bystrzyca Kłodzka, Stronie Śląskie, Międzylesie i Łądek Zdrój.

Struktura jednostek OSP jest dobrze rozbudowana, ilość strażaków utrzymuje się na wystarczającym poziomie, dużą zaletą jest fakt, iż są to osoby dobrze przygotowane, z doświadczeniem, po odpowiednim przeszkoleniu. W ostatnich latach rozpoczęła się sukcesywna wymiana starych pojazdów w jednostkach OSP oraz doposażenie w nowy sprzęt i ubrania. Planowane jest dalsze doposażenie i wymiana starego sprzętu na nowocześniejszy przy wykorzystaniu m.in. środków z Unii Europejskiej.

Do podstawowych zadań JRG Państwowej Straży Pożarnej należy:

- prowadzenie i organizowanie akcji ratowniczych,
- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych,
- kształcenie kadr dla swoich potrzeb,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.

Na wyposażeniu Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Bystrzyce Kłodzkiej znajdują się:

- 2 samochody gaśnicze,
- samochód ratownictwa technicznego,
- samochód z podnośnikiem hydraulicznym o wysokości 25 m,
- 2 samochody operacyjne,
- samochód gospodarczy,
- quad z przyczepką,
- namiot ratowniczy – pneumatyczny wraz z wyposażeniem,
- torby PSP 1 – 3 szt. służącego do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy,
- sprzęt wysokościowy,
- sanie lodowe,
- sprzęt ratownictwa wodnego,
- sprzęt pomiarowy.

Główną przyczyną powstawania i rozprzestrzenia się pożarów jest zwarta zabudowa miasta, oraz duży stopień palności materiałów konstrukcyjnych. Natomiast zagrożenia techniczne związane są głównie z komunikacją drogową z uwagi na położenie gminy przy drodze międzynarodowej (z roku na rok notuje się wzrost wypadków komunikacyjnych, co związane jest m.in. z przebiegiem przez teren gminy drogi krajowej nr 33.

Na wyposażeniu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych znajdują się samochody pożarnicze różnego typu. Cztery spośród 10 jednostek, w tym OSP w Porębie, Nowym Waliszowie, Zabłociu oraz Pławnicy posiadają lekkie samochody gaśnicze - do 3,5 tony. Pozostałe jednostki, czyli OSP w Gorzanowie, Idzikowie, Międzygórzu, Starej Łomnicy i Wilkanowie wykorzystują średnie samochody gaśnicze.

Jedną z lepiej wyposażonych OSP na terenie Gminy jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego jednostka w Starym Waliszowie, która posiada 5 wozów strażackich, w tym średni samochód gaśniczy, podnośnik SH-18, specjalistyczny pojazd do ratownictwa drogowego, samochód operacyjny oraz pojazd z masztem oświetleniowym.

Nowo zakupione samochody pożarnicze posiadają trzy spośród wymienionych jednostek OSP, z czego tylko dwa wyposażone są w nowy, specjalistyczny sprzęt. Pozostały sprzęt pozostający w użyciu jednostek OSP ze względu na stałą eksploatację wymaga wymiany, bądź bieżących napraw.

Kupno nowych samochodów dla OSP Nowy Waliszów i OSP Stary Waliszów zrealizowano przy wsparciu ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w toku konkursu: „Poprawa bezpieczeństwa w Województwie Dolnośląskim”. Natomiast w ramach objętego Programem Operacyjnym Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007 – 2013 projektu “Modernizacja zintegrowanego ochronnego systemu Orlickich i Bystrzyckich gór w związku z podpisaniem umowy z Schengen” zakupiono średni samochód ratowniczo - gaśniczy Mercedes 1629 oraz motopompę pożarniczą dla OSP Wilkanów. Wartość tej inwestycji dofinansowanej w 85 % przez UE wyniosła prawie 782 tys. złotych.

Tabela nr 20. Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Bystrzyca Kl.

Jednostka OSP	Liczba czynnych członków mogących brać udział w akcjach	Budynek remizy	Stan techniczny budynku remizy	Samochód pożarniczy
Gorzanów	19	dwukondygnacyjny garaż	wymaga remontu	Star 266 rok produkcji: 1981
Idzików	16	świetlica w budynku Ośrodka Kultury garaż	wymaga remontu	Star 266 rok produkcji: 1981
Międzygórze	12	świetlica w budynku Sołectwa 4 garaże	wymaga remontu	Star 244 rok produkcji: 1981 Tarpan HONKER rok produkcji: 1995
Nowy Waliszów	21	dwukondygnacyjny 2 garaże	dobry	Ford Transit rok produkcji: 2013
Pławница	21	dwukondygnacyjny 1 garaż + 1 w budowie	dobry	Żuk A-11 rok produkcji: 1986
Poreba	19	jednokondygnacyjny garaż	dobry	Ford Transit rok produkcji: 2008
Stara Łomnica	14	dwukondygnacyjny garaż	dobry	IVECO Magirus rok produkcji: 1984
Stary Waliszów	27	jednokondygnacyjny 3 garaże	dobry	MAN TGM typ 13.280 rok produkcji: 2008 Ford Ranger rok produkcji: 2014 Star podnośnik rok produkcji: 1982 Żuk oświetleniowy
Wilkanów	30	jednokondygnacyjny 2 garaże	dobry	Mercedes ATEGO 1529 rok produkcji: 2014 Star A 200 rok produkcji: 1985
Zabłocie	15	jednokondygnacyjny garaż	dobry	Ford Transit rok produkcji: 2005

Źródło: Dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy bystrzyca Kłodzka

Zarządzanie kryzysowe

Gmina realizuje zadania w zakresie bezpieczeństwa zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym. Za zarządzanie kryzysowe w gminie odpowiada Burmistrz, który ma do dyspozycji wydzielony w urzędzie Wydział Zarządzania Kryzysowego. Do zadań gminy w zakresie zarządzania kryzysowego należy: zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, współpraca w tym zakresie z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpożarowa, zapobieganie zagrożeniom oraz współpraca z innymi gminami w sytuacjach kryzysowych.

Analiza SWOT – Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie kryzysowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobrze przygotowane służby ratownicze, ✓ duża liczba ratowników – 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, ✓ rozpoznanie zagrożenia i umiejscowienie w terenie, ✓ cykliczne szkolenia służb gminnych, ✓ wykorzystanie Samorządowego Informatora SMS, jako narzędzia ostrzegania ludności o zagrożeniach, ✓ Lokalny System Osłony Przeciwpowodziowej (elektroniczny monitoring rzek i opadów atmosferycznych), ✓ opracowane plany reagowania kryzysowego, ✓ wyznaczone miejsca ewakuacji ludności, ✓ zbiornik retencyjny w Międzygórzu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zróżnicowane ukształtowanie terenu, położenie miejscowości na terenach górskich, ✓ brak zbiorników małej retencji (przeciwpowodziowych), ✓ nieuregulowane potoki i rzeki (zadanie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej) ✓ infrastruktura hydrotechniczna i przeciwpowodziowa wymagające budowy i dofinansowania, ✓ brak wystarczającego zabezpieczenia medycznego (1 karetka na 2 gminy), ✓ niska świadomość społeczności lokalnej na temat zagrożeń, ✓ niewystarczające wyposażenie jednostek OSP w specjalistyczny sprzęt ratowniczo – gaśniczy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ świadomość sytuacji zagrożenia wśród mieszkańców gminy, ✓ wzajemna pomoc mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, ✓ możliwość pozyskania środków na zakup sprzętu ratowniczego oraz pozyskanie środków z Unii Europejskiej na inwestycje związane z bezpieczeństwem publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zagrożenie powodziowe rzeki Nysa Kłodzka dla miejscowości Długopole – Zdrój, Długopole Dołne, Bystrzyca Kłodzka, Zabłocie i Gorzanów, ✓ zagrożenie powodziowe rzeki Wilczka dla miejscowości - Międzygórze i Wilkanów, ✓ zagrożenie powodziowe rzeki Pławna dla miejscowości – Marianówka, Idzików i Pławnica, ✓ zagrożenie powodziowe rzeki Bystrzyca Łomnicka dla miejscowości – Nowa Bystrzyca, Stara Bystrzyca i Bystrzyca Kłodzka, ✓ podtopienia lokalne w wyniku trwających opadów w okresie wiosny i jesieni oraz zimą dla miejscowości nadrzecznych, ✓ zagrożenia obiektów użyteczności publicznej.

Cel strategiczny:

1. Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowego zagrożeń poprzez:
 - a) zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom i ruchomościom,
 - b) tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi, mienia i środowiska naturalnego,
 - c) minimalizowanie skutków pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Działania:

1. Monitorowanie zagrożeń.
2. Szkolenie, doposażanie i utrzymywanie w gotowości podległych sił i środków przeznaczonych do działania w sytuacjach kryzysowych.
3. Zapewnienie podstawowych warunków życia poszkodowanym ludziom i przywrócenie funkcjonowania niewralgicznych instytucji i urzędów użyteczności publicznej.
4. Inwestycje polegające na remontach budynków Ochotniczej Straży Pożarnej.
5. Zakup specjalistycznego wyposażenia dla Ochotniczej Straży Pożarnej (m.in. samochodów pożarniczych, sprzętu ratowniczo – gaśniczego, pił, agregatów, motopomp pożarniczych, umundurowania).
6. Budowa i modernizacja istniejącego systemu monitoringu.

4. Obszar gospodarczy

4.1. Przedsiębiorczość

Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo – rolniczy. Posiada duże tradycje przemysłowe oraz stosunkowo bogate zaplecze surowcowe. Przemysł gminny opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych: leśnych, rolnych i mineralnych. W związku z tym rozwój przedsiębiorczości w gminie związany jest głównie z turystyką oraz przemysłem nieuciążliwym dla środowiska, m.in. przetwórstwem rolno – spożywczym, przemysłem drzewnym i papierniczym.

Na obszarze gminy dobrze rozwinięta jest też sieć zakładów ogólnobudowlanych, murarskich, stolarskich, ślusarskich i mechaniki pojazdowej.

Tabela nr 21. Podmioty wg sektorów własnościowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka w latach 2008 – 2014

Podmioty wg sektorów własnościowych	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sektor publiczny ogółem	175	170	174	202	196	205	209
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	38	35	33	35	32	34	35
Spółki handlowe	3	3	3	3	2	3	3
Sektor prywatny ogółem	1940	1601	1680	1687	1727	1758	1742
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1522	1186	1236	1225	1210	1222	1184
Spółki handlowe	56	54	55	56	54	56	54
Spółdzielnie	11	11	11	11	12	12	12
Fundacje	8	8	8	8	10	12	11
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	54	54	61	64	67	68	68

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka przeważają podmioty w sektorze prywatnym. Największą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba tych podmiotów w analizowanym okresie utrzymuje się na względnie stałym poziomie, wyjątek stanowią lata 2008 – 2009 gdzie zanotowano ich wyraźny spadek. Liczba pozostałych podmiotów w tym sektorze, na przestrzeni lat, nie ulegała znacznym zmianom. W porównaniu do sektora prywatnego sektor publiczny stanowi mniejszą grupę

podmiotów.

Tabela nr 22. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Bystrzyca Kłodzka w latach 2008 – 2014

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1087	917	934	954	977	1004	1003
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	-	71	96	103	78	80	71
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	227	47	90	62	63	69
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	109	92	93	95	98	100	100
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	165,6	139,9	142,0	145,9	150,4	156,3	157,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	78	61	62	62	61	63	61
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	9,4	9,5	9,5	9,5	9,7	9,6
Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	32	32	35	36	39	41	41
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	-	109	146	158	120	126	112

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Analizując dostępne dane GUS, zawarte w powyższej tabeli dokonać można analizy struktury prowadzonej na terenie gminy, działalności gospodarczej. W analizowanym okresie zauważyć można niewielkie wahania liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Liczba tych podmiotów w 2014 roku w porównaniu do roku 2008 zmalała o 84. Analogicznie do tego procesu zmalała również liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności. Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat wzrastał. Zauważalny jest wzrost liczby powstających organizacji pozarządowych tj. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Priorytetowym działaniem władz gminy, w chwili obecnej jest pozyskanie inwestora do podstrefy Bystrzyca Kłodzka wchodzącej w skład Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park”.

Obecnie gmina dysponuje 2 kompleksami wchodzącymi w skład podstrefy ekonomicznej Bystrzyca Kłodzka. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego kompleksy nr 1 o powierzchni 0.76 ha i nr 2 o powierzchni 10.48 ha stanowią tereny położone w granicach miasta Bystrzyca Kłodzka, wzdłuż obwodnicy drogowej. Trwają działania mające na celu uzbrojenie terenów wchodzących w skład podstrefy Bystrzyca Kłodzka.

Przedsiębiorcy zainteresowani prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, mogą otrzymać pomoc publiczną w postaci ulg podatkowych (zwolnienie z podatku dochodowego CIT lub PIT w zależności od formy prowadzenia działalności) a także pomoc w załatwieniu spraw formalno – prawnych związanych z uruchomieniem działalności na terenie podstrefy.

Gmina prowadzi także szereg działań w celu łagodzenia niekorzystnych zjawisk gospodarczych np. poprzez udzielanie pomocy działającym na terenie przedsiębiorcom oraz zachęcanie ich do tworzenia i utrzymania miejsc pracy, poprzez system różnorodnych ulg i preferencji.

W celu realizacji planowanych przedsięwzięć niezbędne jest uruchomienie znacznych środków finansowych. Dostępność Funduszy Unii Europejskiej a w szczególności rozpoczęcie nowego okresu finansowania w perspektywie 2014 – 2020 umożliwia korzystanie ze środków pomocowych, co zwiększa szansę dalszego rozwoju gminy. W związku z tym władze lokalne prowadzą działania w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych.

Analiza SWOT – Przedsiębiorczość

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ utworzenie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest – Park”, ✓ atrakcyjnie i dogodnie położone tereny pod inwestycje, ✓ zasoby naturalne, ✓ walory środowiska przyrodniczego, ✓ sprzyjające warunki do rozwoju turystyki, ✓ rozwój nierolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich – agroturystyka, ✓ położenie w bliskiej odległości od granicy z Republiką Czech, ✓ położenie przy ważnym szlaku komunikacyjnym, ✓ bliskość stolic europejskich (Praga, Wiedeń). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wysoki stopień bezrobocia oraz bezrobocia strukturalnego w regionie, ✓ ograniczona ilość środków finansowych na zwalczanie bezrobocia przeznaczona z budżetu państwa, ✓ migracja zarobkowa, ✓ brak dużych zakładów pracy, ✓ mało zróżnicowany rynek pracy, ✓ brakaktywnych organizacji przedsiębiorców.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ współfinansowanie projektów realizowanych przez podmioty gospodarcze ze środków Unii Europejskiej, ✓ poszerzenie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest – Park”, ✓ uzbrojenie podstrefy Bystrzyca Kłodzka, pozyskanie środków z Unii Europejskiej na realizację inwestycji, ✓ poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa i wzrost popytu na towary i usługi w tym uzdrowiskowe, ✓ stworzenie systemu ulg i zachęt dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ polityka państwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, ✓ zmiana koniunktury na rynku krajowym i zagranicznym, ✓ system fiskalny państwa, ✓ trendy demograficzne.

Cel strategiczny:

1. Stworzenie optymalnych warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczo – przemysłowego, poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
2. Działania wspierające tworzenie nowych miejsc pracy.

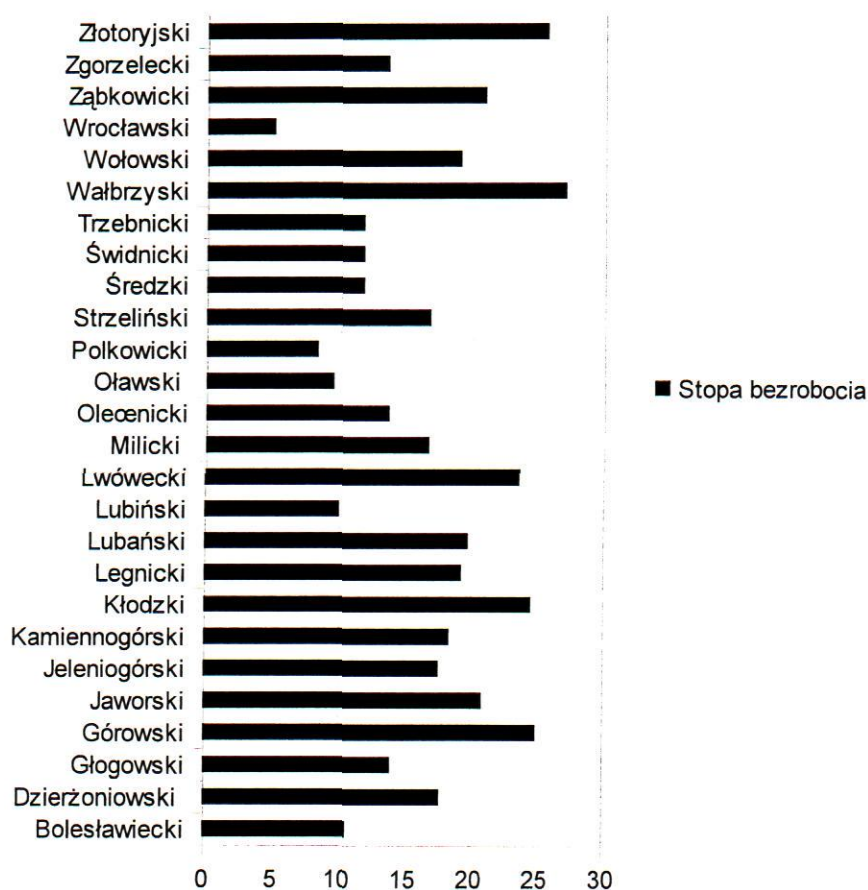
Działania:

1. Pozyskanie inwestorów do podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomiczne „Invest – Park”.
2. Uzbrojenie terenów pod nowe inwestycje mające na celu zachęcenie inwestorów do tworzenia nowych zakładów pracy na terenie gminy.
3. Ulgi preferencyjne dla przedsiębiorców.
4. Prowadzenie doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie pozyskiwania środków z Unii Europejskiej.
5. Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów planowanych pod inwestycje.
6. Działania informacyjno – promocyjne dotyczące rozpowszechniania informacji o możliwościach inwestycyjnych na terenie gminy.
7. Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie infrastruktury przeznaczonej dla nich (parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości).
8. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw.

4.2. Bezrobocie

Stopa bezrobocia, wyrażona w % aktywnych zawodowo, w powiecie kłodzkim, w grudniu 2014 r. wynosiła 23,5%. Była ona tym samym wyższa o 12,9% od średniej województwa dolnośląskiego wynoszącej 10,6% a także wyższa o 12 % od średniej krajowej wynoszącej 11,5%.

Wykres nr 10. Przeciętna stopa bezrobocia na obszarze powiatów Województwa Dolnośląskiego (w %) wg stanu na dzień 30.06.2014r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Analizując dane GUS przedstawione na powyższym wykresie można zauważyć, iż stopa bezrobocia w powiatach złotoryjskim, wałbrzyskim, lwóweckim i górowskim tak samo jak powiecie kłodzkim była najwyższa.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące rynku pracy w Gminie Bystrzyca Kłodzka oraz poziom stopy bezrobocia na obszarze powiatu kłodzkiego.

Tabela nr 23. Rynek pracy w latach 2008 – 2014

	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska								
Stopa bezrobocia	%	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,5
Powiat Kłodzki								
Stopa bezrobocia	%	21,6	24,4	24,7	24,9	27,1	27,1	23,5
Gmina Bystrzyca Kłodzka								
Bezrobocie rejestrowane								
ogółem	osoba	1707	1756	1788	1739	1814	1808	1585
mężczyźni	osoba	767	864	865	807	871	893	751
kobiety	osoba	940	892	923	932	943	915	834
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
ogółem	%	13,4	13,9	13,7	13,4	14,2	14,4	12,8
mężczyźni	%	11,5	13,0	12,5	11,7	12,8	13,3	11,4
kobiety	%	15,5	14,9	15,0	15,4	15,8	15,7	14,5
Pracujący								
Ogółem	osoba	2537	2387	2477	2367	2265	2325	2415
mężczyźni	osoba	1318	1198	1244	1160	1056	1096	1135
kobiety	osoba	1219	1189	1233	1207	1209	1229	1280

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl, dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kł.

Z danych statystycznych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż zarówno liczba osób bezrobotnych jak i stopa bezrobocia utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. O skali tego problemu świadczy fakt, że we wszystkich badanych latach, stopa bezrobocia w powiecie kłodzkim jest niemal dwukrotnie wyższa niż stopa bezrobocia w kraju. Dla przykładu w 2008 r. stopa bezrobocia w powiecie kłodzkim wynosiła 21,46 natomiast w 2014 r. 27,1%, w skali całego kraju analogiczne dane kształtowały się na poziomie 9,5% i 13,4%. Zaobserwować można również, w analizowanym okresie, systematyczny wzrost

udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Analizując udział tych osób pod kątem płci, widoczne jest iż więcej kobiet niż mężczyzn pozostaje bez zatrudnienia. Liczba osób pracujących utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Ocenia się, że rozpoczęcie dużej inwestycji w strefie ekonomicznej zachęci innych przedsiębiorców do inwestowania na terenie naszego miasta. Obszar podstrefy jest korzystnie zlokalizowany w niedużej odległości od drogi krajowej nr 33 łączącej Kłodzko z Bystrzycą Kłodzką, Międzyzlesiem i przejściem granicznym w Boboszowie. Jest to część ważnego szlaku drogowego łączącego południowo – zachodnią część Polski z Republiką Czech, Austrią i dalej leżącymi na południu Europy krajami.

Pomimo, że likwidacja bezrobocia nie jest zadaniem ustawowym samorządów gminnych (jest to obowiązek powiatów) władze samorządowe czynią starania w zakresie pozyskania inwestorów, ponadto wspierane są lokalne przedsiębiorstwa poprzez ulgi, preferencje, pożyczki, jednocześnie kontynuowana jest współpraca i dobre praktyki z Powiatowym Urzędem Pracy.

4.3. Rolnictwo

Zmiany w potencjale i strukturze gminnego rolnictwa spowodowane są wpisaniem naszego kraju we Wspólną Politykę Rolną Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 oraz Europejski Fundusz Rolny. Najważniejszym zadaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich, jest w obecnej perspektywie zwiększenie konkurencyjności i rentowności gospodarstw rolnych. Program ten umożliwia bezpośrednie dotowanie inwestycji produkcyjnych. Otrzymywane przez rolników dopłaty bezpośrednie zwiększyły zdolność akumulacji środków części gospodarstw małych, średnich i dużych. Środki unijne na lata 2014 – 2020 stanowią bardzo dobrą perspektywę w najbliższych latach dla całego sektora rolnego, a przede wszystkim są one szansą rozwoju dla przedsiębiorstw rolnych.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego gleby znajdujące się na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka zostały określone w oparciu o kryteria społeczno-ekonomiczne i przyrodnicze jako region III, tzn. przemysłowo – rekreacyjno – turystyczny.

Za uprawianie ziemi V i VI klasy bonitacyjnej nie nalicza się podatku rolnego. Pomimo wprowadzonych w 1996 r. regulacji ustawowych, corocznie zwiększa się obszar odlogowanych użytków rolnych zgłaszanych przez rolników. Zgłoszenia dotyczą tylko klas bonitacyjnych, za które naliczany jest podatek rolny.

Strukturę użytkowanych gruntów w gminie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela nr 24. Struktura gruntów użytkowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka
(stan na 01.01.2015r.)**

Rodzaj gruntu	ha	%
Użytki rolne	15 538	47,4
Grunty orne	8 393	25,6
Sady	31	0,1
Łąki	2 816	8,6
Pastwiska trwałe	3 878	11,8
Lasy i grunty leśne	16 005	48,8
Lasy państwowe	14 764	45,0
Pozostałe grunty leśne	1 241	3,8

Źródło: dokumenty wewnętrzne Starostwa Powiatowego w Kłodzku

Największy obszar zajmują lasy i grunty leśne 48,8%, użytki rolne natomiast stanowią 47,4% powierzchni (w tym grunty orne 25,6%, pastwiska trwałe 11,8%, łąki 8,6% oraz sady 0,1 %). Ponad 92% powierzchni lasów i gruntów leśnych gminy stanowią lasy państwowe. Ze względu na głębokie przemiany społeczne i gospodarcze, które znalazły również odzwierciedlenie w sektorze rolnym, wymagają obecnie głębokich zmian oraz restrukturyzacji. Obszary wiejskie nie dorównują obszarom zurbanizowanym i są dotknięte skutkami klęsk żywiołowych.

W związku z tym wiele osób posiadających gospodarstwa rolne coraz chętniej sięga po środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie wsparcia inwestycji dotyczących modernizacji i rozwoju gospodarstw, przetwarzania produktów rolnych a także obrotu nimi.

Analiza SWOT – Rolnictwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ walory krajobrazowe pozwalające na zwiększenie ilości źródeł dochodów pozarolniczych (np. turystyka), ✓ działania mające na celu propagowanie wśród rolników Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, ✓ rozwój agroturystyki, ✓ warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz wzrost popytu na tzw. zdrową żywność, ✓ systematyczny wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i dbałość o ekorozwój. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ górzisty charakter gminy nie sprzyja produkcji rolnej (klimat, jakość gleby, ukształtowanie terenu), ✓ duża odległość od rynków zbytu, ✓ rozdrobnienie gospodarstw rolnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ tworzenie i rozwój grup producenckich, ✓ rozwój pozarolniczych miejsc pracy, ✓ wykorzystanie walorów krajobrazu do zwiększenia dochodów rolników, np.: agroturystyka, ✓ polityka rolna Unii Europejskiej, ✓ utrzymanie w dobrym stanie urządzeń melioracyjnych (rowów, drenażu), ✓ zwodociągowanie i skanalizowanie terenów wiejskich, ✓ współpraca i wymiana doświadczeń z gminami przygranicznymi, ✓ edukacja ekologiczna mieszkańców, ✓ możliwość pozyskania przez indywidualnych rolników środków z Unii Europejskiej na swoje działania i inwestycje z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, ✓ silna polityka rolna państwa, ✓ występowanie obszarów cennych przyrodniczo: Natura 2000, Śnieżnicki Park Krajobrazowy, Rezerwat, Wodospad Wilczki, użytki ekologiczne itp. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ klęski żywiołowe (powodzie, susze, gradobicia), ✓ emigracja zarobkowa poza granice kraju, ✓ mała ilość osób wykazujących zainteresowanie rozpoczęciem działalności rolniczej, ✓ trudność w pozyskiwaniu środków pomocowych, ✓ zmiany klimatu.

Cele strategiczne:

1. Rozwój grup producenckich.
2. Niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do obszarów zurbanizowanych.
3. Działania zmierzające do dostosowania rolnictwa do rolnictwa innych krajów Unii Europejskiej.
4. Poprawa warunków życia poprzez rozwój infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenach wiejskich.
5. Wsparcie dla tworzenia pozarolniczych miejsc pracy.
6. Wprowadzanie rozwiązań innowacyjnych służących poprawie jakości środowiska.

Działania:

1. Wykorzystanie środków z Unii Europejskiej na rozwój infrastruktury na terenach wiejskich, poprawa zagospodarowania terenów wsi (tereny zielone, parki).
2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.
3. Budowa, remont i modernizacja infrastruktury drogowej.
4. Renowacja i rozwój wsi oraz ochrona dorobku kulturowego wsi (przy wykorzystaniu środków z Unii Europejskiej i innych środków).
5. Programy w zakresie alternatywnych źródeł dochodu na terenach wiejskich.
6. Poprawa struktury gruntów..
7. Kompleksowe działania na rzecz ochrony środowiska w tym m.in. odnawialne źródła energii, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, ograniczenie emisji CO₂.
8. Usuwanie i utylizacja pokryć dachowych zawierających azbest.
9. Budowa i modernizacja oświetlenia drogowego.
10. Wsparcie dla rolnictwa górskiego i podgórskiego.

4.4. Leśnictwo

Obszar Gminy Bystrzyca Kłodzka w około 48.8 % pokrywają lasy, z których zdecydowana większość ma charakter wtórny (głównie sztuczne drzewostany świerkowe wprowadzone na siedliska lasów bukowych). Odgrywają one istotną rolę w tworzeniu dobrych warunków środowiskowych, wpływają pozytywnie na rozwój lokalnych ekosystemów oraz są znaczącym i pięknym składnikiem krajobrazów.

Lasy stanowią jedno z głównych bogactw naturalnych gminy, przy czym należy zaznaczyć, że Gmina Bystrzyca Kłodzka zajmuje jedno z pierwszych miejsc wśród najbardziej zalesionych gmin w Polsce. Lasy występują głównie w granicach obszarów po wschodniej i zachodniej stronie gminy. Są to lasy gospodarcze i ochronne (glebochronne, wodochronne, klimatyczne).

Prace gminy w obszarze leśnictwa:

- Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Uproszczonym Planem Urządzenia Lasów Komunalnych.
- Realizacja Lokalnego Programu zadrzewieniowego opracowanego przez Fundację EkoRozwoju, w ramach projektu "Drogi dla Natury".
- Realizacja planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Dzika Orlica, Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika, Pasma Krowiarki, Dolina Bystrzycy Łomnickiej oraz dla Obszarów Chronionego Krajobrazu i Rezerwatów.
- Prowadzenie i nadzór nad pracami pielęgnacyjnymi terenów zieleni.
- Utworzenie nowych pomników przyrody z alei dębowych w miejscowości Gorzanów oraz Stara Łomnica.
- Ochrona istniejących pomników przyrody.

Lasy na terenie gminy należą do dwóch kompleksów leśnych:

- W granicach Masywu Śnieżnika, o powierzchni 3750 ha (Międzygórze – 2366 ha, Marcinków – 593 ha, Biała Woda – 377 ha, Wilkanów – 283 ha i Szklary 131 ha).
- W granicach Gór Bystrzyckich, o powierzchni 7349 ha (Lasy Pokrzywno – 2852 ha, lasy Poręba – 1716 ha, lasy Spalona – 1554 ha, Stara Bystrzyca – 631 ha, Lasówka – 290 ha, Nowa Bystrzyca – 306 ha).
- Na pogórzu Masywu Śnieżnika występują mniejsze kompleksy, pokrywające wierzchołki gór i wzgórz. Można tu zaliczyć lasy wsi Idzików (815 ha), Nowy Waliszów (531

ha) i Stary Waliszów (253 ha). Wśród drzewostanu dominuje świerk (85%), pozostałe 15% stanowi buk, brzoza, sosna, dąb, jodła, olcha.

Nadzór nad lasami państwowymi na terenie Gminy sprawuje:

- Nadleśnictwo Bystrzyca Kłodzka,
- Nadleśnictwo Międzylesie,
- Nadleśnictwo Łądek Zdrój,
- Nadleśnictwo Zdroje z siedzibą w Szczytnej.

Nadleśnictwo Bystrzyca Kłodzka

Geograficznie nadleśnictwo obejmuje obszar Gór Bystrzyckich z najwyższym szczytem Jagodną i Kotlinę Kłodzką z pasmem Krowiarek. Nadleśnictwo podzielone jest na 2 obręby: Bystrzyca Kłodzka i Pokrzywno. Ogólna powierzchnia nadleśnictwa wynosi 12,5 tys. ha. Całość lasów zaliczana jest do I grupy ochronnej a część terenów leśnych spełnia inne nakładające się na siebie funkcje ochronne. Na terenie naszego nadleśnictwa przeważają siedliska górskie boru mieszanego i lasu mieszanego z dominacją świerka. Średni wiek lasów na tym terenie to 72 lata, a przeciętna zasobność przekracza 374 m³/ha. Główne gatunki drzew to: świerk, buk, brzoza.

Nadleśnictwo Łądek Zdrój

Nadleśnictwo Łądek Zdrój położone jest w Krainie Sudeckiej w paśmie Gór Złotych, Bialskich, Masywu Śnieżnika, na terenie gmin Stronie Śląskie, Łądek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Kłodzko. Powierzchnia nadleśnictwa wynosi 16,2 tys. ha i została podzielona na 18 leśnictw w ramach 2 obrębów leśnych. Całość lasów stanowią lasy grupy I oraz lasy rezerwatowe. Główne gatunki drzew to: świerk, buk, brzoza.

Nadleśnictwo Międzylesie

Nadleśnictwo Międzylesie z siedzibą w Międzylesiu prowadzi działalność na terenie gmin: Bystrzyca Kłodzka (w miejscowościach Wilkanów, Międzygórze), Międzylesie i Stronie Śląskie. Nadleśnictwo obejmuje 11 leśnictw o łącznej powierzchni około 10,4 tys. ha, a zasięg terytorialny nadleśnictwa to 293,91 km².

Nadleśnictwo Zdroje

Nadleśnictwo Zdroje z siedzibą w Szczytnej położone jest w Krainie Sudeckiej na terenie Gór Bystrzyckich, Orlickich, Stołowych, Wzgórz Lewińskich i Obniżenia Dusznickiego. Obejmuje poza Gminą Bystrzyca Kłodzka przede wszystkim gminy: Szczytna, Polanica Zdrój, Duszniki Zdrój, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Radków i Kłodzko. Łączna powierzchnia około 10 tys. ha.

Analiza SWOT – Leśnictwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wysoka lesistość gminy, ✓ ochrona prawna terenów leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ górski charakter lasów, ✓ rozdrobnienie działek leśnych, ✓ niewystarczające tempo realizacji planu zalesienia gruntów porolnych (kompetencje Nadleśnictwa i Starostwa), ✓ przestępczość leśna, ✓ monokultury leśne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zmiana lasów z monokulturowych na lasy mieszane, ✓ zwiększenie lesistości traktując lasy jako zbiorniki retencyjne, ✓ współpraca z nadleśnictwami. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nadmierna eksploatacja drzewostanu, ✓ klęski żywiołowe, katastrofy ekologiczne (susze, kwaśne deszcze, pożary), ✓ erozja gruntów leśnych.

Cel strategiczny:

1. Ochrona ekosystemów leśnych i zwiększanie gruntów leśnych.
2. Ochrona zadrzewień o szczególnych walorach krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

Działania:

1. Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Uproszczonym Planem Urządzenia Lasów Komunalnych.
2. Zwiększenie lesistości.
3. Monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, kradzież).
4. Realizacja Lokalnego Programu zadrzewieniowego opracowanego w ramach projektu "Drogi dla Natury" przez Fundację EkoRozwoju.
5. Prowadzenie i nadzór nad pracami pielęgnacyjnymi terenów zieleni.
6. Ochrona istniejących pomników przyrody.
7. Realizacja planów, zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Dzika Orlica, Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika, Pasma Krowiarki, Dolina Bystrzycy Łomnickiej oraz dla Obszarów Chronionego Krajobrazu i Rezerwatów.

5. Obszar infrastruktury

5.1. Drogowa sieć komunikacyjna

Infrastrukturę komunikacyjną tworzy istniejąca sieć szlaków kolejowych i dróg na danym obszarze. Układ drogowy gminy ma za zadanie zabezpieczyć jej potrzeby transportowe oraz zapewnić powiązania komunikacyjne z drogami krajowymi i regionalnymi. Gmina jest obsługiwana przez czterech zarządców dróg (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne). Gęstość sieci drogowej na terenie gminy jest wystarczająca, ale jakość techniczna wielu dróg jest niska i wymaga modernizacji. Znaczna część dróg gminnych i powiatowych ma zbyt małe szerokości pasów drogowych. Część dróg gminnych ma nawierzchnię gruntową, z tego powodu nie jest w stanie prawidłowo pełnić swojej funkcji komunikacyjnej i transportowej. Najbardziej obciążona ruchem samochodowym jest droga krajowa nr 33 Kłodzko – Międzylesie – Boboszów. Prowadzi ona do przejścia granicznego z Republiką Czech. Biegnie ona wschodnią częścią gminy (trasa tranzytowa). Układ komunikacyjny gminy łączy w sobie funkcje ruchu międzynarodowego i międzyregionalnego z funkcją dróg do obsługi komunalnej.

Łączna długość dróg w Gminie Bystrzyca Kłodzka wynosi około 728 km, ich struktura przedstawia się następująco:

Tabela nr 25. Drogi na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka

Rodzaj drogi	Długość
droga krajowa (Kłodzko – Międzylesie – Boboszów)	14 km
droga wojewódzka (Bystrzyca Kłodzka - Łądek Zdrój - Żelazno)	12,6 km
droga wojewódzka (Duszynki Zdrój – Międzylesie)	23,5 km
droga wojewódzka (Ratno Dolne – Polanica Zdrój – Bystrzyca Kłodzka)	15,9 km
drogi powiatowe	136 km
drogi gminne	20,353 km
drogi gminne –wewnętrzne, wewnętrzne transportu rolnego	505 km

Źródło: dane wewnętrzne Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka

Przez gminę przebiega 14 – to kilometrowy odcinek drogi krajowej nr 33 Kłodzko – Międzyzlesie – Boboszów, odcinek ten zarządzany jest przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Jest to droga łącząca Wrocław z Pragą i Wiedniem, która jest ważnym korytarzem transportowym.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu zatwierdziła Plan Działań Sieci Drogowej na lata 2014 – 2017, w którym w zakresie dróg krajowych zaplanowane zostały następujące działania:

- Przebudowa drogi krajowej nr 33 na odcinku Wilkanów – Domaszków od km 23 + 100 do km 29 + 650. Wykonanie dokumentacji planowane jest na rok 2016 po zatwierdzeniu finansowania przez centralę GDDKiA.
- Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 33 z drogą wojewódzką nr 392 od km 19 + 580 do km 20 + 255 – zadanie realizowane w ramach Programu Redukcji Liczby Ofiar Śmiertelnych.

Obecnie w opracowaniu jest dokumentacja techniczna dotycząca budowy chodnika w Wilkanowie od km 21 + 840 do km 23 + 018 – zadanie realizowane w ramach programu budowy chodników.

Na obszarze gminy przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 388 klasy G 1/2, Ratno Dolne (DW387) – Polanica Zdrój – Bystrzyca Kłodzka (DK33),
- droga wojewódzka nr 389 klasy Z 1/2, Duszniki Zdrój (DK8) – Międzyzlesie (DK33),
- droga wojewódzka nr 392 klasy G 1/2, Bystrzyca Kłodzka (DK33) – Łądek Zdrój – Żelazno (DK33).

Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei we Wrocławiu.

W ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2014 – 2020, planowana jest realizacja zadań mających na celu modernizację i poprawę dróg wojewódzkich:

- Modernizacja dróg turystycznych w południowej części Gór Bystrzyckich i Orlickich. Projekt przygotowany przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei we Wrocławiu z krajem pardubickim, który docelowo ma być partnerem wiodącym tego przedsięwzięcia. Po stronie polskiej planowana jest modernizacja drogi wojewódzkiej nr 389 na

odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową nr 3236 D (Spalona) do m. Gniewoszków 12,9 km, oraz budowa chodnika w Międzylesiu (ok. 0,5 km).

- Poprawa dostępności do atrakcji turystycznych w obszarze Masywu Śnieżnika. Projekt przygotowany jest również we współpracy z krajem pardubickim. Partnerem wiodącym natomiast w tym projekcie planuje się, że będzie Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu. Po stronie polskiej planowana do modernizacji jest droga wojewódzka nr 392 na odcinku Żelazno – Łądek Zdrój, km 0 + 000-15 + 400, na odcinku Zdrój, Stronie Śląskie – Czarna Góra, km 22 + 400 – 27 + 820 oraz na odcinku Czarna Góra – Idzików, km 27 + 820 – 34 + 180.

Drogi powiatowe zarządzane są przez Zarząd Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Kłodzku. Są to drogi o zasięgu ponadlokalnym, a ich stan na terenie gminy jest zły. Wymagają one w większości remontu nawierzchni.

Na obszarze gminy przebiegają następujące drogi powiatowe:

- 3228D (część) Trzebieszowice – Nowy Waliszów - Bystrzyca Kłodzka,
- 3231D Wilkanów – Międzygórze,
- 3235D (część) Bystrzyca Kłodzka – Długopole Zdrój – Roztoki,
- 3236D Spalona – Nowa Bystrzyca – Bystrzyca Kłodzka,
- 3237D Gorzanów – Mielnik,
- 3238D (część) Kłodzko – Krosnowice – Gorzanów – Stara Łomnica,
- 3264D Piotrowice – Stary Waliszów,
- 3265 D Bystrzyca Kłodzka – Stary Waliszów,
- 3266D Nowy Waliszów – Kamienna – Idzików,
- 3267D Idzików – Marianówka – Szklary,
- 3268D Idzików – Wilkanów – do drogi krajowej nr 33,
- 3274D (część) Mostowice – Poniatów – Niemojów – Lesica – Międzylesie,
- 3276D (część) Poniatów – Poręba – Długopole Zdrój,
- 3278D Gorzanów – Zabłocie – Bystrzyca Kłodzka,
- 3281D Gorzanów – Topolice,
- 3282D Stara Bystrzyca – Zalesie,
- 3283D Szklarka – Szczawina,
- 3284D Wójtowice – Huta,
- 3285D od drogi wojewódzkiej nr 389 – Młoty – Nowa Bystrzyca,
- 3286D Starkówek – Nowa Łomnica – Stara Łomnica,

- 3287D Starkówek – Paszków,
- 3288D Starkówek – Pokrzywno,
- 3289D Stary Wielisław – Stara Łomnica,
- 3311D przez wieś Stara Łomnica.

Obecnie Powiat Kłodzki jest na końcowym etapie sporządzania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI) na lata 2014 – 2020.

Zarząd Dróg Powiatowych w Kłodzku zgłosił do zamieszczenia w przygotowywanym Wieloletnim Programie Inwestycyjnym planowane następujące inwestycje:

- "Przebudowa drogi powiatowej nr 3236D Spalona – Nowa Bystrzyca – Bystrzyca Kłodzka" – planowany termin realizacji 2016 r. – 2018 r.,
- "Budowa łącznika pomiędzy ul. Kolejową – droga powiatowa nr 3236 D a ul. Zamenhofs – 2017 r.,
- "Przebudowa drogi powiatowej nr 3231D Wilkanów – Międzygórze" – planowany termin realizacji 2016 r. – 2017 r.,
- "Przebudowa drogi powiatowej nr 3235D Bystrzyca Kłodzka – Długopole Zdrój-Roztoki"- planowany termin realizacji 2017 r. – 2020 r.
- "Przebudowa drogi powiatowej nr 3228D Trzebieszowice – Nowy Waliszów-Bystrzyca Kłodzka" – planowany termin realizacji 2018 r.-2020 r.,
- "Przebudowa drogi powiatowej nr 3232D Domaszków – Międzygórze" – planowany termin realizacji 2019 r. -2020 r.

Realizacja tych zadań uzależniona będzie od stanowiska Rady Powiatu Kłodzkiego podczas uchwalania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2014-2020 oraz od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Drogi gminne zarządzane są przez gminę. Zapewniają one wewnętrzny transport i komunikację na terenie gminy, jak również zapewniają połączenie z drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi. Stan części dróg wymaga remontów, modernizacji, przebudowy i budowy.

Problemem na terenie gminy jest duże natężenie ruchu na drodze K 33 a co się z tym wiąże duża ilość wypadków drogowych. Dużym problemem jest również przejazd pojazdów wysokotonażowych przez miejscowość uzdrowską Długopole Zdrój a także przez teren całej gminy, co znacznie ogranicza rozwój w miejscowości ruchu turystycznego oraz jest

powodem złej jakości dróg, które nie są przystosowane do takiego obciążenia.

Na terenie gminy znajdują się również drogi leśne będące w zarządzie nadleśnictwa. Za utrzymanie dróg odpowiadają poszczególni zarządcy dróg. Utrzymanie stanu dróg, w szczególności w okresie zimy, ma duży wpływ zarówno na sprawną komunikację, bezpieczeństwo mieszkańców, utrzymanie ruchu turystycznego.

Komunikacja PKS, prywatni przewoźnicy i kolej

Gmina Bystrzyca Kłodzka jest dobrze usytuowana pod względem sieci kolejowej oraz autobusowej. Wynika to przede wszystkim z usytuowania przy ważnym szlaku drogowym łączącym Europę Północną z Europą Południową.

Na terenie gminy połączenia autobusowe obsługiwane są przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Kłodzku S.A. Na terenie Bystrzycy Kłodzkiej usytuowany jest dworzec autobusowy. W ostatnich latach zauważa się wyraźną tendencję do ograniczania ilości kursów, co wynika ze zmniejszenia ilości podróżujących mieszkańców i turystów komunikacją autobusową oraz redukcją kosztów przez przewoźnika. Jednak jest to niekorzystna sytuacja, gdyż na terenie gminy znajduje się uzdrowisko oraz wiele pięknych terenów i miejscowości, do których dotarcie przez turystę zaczyna być utrudnione. Na terenie gminy działają również przewoźnicy lokalni, świadczone są też usługi taksówkarskie.

Komunikacja kolejowa umożliwia turystom dotarcie na teren gminy z innych odległych regionów kraju. Sieć kolejowa biegnąca przez obszar Gminy należy do linii międzynarodowych (Warszawa – Wrocław – Międzyzlesie – granica państwa – Praga). Na terenie Gminy znajdują się cztery stacje: Gorzanów, Bystrzyca Kłodzka, Bystrzyca Kłodzka – Przedmieście i Długopole Zdrój.

Na terenie gminy znajduje się obecnie nieczynne lotnisko polowe, od 2003 r. będące własnością gminy. Posiada ono możliwość przyjmowania samolotów typu sportowego, sanitarnego i turystycznego.

Analiza SWOT - Komunikacja

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobrze rozwinięta sieć dróg i dobrze rozwinięta komunikacja ✓ droga kołowa i kolejowa o charakterze transgranicznym przechodząca przez teren gminy, ✓ tereny pod budowę nowych dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zły stan techniczny dróg na terenie gminy, ✓ brak kapitału na utrzymanie i modernizację dróg, ✓ przejazd wysokotonażowych pojazdów przez główne miejscowości gminy, w tym miejscowość uzdrowską, ✓ czterostopniowy podział dróg (przynależność do różnych właścicieli), ✓ słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa na terenach wiejskich, ✓ ograniczona możliwość rozwoju lotnictwa i komunikacji lotniczej, ✓ niedostateczna ilość miejsc parkingowych zwłaszcza w centrum wynikająca z znacznego zagęszczenia zabudowy centrum, oraz wąskich ulic. ✓ brak zainteresowania ze strony Polskich Kolei Państwowych poprawą dróg kolejowych na terenie gminy oraz poprawą infrastruktury, ✓ brak własnej komunikacji miejskiej oraz niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych PKS i niedostosowana częstotliwość przejazdów.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fundusze Unii Europejskiej umożliwiające finansowanie w ramach Funduszu Spójności u EFRR rozbudowę infrastruktury drogowej, kolejowej i systemów zarządzania komunikacją, ✓ rozwój współpracy transgranicznej, realizacja przedsięwzięć związanych z przebudową i modernizacją dróg na terenach przygranicznych, ✓ budowa dróg w ramach inicjatyw międzygminnych, ✓ rozwój funkcji turystycznej i uzdrowskiej gminy, a przez to wzrost inwestycji z zewnątrz. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak środków finansowych na wszystkich szczeblach w zakresie, ✓ brak środków finansowych na wszystkich szczeblach w zakresie infrastruktury drogowej i kolejowej, ✓ zbyt duża ilość dróg o charakterze ponadgminnym w strukturze drogowej gminy, ✓ likwidacja poszczególnych kursów zarówno w przypadku kolei i autobusów. ✓ prawne i związane z nimi finansowe ograniczenia rozwoju samorządów – m.in. niski udział Gminy w podatkach CiT i PiT, brak środków finansowych na wszystkich szczeblach w zakresie infrastruktury drogowej i kolejowej.

Cel strategiczny:

1. Dostosowanie istniejącej sieci drogowej na terenie gminy do europejskich standardów.
2. Działania w zakresie modernizacji infrastruktury kolejowej na terenie gminy.

Działania:

1. Budowa, remont i modernizacja dróg gminnych, powiatowych i krajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
2. Modernizacja dróg o znaczeniu ponadgminnym.
3. Budowa i remont chodników oraz parkingów oraz dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Budowa i rozbudowa oświetlenia drogowego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii oraz odnawialnych źródeł energii.
5. Współpraca z lokalnymi przewoźnikami.

5.2. Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy utrzymaniem, modernizacją i eksploatacją obiektów i urządzeń oraz sieci w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. który jest spółką gminy. Z usług wodociągowych korzysta 74% mieszkańców gminy, a z usług kanalizacyjnych 46%. Lokalny rynek odbiorców charakteryzuje się stałą ich liczbą, przy równoczesnym wyraźnym spadku ilości poboru wody oraz minimalnym wzroście ilości dostarczanych ścieków. Sieci wodociągowo – kanalizacyjne, przy pomocy których dokonywane jest rozprowadzanie wody oraz transport ścieków, wymagają remontów i konserwacji.

W szczególności modernizacji i napraw wymagają te, które eksploatowane są powyżej 50 lat (w tym również sieci przedwojenne), co w przypadku sieci wodociągowych stanowi 32% a w przypadku sieci kanalizacyjnych 70%.

Spółka oprócz bieżących zadań wynikających z utrzymania sieci wodno-kanalizacyjnych zamierza w najbliższej przyszłości wykonać szereg zadań, które zwiększą ilość odbiorców usług, zmniejszą wskaźnik awaryjności sieci (poprzez jej modernizację) i wpłyną na poprawę stanu środowiska Gminy Bystrzyca Kłodzka. Obecnie wszelkie działania Spółki skierowane są w kierunku skanalizowania, w miarę jak największego obszaru Gminy Bystrzyca Kłodzka, a także rozdzielenie obecnie istniejącej kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową.

W zakresie zaopatrzenia w wodę Zakład Wodociągów i Kanalizacji obsługuje 17 wodociągów. Znajdują się one w następujących miejscowościach: Bystrzyca Kłodzka, Długopole Dolne, Długopole Zdrój, Gorzanów, Międzygórze, Mielnik, Nowa Bystrzyca, Nowa Łomnica, Nowy Waliszów, Piotrowice, Ponikwa, Stara Bystrzyca, Stara Łomnica, Starkówek, Szklarka, Wójtowice i Zabłocie. Całkowicie zwodociągowane przyjmując siedlisko miejscowości to: miasto Bystrzyca Kłodzka, Długopole Dolne, Gorzanów, Międzygórze, Mielnik, Nowa Łomnica, Stara Łomnica, Ponikwa, Stara Bystrzyca, Szklarka i Zabłocie. Z kolei częściowo zwodociągowane wsie to: Młoty, Nowa Bystrzyca, Nowy Waliszów, Piotrowice, Starkówek i Wójtowice.

Nowo wybudowane wodociągi znajdują się w Długopolu Dolnym, Długopolu Zdroju, Gorzanowie i Międzygórzu.

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę głównie z ujęć powierzchniowych, a w niewielkim procencie z podziemnych. Pełne zaopatrzenie w wodę miasta Bystrzyca Kłodzka zapewnia ujęcie komunalne w Młotach. Natomiast obszar wiejski zaopatrywany jest także w wodę z ujęcia w Młotach oraz z mniejszych ujęć rozproszonych na terenie gminy.

Duża część wodociągów została wybudowana jeszcze w latach przedwojennych, średnice sieci w starszych wodociągach są nieodpowiednie i nie spełniają wymagań technicznych, a także obecnych potrzeb zaopatrzenia w wodę.

Tabela nr 26. Sieć wodociągowa na terenie gminy (dane z 2013 i 2014 r.)

Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	92,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2068
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	403,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	10 222
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	14 750

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków

Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka skanalizowane są Bystrzyca Kłodzka, Długopole Dolne i Długopole Zdrój.

Z obszaru nieskanalizowanego właściciele posesji odprowadzają ścieki do oczyszczalni przydomowych bądź zbiorników bezodpływowych, z których nieczystości wywożone są do punktu zlewnego centralnej oczyszczalni ścieków w Bystrzycy Kłodzkiej.

Tabela nr 27. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka (dane z 2013 r. i 2014 r.)

Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	13,3
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	845
ścieki odprowadzone	dam ³	371,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	7836

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Tabela nr 28. Zużycie wody, energii, elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych (dane z 2013 r. i 2014 r.)

woda z wodociągów		
na 1 mieszkańca	m ³	20,7
na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	27,6
energia elektryczna (w miastach)		
na 1 mieszkańca	kW*h	595,9
na 1 odbiorcę / gospodarstwo domowe	kW*h	1477,1
gaz z sieci		
na 1 mieszkańca	m ³	61,6
na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	126,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Tabela nr 29. Informacje ogólne o sieciach (dane 2013 r.)

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	75,5
kanalizacja	%	40,1
gaz	%	49,2
Korzystający z instalacji w miastach w % ogółu ludności		
wodociąg	%	97,6
kanalizacja	%	74,8
gaz	%	87,6
Korzystający z instalacji na wsi w % ogółu		
wodociąg		49,9
kanalizacja		0,0
gaz		4,8
Sieć rozdzielcza na 100 km ²		
sieć wodociągowa	km	27,6
sieć kanalizacyjna	km	0,8
sieć gazowa	km	10,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Realizowane zadania:

1. Od roku 2013 prowadzona jest budowa kanalizacji sanitarnej dla Długopola Zdroju (10,5 km, wartość projektu netto: 3 819 200,57 zł., brutto: 4 697 616,70 zł.), na które spółka otrzymała dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007 – 2013, "Przekraczamy granice", nazwa projektu: "Ochrona wód na obszarze Sudetów" polegającego na budowie kanalizacji sanitarnej dla Długopola – Zdroju wraz z kolektorem grawitacyjno-tłocznym odprowadzającym ścieki do Bystrzycy Kłodzkiej (przesył Długopole Dolne).
2. W 2014 r. rozpoczęły się cztery kolejne kontrakty budowlane; spółka podpisała umowy z wykonawcami na ogólną kwotę netto 4 895 999,08 zł. tj. brutto 6 022 078,87 zł. Są to zadania, których realizacja będzie prowadzona na terenie Długopola Dolnego i Bystrzycy Kłodzkiej, w ramach których wybudowane bądź przebudowane zostanie ok. 8 km sieci kanalizacji sanitarnej ogólnospławnej. Na te zadania spółka otrzymała również dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, oś priorytetowa I – gospodarka wodno – ściekowa, działanie 1.1 – gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. Nazwa projektu: "Rozwój i modernizacja infrastruktury ściekowej w Aglomeracji Bystrzyca Kłodzka".

Poszczególne zadania realizowane w ramach projektu :

- Budowa kanalizacji sanitarnej rozdzielczej w miejscowości Długopole Dolne.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Zamenhofs oraz przyległych (osiedle Asnyka) w Bystrzycy Kłodzkiej oraz rozbudowa kanalizacji sanitarnej ul. Senatorska – Pl. Szpitalny w Bystrzycy Kłodzkiej.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy 1 – go Sierpnia w Bystrzycy Kłodzkiej.
- Rozdzielenie kanalizacji sanitarnej od deszczowej dla Osiedla Szkolnego w Bystrzycy Kłodzkiej.

Zadania priorytetowe do zrealizowania w najbliższych latach:

- Przebudowa sieci wodociągowych oraz budowa i przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bystrzycy Kłodzkiej i Starej Bystrzycy (do 2017r.) w związku z planowaną przebudową drogi powiatowej nr 3236D Spalona – Nowa Bystrzyca – Bystrzyca Kłodzka.
- Zadania wynikające z założeń zawartych w Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych.

Analiza SWOT - Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zwodociągowanie i skanalizowanie miasta, ✓ działająca nowa oczyszczalnia ścieków, ✓ wykwalifikowana kadra pracowników Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak skanalizowania na terenach wiejskich oraz mały stopień wyposażenia wsi w przydomowe oczyszczalnie i zbiorniki bezodpływowe, ✓ zły stan techniczny infrastruktury.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość współfinansowania projektów ze środków unijnych, ✓ możliwość pozyskania środków na inwestycje ze źródeł krajowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zadania gminy wynikające z wstąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej, ✓ zmniejszenie pomocy państwa, ✓ sformalizowanie procedury przy współfinansowaniu projektów ze źródeł krajowych i Unii Europejskiej.

Cele strategiczne:

1. Zwiększenie zaopatrzenia w wodę jak największej ilości wsi na terenie gminy.
2. Skanalizowanie większych wsi na terenie gminy oraz ważniejszych miejscowości turystycznych i uzdrowiskowych.

Działania:

1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych.
2. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.
3. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody.
4. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
5. Realizacja programów mających na celu montowanie biologicznych oczyszczalni ścieków, które spełniają standardy ochrony środowiska – na terenach, które nie będą skanalizowane.
6. Działania w zakresie edukacji ekologicznej.

5.3. Odpady

W gminie gospodarką odpadami zajmują się Zakład Usług Komunalnych w Bystrzycy Kłodzkiej Spółka z o. o. Do zadań Zakładu należy wywóz odpadów komunalnych z terenu miasta i gminy, wywóz nieczystości płynnych, oczyszczanie letnie i zimowe dróg, placów i chodników.

Administratorem składowiska odpadów komunalnych przy ul. Kolonia w Bystrzycy Kłodzkiej jest Dolnośląska Inicjatywa Samorządowa Spółka z o.o z siedzibą we Wrocławiu. Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych (system został wprowadzony w sierpniu 2006 r.).

Realizowane zadania oraz zadania priorytetowe do zrealizowania w najbliższych latach:

- budowa stacji przeładunkowej,
- dokończenie realizacji zadania budowa i wyposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy ul. Zamenhofska 41 w Bystrzycy Kłodzkiej,
- budowa linii do oczyszczania i selekcjonowania wysegregowanych odpadów opakowaniowych,
- zakup/leasingowanie następującego sprzętu:
 - ładowarki teleskopowej,
 - ciągnika 4 x 4 średniej mocy (40-60 KM),
 - samochodu śmieciarki,
- remont placu w siedzibie Spółki przy ul. Strażackiej 13,
- remonty elewacji i dachów budynków komunalnych,
- zakup gruntów pod realizację w/w zadań.

Posiadana infrastruktura:

- siedziba Spółki wraz z zapleczem warsztatowo-garażowo-magazynowym przy ul. Strażackiej 13 w Bystrzycy Kłodzkiej,
- baza sprzętowo-magazynowa – PSZOK przy ul. Zamenhofska 41 w Bystrzycy Kłodzkiej,
- sprzęt do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka: samochody śmieciarki – 4 szt,
- samochody do załadunku kontenerów (hakowiec, bramowiec) – 2 szt,
- ciągniki – 3 szt,
- samochody dostawcze – 3 szt.

Analiza SWOT – Odpady

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ podpisane umowy z podmiotami na wywóz odpadów komunalnych, ✓ prowadzona selektywna zbiórka odpadów, ✓ dobrze funkcjonujący system gospodarowania odpadami i rozwinięta selektywna zbiórka odpadów, ✓ podnoszenie jakości świadczonych usług, ✓ coraz lepiej funkcjonujący system zagospodarowania odpadów komunalnych, ✓ rozszerzenie zakresu segregacji odpadów, poszukiwanie bardziej intratnych możliwości zbytu surowców wtórnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niejasne i niespójne przepisy prawne dotyczące gospodarki odpadami, ✓ restrykcyjne i niespójne przepisy dotyczące ochrony środowiska, ✓ drastyczny wzrost kosztów składowania odpadów spowodowany wzrostem opłat środowiskowych, ✓ wzrost kosztów odbioru odpadów i zagospodarowania odpadów z przyczyn zewnętrznych, ✓ problemy z uzyskaniem należności za usługi komunalne, ✓ niedostateczna wiedza mieszkańców o potrzebie ochrony środowiska naturalnego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość pozyskania środków na współfinansowanie inwestycji, ✓ możliwość napływu inwestycji zewnętrznych, ✓ poszukiwanie bardziej intratnych możliwości zbytu surowców wtórnych, ✓ modernizacja Punktu Sелеktywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (sortownia, powiększenie taboru maszyn, poprawa infrastruktury). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ubożenie społeczeństwa, ✓ rozproszenie zabudowy obniżające efektywność usług, ✓ brak na rynku pracy wykwalifikowanych pracowników, ✓ degradacja środowiska, ✓ brak odbioru wysegregowanych odpadów przez recyklerów, ✓ ograniczone możliwości obrotu surowcami wtórnymi z selektywnej zbiórki odpadów, ✓ wzrost kosztów odbioru wysegregowanych odpadów przez recyklerów.

Cele strategiczne:

1. Sprawnie działający gminny system gospodarki odpadami.
2. Minimalizacja ilości odpadów i ich odzysk.

Działania:

1. Zakup nowoczesnego sprzętu do usług komunalnych.
2. Wprowadzenie powszechnej ewidencji umów o wywóz odpadów komunalnych.
3. Wypracowanie skutecznego sposobu egzekwowania od mieszkańców gminy i podmiotów gospodarczych prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.
4. Organizacja i wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu.

5.4. Zaopatrzenie w gaz

Do przełomu lat 60 – 70 tych miasto Bystrzyca Kłodzka zasilane było gazem węglowym poprzez gazociąg średniego ciśnienia z gazowni klasycznej w Kłodzku. Po wyłączeniu gazowni z eksploatacji, miasto zostało przestawione na zasilanie niskim ciśnieniem. Średnice gazociągów pozostały bez zmian. Z uwagi na wykorzystywanie przez odbiorców gazu, jedynie do indywidualnych potrzeb mieszkańców, wymiana sieci gazowej nie była konieczna. W ostatnich latach nastąpiło zwiększenie zainteresowania klientów korzystaniem z paliwa gazowego do podgrzania wody użytkowej i ogrzania pomieszczeń. To spowodowało sukcesywną wymianę przedmiotowej sieci.

Na chwilę obecną brak jest planów Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o.o dotyczących zgazyfikowania obszarów wiejskich gminy. Jedyną wsią korzystającą z gazu sieciowego jest miejscowość Gorzanów.

Tabela nr 30. Sieć gazowa na terenie gminy (dane z 2013 r.)

Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	53010
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	19117
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	33893
czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt	1069
odbiorcy gazu	gosp.dom.	3339
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	359
odbiorcy gazu w miastach	gosp.dom.	3192
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	1210,5
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	605,6
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	9609

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl

Obecnie na terenie gminy prowadzone są następujące inwestycje w zakresie gazownictwa:

- Budowa inwestycji wymiany sieci gazowej pn.: Bystrzyca Kłodzka ul. Międzyłęśna.
- Dostawca gazu posiada opracowaną dokumentację projektową dla inwestycji wymiany sieci gazowej pn.: Bystrzyca Kłodzka ul. Senatorska, Moniuszki – planowana realizacja w 2016 r.

Twajace obecnie prace projektowe dla inwestycji:

- Bystrzyca Kłodzka ul. Zamenhofa (wymiana odcinka gazociągu oraz stacji redukcyjno - pomiarowej I st.).
- Bystrzyca Kłodzka ul. Orężna (wymiana sieci gazowej).

5.5. Telekomunikacja

Na terenie gminy zapewniony jest dostęp do sieci operatora liniowego Orange Polska S.A. i kilku operatorów telefonii komórkowej. W związku z dużą dynamiką oraz konkurencją na rynku w zakresie świadczenia usług telekomunikacyjnych i dostępu do Internetu w najbliższym czasie osiągniemy wyniki zbliżone do poziomu usług świadczonych w Unii Europejskiej. Obecnie jednak tereny wiejskie mają ograniczony dostęp do usług telefonicznych, a przede wszystkim dostępu do Internetu.

Na terenie gminy własną infrastrukturę posiada przede wszystkim Orange Polska S.A. przez co samo miasto ma bardzo dobrą łączność telefoniczną. Działa również telefonía DIALOG S.A. Grupa Netia, która posiada na terenie gminy własną infrastrukturę telekomunikacyjną obejmującą swym zasięgiem miejscowości Bystrzyca Kłodzka oraz Stara Bystrzyca. Na terenie tym wybudowana jest kablowa sieć dostępowa zawierająca trzy obiekty będące jej węzłami.

6. Obszar współpracy

Obszar współpracy Gminy Bystrzyca Kłodzka jest szeroki; poprzez współpracę przygraniczną z miastami i gminami sąsiadującymi z terenu Republiki Czech, międzygminną z gminami z terenu nie tylko Kotliny Kłodzkiej, ale z terenu całego kraju a także poprzez współpracę w ramach stowarzyszeń, związków i partnerstw.

Miasta partnerskie

- Czechy – Ústí nad Orlicí, Orlické Záhří, Zdobnice.
- Niemcy – Amberg,
- Włochy – Massa Martana,
- Polska – Kaźmierz.

Gmina Bystrzyca Kłodzka jest członkiem Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej, Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Związku Gmin Śnieżnickich, Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej Stowarzyszenie Kłodzka Wstęga Sudetów – Lokalna Grupa Działania. Duże znaczenie dla gminy ma polsko – czeska współpraca transgraniczna w ramach istniejącego Euroregionu Glacensis. Kierunki, cele i zasady tej współpracy określone zostały w założeniach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014 – 2020.

W celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwijane są różnorodne formy współdziałania przynoszące konkretne, coraz bardziej wymierne efekty w postaci budowy infrastruktury komunikacyjnej, wodno – ściekowej, współpracy jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z ich odpowiednikami ze strony czeskiej (zakup sprzętu do zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych na terenie pogranicza), współpraca szkół, organizacji międzynarodowych oraz instytucji związanych z edukacją, turystyką oraz kulturą. Działania te są ukierunkowane na powoływanie wspólnych szkół partnerskich a także organizację imprez o charakterze gospodarczym, kulturalnym i turystycznym.

7. Administracja

Zgodnie z reformą administracyjną kraju z 1999 r. strukturę administracji publicznej dzielimy na administrację rządową i samorządową. Administracja samorządowa składa się z trzech niezależnych poziomów: samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego. Natomiast administracja rządowa jest niezależna od samorządowej, a jej reprezentantem w terenie jest wojewoda.

Gmina

Gmina to wspólnota samorządowa mieszkańców na odpowiednim terytorium. O ustroju gminy decyduje jej statut. Gmina posiada osobowość prawną, jej samodzielność podlega ochronie sądowej. Organem uchwałodawczym i kontrolnym w Gminie Bystrzyca Kłodzka jest Rada Miejska natomiast organem wykonawczym jest Burmistrz. Mieszkańcy uczestniczą w sprawowaniu władzy na terenie gminy poprzez głosowanie w wyborach samorządowych oraz referendum lokalnym lub za pośrednictwem organów gminy.

Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zadania te dzielimy na zadania własne – nadane ustawowo i zlecone – przydzielone przez państwo. Zadania własne są to zadania publiczne wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego, które służą zaspokajaniu potrzeby wspólnoty samorządowej (mogą one być obligatoryjne lub fakultatywne) oraz zadania zlecone – inne zadania publiczne wynikające z uzasadnionych potrzeb państwa, ustawowo zlecone do wykonania jednostkom samorządu terytorialnego.

W celu realizacji swoich zadań gminy mogą tworzyć jednostki organizacyjne oraz zawierać umowy z innymi podmiotami. Mogą tworzyć również związki międzygminne.

Urząd Miasta i Gminy

Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej jest jednostką budżetową nie posiadającą osobowości prawnej. Urząd stanowi aparat pomocniczy Rady Miejskiej i Burmistrza. Kierownikiem urzędu jest Burmistrz. Burmistrz kieruje urzędem przy pomocy Zastępcy Burmistrza, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy oraz kierowników komórek organizacyjnych. Siedzibą urzędu jest miasto Bystrzyca Kłodzka. Obszarem działania urzędu jest teren Gminy Bystrzyca Kłodzka.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym wprowadzonym Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka Nr 0050.201.2015 z dnia 22.06.2015 r. w sprawie

ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej struktura organizacyjna urzędu przedstawia się następująco:

Kierownictwo urzędu:

- Burmistrz,
- Zastępca Burmistrza,
- Sekretarz Gminy,
- Skarbnik Gminy.

Komórki organizacyjne urzędu:

- Wydział Organizacyjno – Prawny,
- Wydział Finansowo – Budżetowy,
- Wydział Inwestycji,
- Wydział Urbanistyki i Planowania,
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- Wydział Spraw Obywatelskich,
- Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- Wydział Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa,
- Wydział Przedsiębiorczości i Rozwoju Lokalnego,
- Wydział Turystyki i Kultury Fizycznej,
- Wydział Edukacji i Spraw Społecznych,
- Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Biuro Rady Miejskiej,
- Radca Prawny,
- Audytor Wewnętrzny.

W zakresie ustalonym przez prawo, Burmistrz może powierzyć prowadzenie spraw w swoim imieniu; Zastępcy Burmistrza lub Sekretarzowi Gminy. Kierownicy komórek organizacyjnych mogą zajmować kierownicze stanowiska w urzędzie na podstawie umowy o pracę i ponoszą odpowiedzialność za terminowe i zgodne z przepisami prawa załatwianie spraw należących do ich wydziałów. Przy załatwianiu spraw stosuje się postanowienia kodeksu postępowania administracyjnego, chyba, że przepisy szczególne stanowią inaczej. Czynności biurowe i kancelaryjne regulowane są postanowieniami instrukcji czynności

kancelaryjnych w urzędach gmin.

Finanse

Gmina zgodnie z ustawą prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową. Samodzielność w tym zakresie powinna oznaczać, iż gmina związana jest tylko i wyłącznie przepisami prawa. Plan dochodów i wydatków gminy uchwalany jest z mocy prawa na okres jednego roku kalendarzowego. Gospodarka finansowa gminy jest jawna i podlega kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Dochodami gminy są:

- podatki, opłaty i inne wpływy określone w odrębnych ustawach jako dochody gminy,
- dochody z majątku gminy,
- subwencja oświatowa.

Dochodami gminy mogą być:

- nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych,
- dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych gminy oraz na realizację zadań zleconych przez administrację rządową,
- spadki, darowizny,
- inne dochody.

Struktura budżetu gminy na 2015 r.

Budżet Gminy Bystrzyca Kłodzka na 2015 r. przyjęty uchwałą nr IV/58/15 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej zakłada:

▪ planowane dochody budżetowe:	55 484 560 zł
▪ planowane wydatki budżetowe:	53 939 446 zł
w tym:	
▪ planowane wydatki bieżące:	46 263 455 zł
▪ planowane wydatki majątkowe:	7 675 991 zł
▪ wynik budżetu- nadwyżka:	1 545 114 zł
▪ planowane przychody :	2 144 000 zł
▪ planowane rozchody :	3 689 114 zł

Dług gminy według stanu na 31 grudnia 2014 roku wyniósł 21 446 617,73 zł.
W stosunku do wykonanych dochodów ogółem kwota długu wynosi 32,85% - wskaźnik dopuszczalny ustawą o finansach publicznych 60%.

Realizacja dochodów budżetowych za 2014 r.:

▪ Plan (po zmianach):	65 015 720,81 zł
▪ Kwota zmiany planu:	273 468,89 zł
▪ Wykonanie:	65 289 189,70 zł
▪ % wykonania planu:	100,42 %

Realizacja wydatków budżetowych

▪ Plan pierwotny:	63 251 904,81 zł
▪ Kwota zmiany planu:	1 302 640,33 zł
▪ Plan na koniec roku:	61 949 264,48 zł

Realizacja przychodów budżetu

▪ Plan pierwotny:	1 663 354,00 zł
▪ Kwota zmiany planu:	20 710,97 zł
▪ Plan na koniec roku:	1 642 643,03 zł
▪ % wykonania planu:	98,75 %

Realizacja rozchodów budżetu

• Plan pierwotny:	3 427 170,00 zł
• Kwota zmiany planu:	- 3 427 170,00 zł
• Plan na koniec roku:	3 427 170,00 zł
• % wykonania planu rozchodów	100 %

8. Misja, wizja, cele strategiczne

Misja gminy stanowi zestaw względnie trwałych dążeń, celów na które zorientowane są działania podejmowane przez władze gminy oraz społeczność lokalną, jest zespołem określeń po co gmina istnieje, do czego dąży, co chce osiągnąć, czyje i w jakim zakresie potrzeby ma zaspakajać.

Powodem istnienia jednostek samorządu terytorialnego jest wykonywanie określonych ustawami zadań publicznych. Misją każdej jednostki jest zatem pełnienie roli służebnej w stosunku do społeczności zamieszkującej na jej terenie. Często konkretyzuje się ją wskazując na czym rola ta ma przede wszystkim polegać.

Misją Gminy Bystrzyca Kłodzka jest poprawa stanu społeczno – gospodarczego gminy oraz infrastruktury technicznej, dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez aktywizację sfery przedsiębiorczości z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Powodzenie misji uzależnione jest od stopnia i tempa realizacji nadrzędnych i szczegółowych celów strategicznych gminy.

Wizję rozumie się jako obraz przyszłości, który za pomocą strategii gmina chce wykreować. Wizja rozwoju jednostki powinna być zgodna z oczekiwaniami społeczności i zbiorowości funkcjonujących na jej terenie podmiotów gospodarczych. Jest również punktem wyjścia do formułowania pozostałych składników strategii, którymi są cele, priorytety i zadania. Wizja Gminy Bystrzyca Kłodzka:

Gmina Bystrzyca Kłodzka poprzez nowoczesne zarządzanie i podejmowane działania inwestycyjne stanie się miejscem o wysokim stopniu rozwoju społeczno – gospodarczego i nowoczesnej infrastrukturze technicznej z zachowaniem dobrej jakości życia mieszkańców.

Misja i wizja Gminy Bystrzyca Kłodzka zostały sformułowane w oparciu o analizę stanu istniejących zasobów gminy, analizę szans i zagrożeń oraz silnych i słabych stron mających bezpośredni wpływ na kierunki i tempo jej rozwoju. Określając misję i wizję pod uwagę został wzięty potencjał oraz walory turystyczne i krajobrazowe gminy będące niewątpliwie jej największym atutem i szansą na zwiększenie atrakcyjności a także poprawę warunków życia społeczeństwa.

**NADRZĘDNE CELE STRATEGICZNE GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA
NA LATA 2016 – 2021**

1. Aktywizacja rozwoju społeczno – gospodarczego terenów gminy.
2. Działania inwestycyjne w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej.
3. Utworzenie marki promocyjnej gminy.
4. Intensyfikacja działań dążących do poprawy infrastruktury technicznej na terenie gminy (drogi, woda, kanalizacja, oświetlenie).
5. Stworzenie optymalnych warunków do nauki, rozwoju, wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
6. Wyrównanie szans rozwojowych mieszkańców obszarów wiejskich w porównaniu do mieszkańców miast z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
7. Rewitalizacja obszarów społecznie, gospodarczo, przestrzennie i środowiskowo zdegradowanych.

9. Monitoring

Strategii Gminy Bystrzyca Kłodzka nie należy traktować w kategoriach dokumentu zamkniętego, który w okresie obowiązywania nie będzie podlegał zmianom i będzie obowiązywał w niezmienionym kształcie.

Obecna Strategia została ukształtowana w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych, które podlegają ciągłym zmianom dynamicznym. Dlatego do osiągnięcia celów strategicznych potrzebne jest monitorowanie zmian zewnętrznych i wewnętrznych, obserwacja i ocena doświadczeń przy wdrażaniu Strategii oraz opracowanie programów korygujących.

Zmiany w Strategii mogą obejmować nie tylko środki finansowe przeznaczone na realizację celów, ale także zmianę działań, programów a także zmianę samych celów strategicznych poprzez na przykład wprowadzenie całkiem nowego celu, bądź skorygowanie celów wyznaczonych.

Monitoring Strategii będzie jej nieodłącznym elementem i ciągłym procesem obserwacji zmian, co zapewni skuteczny przepływ informacji oraz stałą aktualizację danych.

Monitoring będzie uwzględniał następujące zagadnienia:

- systematyczne gromadzenie danych liczbowych,
- aktualizację informacji ze sfery uwarunkowań prawnych,
- bieżącą ocenę realizacji Strategii,
- planowanie zmian w Strategii wraz z podaniem przyczyn modyfikacji,
- przedstawianie Burmistrzowi co trzy lata sprawozdań z realizacji Strategii z podaniem planowanych zmian i modyfikacji.

Monitoringiem i aktualizacją Strategii w zakresie weryfikacji obszarów wsparcia, celów i kierunków działań będzie zajmował się zespół zadaniowy powołany przez Burmistrza.

Wykaz źródeł i literatury

I. Źródła

- 1) Aktualizacja Programu Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego.
- 2) Gminy Powiatu Kłodzkiego w statystyce – dane GUS.
- 3) Informacja o stanie bezpieczeństwa z Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej.
- 4) Marketingowa Strategia Polski w Sektorze Turystyki na lata 2008 – 2015.
- 5) Materiały od gestorów sieci telekomunikacyjnej, gazowej, drogowej.
- 6) Materiały od wydziałów Urzędu Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka i jednostek organizacyjnych gminy.
- 7) Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kłodzkiego na lata 2004 – 2015.
- 8) Potencjał i gradacja wartości produktów turystycznych województw (opracowanie Polskiej Organizacji Turystycznej), 2008 r.
- 9) Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020.
- 10) Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.
- 11) Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2008 – 2015.
- 12) Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020.
- 13) Uproszczony Plan Urządzenia Lasów Komunalnych na okres 01.01.2006 r. – 30.12.2015 r.
- 14) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1515 t.j.)
- 15) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1445 t.j.)
- 16) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 z późn. zm).
- 17) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.).
- 18) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., poz. 1118 z późn. zm.).

II. Literatura

- 1) Brol R., Sztando A., Gospodarka lokalna w teorii i praktyce, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 243, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego We Wrocławiu, Wrocław 2012.
- 2) Gromelska A., Rozwój przedsiębiorczości w powiecie kłodzkim (w) *Studia i Materiały. Miscellanea Oeconomicae*, Rok 14, Nr 1/2010, Wydział Zarządzania i Administracji Uniwersytetu Humanistyczno – Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2010.
- 3) Juchniewicz M., Rosik S., Wiszewski P., Bystrzyca Kłodzka Zarys rozwoju miasta na przestrzeni wieków, Wrocław – Bystrzyca Kłodzka 2007.
- 4) Kłodnicki Z., *Dziedzictwo Kulturowe Dolnego Śląska*, Wrocław 1996.
- 5) Korol J. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju w modelowaniu procesów regionalnych, Toruń 2007.
- 6) Potoczek A. Zarządzanie w systemie samorządu terytorialnego, w: *Zarządzanie rozwojem regionalnym i lokalnym. Problemy teorii i praktyki*, red. W. Kosiedowski, Toruń 2001.
- 7) Walczak W., *Ziemia Kłodzka Monografia Krajoznawcza*, Warszawa 1961.

III. Internet

- 1) www.bystrzycaklodzka.pl
- 2) www.bip.powiat.klodzko.pl
- 3) www.bip.ug-bystrzycaklodzka.dolnyslask.pl
- 4) www.klodzko.pl
- 5) www.pup.klodzko.pl
- 6) www.sudety.it
- 7) www.turystyka.bystrzycaklodzka.pl
- 8) www.turystyka.dolnyslask.pl
- 9) www.umwd.dolnyslask.pl
- 10) www.uzdrowisko-ladek.pl
- 11) www.wsse.bystrzycaklodzka.pl
- 12) www.ziemiaklodzka.pl

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Bystrzyca Kłodzka.....	5
Rysunek 2. Granice Gminy Bystrzyca Kłodzka.....	6
Rysunek 3. Miejska Trasa Turystyczna.....	8

Spis zdjęć

Zdjęcie nr 1. Plac Szpitalny – Bystrzyca Kłodzka.....	9
Zdjęcie nr 2. Panorama Bystrzycy Kłodzkiej.....	9
Zdjęcie nr 3. Panorama Bystrzycy Kłodzkiej – mury obrone.....	10
Zdjęcie nr 4. Brama Wodna – Bystrzyca Kłodzka.....	11
Zdjęcie nr 5. Plac Wolności – Bystrzyca Kłodzka.....	12
Zdjęcie nr 6. Plac Wolności – Bystrzyca Kłodzka.....	12
Zdjęcie nr 7. Ratusz, Rynek – Bystrzyca Kłodzka.....	13
Zdjęcie nr 8. Mały Rynek – Bystrzyca Kłodzka.....	13
Zdjęcie nr 9. Park Zdrojowy – Długopole Zdrój.....	14
Zdjęcie nr 10. Międzygórze.....	16

Spis tabel

Tabela nr 1. Struktura ludności Gminy Bystrzyca Kłodzka w latach 2008 – 2014.....	20
Tabela nr 2. Wykaz osób ze względu na przyczyny wykluczenia społecznego.....	26
w latach 2009 -2014.....	26
Tabela nr 3. Powody udzielenia pomocy społecznej w latach 2009 – 2014.....	27
Tabela nr 4. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych na terenie.....	34
Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015.....	34
Tabela nr 5. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w jednostkach oświatowych na terenie.....	36
Gminy Bystrzyca Kłodzka (stan na 30.09.2014 r.).....	36
Tabela nr 6. Struktura zatrudnienia kadry pedagogicznej w poszczególnych jednostkach.....	37
oświatowych Gminy Bystrzyca Kłodzka (w podziale na stopień awansu zawodowego).....	37
Tabela nr 7. Liczba etatów administracyjnych w jednostkach oświatowych na terenie Gminy.....	38
Bystrzyca Kłodzka.....	38
Tabela nr 8. Stan zatrudnienia pracowników obsługi w gminnych jednostkach oświatowych.....	38
Tabela nr 9. Wyniki ze sprawdzianu umiejętności w klasach VI, w jednostkach oświatowych.....	39
na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka.....	39
Tabela nr 10. Wyniki egzaminu gimnazjalnego.....	41
Tabela nr 11. Szkoły gminne i świetlice bez oddziałów przedszkolnych.....	42
Tabela nr 12. Gminne przedszkola i oddziały przedszkolne.....	42
Tabela nr 13. Koszt kształcenia w poszczególnych jednostkach prowadzonych przez Gminę.....	43
Tabela nr 14. Rozliczenie dotacji przyznanej w ramach Rządowego Programu „Wyprawka.....	44
szkolna w 2014 r.”.....	44
Tabela nr 15. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników.....	45
Tabela nr 16. Baza noclegowa wg typu obiektu na terenie gminy (dane z 2014 r.).....	61
Tabela nr 17. Baza noclegowa Gminy Bystrzyca Kłodzka – wg miejscowości (dane z 2014 r.).....	62
.....	62
Tabela nr 18. Zasoby mieszkaniowe (dane z 2014 r.).....	70
Tabela nr 19. Przestępstwa odnotowane na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w latach 2012 –.....	81
2014.....	81
Tabela nr 20. Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Gminie Bystrzyca Kł.....	84
Tabela nr 21. Podmioty wg sektorów własnościowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka w.....	

latach 2008 – 2014	88
Tabela nr 22. Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Bystrzyca Kłodzka	89
w latach 2008 – 2014	89
Tabela nr 23. Rynek pracy w latach 2008 – 2014	94
Tabela nr 24. Struktura gruntów użytkowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka (stan na 01.01.2015r.)	97
Tabela nr 25. Drogi na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka	104
Tabela nr 26. Sieć wodociągowa na terenie gminy (dane z 2013 i 2014 r.)	112
Tabela nr 27. Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka (dane z 2013 r. i 2014 r.)	112
Tabela nr 28. Zużycie wody, energii, elektrycznej oraz gazu w gospodarstwach domowych (dane z 2013 r. i 2014 r.)	113
Tabela nr 29. Informacje ogólne o sieciach (dane 2013 r.)	113
Tabela nr 30. Sieć gazowa na terenie gminy (dane z 2013 r.)	121

Spis wykresów

Wykres nr 1. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2011 – 2015	35
Wykres nr 2. Liczba uczniów w Szkołach Podstawowych i Gimnazjach w latach 2011 – 2015 (w podziale na miasto i wieś)	35
Wykres nr 3. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2011 – 2015 (w podziale na miasto i wieś)	36
Wykres nr 4. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w poszczególnych jednostkach oświatowych Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015	37
Wykres nr 5. Struktura zatrudnienia kadry pedagogicznej ze względu na stopień awansu zawodowego	38
Wykres nr 6. Wyniki sprawdzianu w klasach VI w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w roku szkolnym 2014/2015	39
Wykres nr 7. Średnie wyniki sprawdzianu kończącego naukę w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka w porównaniu do wyników Województwa Dolnośląskiego	40
Wykres nr 8. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka	41
Wykres nr 9. Podział miejsc noclegowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka	61
(według rodzajów obiektów)	61
Wykres nr 10. Przeciętna stopa bezrobocia na obszarze powiatów Województwa Dolnośląskiego (w %) wg stanu na dzień 30.06.2014r.	93

Przewodniczący
Rady Miejskiej
w Bystrzycy Kłodzkiej

mgr Artur Pokora

Strona 135

UZASADNIENIE

Obowiązująca dotychczas Strategia została przyjęta przez Radę Miejską w Bystrzycy Kłodzkiej w dniu 21 czerwca 2008 r. uchwałą Nr XXVII/228/08 oraz zmieniona uchwałą Nr XXXIX/353/09 z dnia 27 marca 2009 r.

Konieczność dokonania jej aktualizacji związana jest ze zmianą sytuacji społeczno – gospodarczej gminy, nowym okresem programowania Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 oraz nowymi zarządzeniami i wytycznymi wynikającymi z programów Unii Europejskiej a także zmieniającymi się uwarunkowaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi rozwoju gminy.

Sytuacja ta wymusiła weryfikację celów strategicznych, a tym samym zmianę zapisów Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008 – 2015, oraz aktualizację dotychczasowej i przyjęcie nowej wersji Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016 – 2021.

W nowej Strategii przyjęto nowe rozwiązania metodologiczne, opracowano nową diagnozę sytuacji społeczno – gospodarczej gminy, dokonano weryfikacji i oceny dotychczasowej analizy SWOT oraz ustalono nowe cele strategiczne i kierunki działania na następne lata. Wyznaczony horyzont czasowy Strategii – do roku 2021 wymusza pięcioletni okres jej realizacji. Przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka spowodowane jest koniecznością ukierunkowania rozwoju gminy, jest podstawą do opracowania nowych planów, decyzji i projektów, daje jednocześnie możliwość skorzystania z Programów Operacyjnych, które mogą być podstawowym narzędziem warunkującym realizację celów strategicznych Gminy Bystrzyca Kłodzka.

W tym stanie rzeczy przyjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione i konieczne

Przewodniczący
Rady Miejskiej
w Bystrzycy Kłodzkiej

mgr Artur Pokora

